

СПЕЦІАЛЬНИЙ
ВИПУСК

ГАЗЕТА ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ
ЗАСНОВАНА В 1990 РОЦІ

www.ukurier.gov.ua

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

ЧЕТВЕР, 29 СЕРПНЯ 2013 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№155 (5041)

Ключове слово — якість

РЕФОРМИ. Модернізація освітньої галузі триває

Фото Володимира ЗАЇКИ

ВІКТОР ЯНУКОВИЧ:

«Перше вересня — завжди урочистий і хвилюючий момент для кожного з нас, адже саме з нього починається незвіданий, цікавий і водночас нелегкий шлях до пізнання і самостійного життя».

Президент України про День знань

У НОМЕРІ:

Дмитро Табачник розповідає про здобутки і перспективи на освітній ниві

2-3

Хроніка найважливіших подій за останні три роки

8,17

Тематична добірка документів (укази, постанови, розпорядження та накази)

9-16

ВІТАННЯ

Дорогі школярі та студенти! Шановні освітяни!

Прийміть щирі вітання з Днем знань! Особливим і безперечно визначальним є цей день для першокласників, на яких чекають незвідані шляхи пізнання світу, майбутніх випускників, перед якими постає питання вибору професії, обрання вірних життєвих маршрутів та реалізації своїх талантів, і першокурсників, які вже зробили виважений крок до обраної професії.

Бажаю усім учням і студентам підкорити нові вершини, зустріти добрих та надійних друзів і досягти омріяної мети. Велика подяка педагогам за бездоганне виконання відповідальної місії — навчання та виховання молоді, від якої залежить завтрашній день та майбутнє України.

Дорогі учителі, наставники, викладачі, ваш високий професіоналізм сприяє підвищенню якості української освіти, а внесок у розвиток нашої держави є неоцінним.

Бажаю вам міцного здоров'я, оптимізму, творчого натхнення, радості, успіхів у роботі і наснаги!

Вірю, що спільними зусиллями ми зможемо досягти високих результатів, вирішити найскладніші завдання, що стоять перед українською освітою та державою.

З повагою

Прем'єр-міністр України Микола АЗАРОВ

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України з 28 серпня 2013 року

USD 799.3000
за 100 доларів США

EUR 1066.1063
за 100 євро

RUB 2.4132
за 10 рублів

/ AU 112781.23

AG 1941.50

PT 123731.64

PD 59707.71
за 10 трійських унцій

З ПЕРШИХ ВУСТ

«Майже на кожному засіданні уряд

Міністр освіти і науки
Дмитро ТАБАЧНИК

Рівень розвитку освіти будь-якої держави — відображення її економіки, політики і місця на світовому ринку. Про результати реформування освіти за період роботи нинішнього уряду напередодні початку нового навчального року ми поспілкувалися з міністром освіти і науки Дмитром ТАБАЧНИКОМ.

УК Дмитре Володимировичу, які кроки в реформуванні освіти за останні три роки ви вважаєте найбільш значущими?

— Характерна ознака роботи нашого уряду, — без перебільшення, постійна увага до освітніх питань. Майже на кожне засідання Кабінету Міністрів виносяться питання, що стосуються освіти і науки. Варто згадати про вперше проведене за часи незалежності України, і, я впевнений, знакове засідання уряду. Тоді, 27 серпня 2010 року, Кабінет Міністрів ухвалив 37 державних документів, зокрема 5 інноваційних Державних цільових програм для всіх ланок освіти.

Почну з дошкільної освіти, яка з 2010 року зазнала чимало позитивних змін. Протягом багатьох років українське дошкільня мало загрозливі тенденції: зменшення кількості дитячих садочків та скорочення державного фінансування. На початку 2010 року близько двохсот тисяч дітей стояли в черзі на влаштування до садків.

Тож уряду Миколи Азарова довелося терміново і рішуче взятися за розв'язання цієї проблеми. Ми оголосили «хрестовий похід» за повернення дитячих садків. Для вирішення цього питання усі засоби пішли на користь: й судові рішення щодо повернення колись бездумно розтриньканих приміщень, будівництво нових дитячих садків, створення комплексів зі школами і багатьма іншими.

Позаду три роки напруженої роботи. Завдяки об'єднанню зусиль центральних і місцевих органів виконавчої влади створено близько 1400 дитячих садків, а також відкрито майже 4 тисячі додаткових груп. Що це означає? Це 227 тисяч нових місць в дитячих садках в Україні для 227 тисяч родин.

Нам приємно чути високі оцінки українського дошкільня від закордонних колег, проте це приємніше — від сотень тисяч працівників дитячих садочків і батьків. Проте ми не зупиняємося на досягнутому, адже маємо чітке завдання Президента України Віктора Януковича: до кінця 2014 додатково створити ще 100 тисяч місць у дошкільних навчальних закладах.

Окрім того, керівництво держави зробило сміливий крок, запровадивши обов'язкову дошкільну освіту дітей п'ятирічного віку. І в цьому нас підтримала громадськість. Тож тепер сто відсотків малят п'ятирічного віку охоплені різними формами дошкільної освіти.

А ще уряд затвердив програму розвитку дітей передшкільного віку «Впевнений старт», нові штатні нормативи дошкільних навчальних закладів, проведено низку цікавих конкурсів тощо.

Скажу так: ще ніколи дошкільна освіта не мала такої підтримки і уваги держави.

УК А чого вдалося досягти за ці роки у шкільній освіті?

— По-перше, з 1 вересня 2012 року наші першокласники розпочали своє навчання за новими Державними стандартами і програмами. Фактично ми дали старт новій українській школі. Це певний відлік історії сучасної європейської школи України. Зазначу, що розробка Державного стандарту відбувалася з урахуванням кращого вітчизняного і закордонного досвіду.

УК У чому його основні переваги?

— Це зокрема вивчення іноземної мови в усіх школах з 1 класу, здоров'язбережна та екологічна спрямованість в навчанні, запровадження вивчення інформатики з 2 класу.

А вже 1 вересня 2013 року на навчання за новими стандартами переходитимуть учні 2-х та 5-х класів. Одним із нововведень стане вивчення школярами з 5 класу другої іноземної мови.

УК Розкажіть докладніше про ініціативу вивчення другої іноземної мови для п'ятикласників. Чим зумовлено таке рішення?

— Усі хочуть крокувати в ногу з часом, і в недалекому майбутньому запитання «чи володієте ви іноземною мовою?» звучатиме дивно.

Саме тому ініціатива Міністерства освіти і науки щодо введення обов'язкового вивчення другої іноземної мови з 5 класу знайшла палку підтримку, і не лише в академічних колах. Навіть в Раді Європи те, що відбувається в Україні, назвали успішним початком «лінгвістичної революції».

Важливо, що запровадження обов'язкового вивчення іноземної мови, за всіма соціологічними опитуваннями, підтримало від 83% до 92% батьків.

Ми вже маємо напрацювання у цьому напрямі, адже в деяких гімназіях, експериментальних школах, особливо столичних, давно запроваджено вивчення іноземної мови, але нині це обов'язкова вимога для всіх навчальних закладів країни. Зазначу, що англійську мову в школах вивчають фактично 100 відсотків учнів (91,3% — як першу іноземну з 1-го класу, 7,4 % — як другу іноземну з 5-го).

Окрім того, у старших класах передбачається вивчення окремих предметів англійською мовою. За нашими підрахунками, з 1 вересня більшість українських п'ятикласників виявили бажання вивчати як другу іно-

земну мови: німецьку — 52%, російську — понад 23%; французьку — 14%, польську — 1,6%, іспанську — 1,2%. На сьогодні в навчальних закладах України вакантних посад учителів іноземної мови нема, тобто всі діти забезпеченні викладачами.

Рекомендаціям наших іноземних партнерів, зокрема фахівців Комітету з мовної політики Ради Європи, відповідає й нове покоління підручників з іноземних мов, що дуже актуально з огляду на їх обов'язкове вивчення.

УК Дмитре Володимировичу, у зв'язку із запровадженням нових державних стандартів є нагальна потреба у забезпеченні учнів новими підручниками. Як уряд контролює це питання?

227 тисяч нових місць відкрито в дитячих садках України за останні три роки.

— Упродовж трьох років Кабінету Міністрів вдалося значно збільшити кошти у державному бюджеті на видання навчальної літератури, а також забезпечити видання підручників з випереджувальним терміном, тобто заздалегідь до початку навчального року та загальною накладом із розрахунку 120% прогнозованої кількості учнів.

У зв'язку з упровадженням нових державних стандартів учнів, які переходять на навчання за новими програмами, забезпечують новими підручниками поетапно. Так, 2012-го надруковано підручники для учнів 1 та 2 класів. А цього року

Українське суспільство починає орієнтуватися на спеціальності, які відповідають реальним потребам ринку праці, передусім високотехнологічні галузі економіки, ІТ-технології, інженерні спеціальності.

забезпечено максимальне за всі роки незалежності України фінансування програми видання навчальної літератури: 243,2 мільйона гривень, що дало змогу видати підручники для учнів 3 та 5 класів, а також здійснити видання підручників для учнів спеціальних, зокрема шрифтом Брайля, і професійно-технічних навчальних закладів, посібників серії «Шкільна бібліотека», які не видавали з 2009 року.

Підкреслю, що вперше за роки незалежності України підручники для учнів 2 класу доставлено на обласні книжкові бази завчасно, у травні, а всі школи України ще в першій половині серпня отримали новенькі підручники для 5 класу.

УК Особливої уваги держава надає освіті в сільській місцевості. Це передусім питання забезпечення підвезення до навчальних закладів. Яка ситуація нині зі шкільними автобусами?

— Нагадаю, що на державному рівні цільову соціальну програ-

ДОСЬЄ «УК»

Дмитро ТАБАЧНИК. Народився 26 листопада 1963 року в Києві. Закінчив Київський університет ім. Тараса Шевченка, доктор історичних наук, професор, державний і політичний діяч, автор (співавтор) понад 400 наукових праць. З грудня 2010 року — міністр освіти і науки.

му «Шкільний автобус» ініціював у 2003 році тодішній прем'єр-міністр Віктор Янукович. Саме за його керівництва цю програму розробили і розпочали втілювати у життя. Щоправда, станом на 2009 рік фінансування програми з державного бюджету було повністю припинено. Однак уже 2010 року за дорученням Президента України Віктора Януковича ми програму відновили.

Тож на виконання програми «Шкільний автобус» у 2010 році уряд придбав 112 машин, а в 2011-му — 209. Зазначу, що 2011-го ми вперше врахували потребу в перевезенні дітей з обмеженими фізичними можливостями на інвалідних візках і закупили 14 спеціальних шкільних автобусів для цієї категорії дітей. У 2012 році Державним бюджетом України надано кошти у розмірі 352 мільйони гривень, що дало змогу закупити 900 шкільних автобусів (майже стільки, скільки за всі попередні роки існування програми).

До початку 2013/2014 навчального року для учнів загальноосвітніх навчальних закладів, що проживають у сільській місцевості, було закуплено ще 438 нових шкільних автобусів.

УК Дмитре Володимировичу, говорячи про наступність освіти, часто уявляють такий собі ланцюжок дитсадок — школа — ВНЗ, не враховуючи професійно-технічну освіту. Але світові тенденції демонструють

протилежне: без професійно-технічної освіти в сучасному суспільстві ніяк.

— Погоджуюся. Нині наше суспільство дуже захоплюється здобуттям вищої освіти, на жаль, не розуміючи, що добра професія краще, аніж погана вища освіта. Ми успішно змінюємо цю ситуацію. Багато чого, починаючи з 2010 року, вже зроблено. Спільно з роботодавцями та науковцями ми розробили низку навчальних програм та підписали угоди з відомими промисловими корпораціями. Наприклад, металурги, фахівці хімічної промисловості, машинобудівники самі вносять пропозиції у зміст навчальних програм, беруть учнів до себе на практику, а потім і працевлаштовують.

Нині на ринку праці мають попит не тільки робітники, які виконують вузькопрофільні функції, а й ті, що володіють кількома професіями. Тому, щоб підвищити конкурентоспроможність професійно-технічної освіти, ми працюємо над новими навчальними стандартами, які затребувані на ринку

праці. Ми вже розробили, затвердили та впровадили 259 державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних робітничих професій, зокрема за галузевим спрямуванням.

Окрім того, значно поліпшено роботу з кадровим потенціалом, здійснюється підвищення кваліфікації за новими навчальними планами і програмами, налагоджується співпраця з роботодавцями — замовниками робітничих кадрів, центрами зайнятості, управліннями праці та соціальної політики.

УК І нарешті перейдемо до вищої школи, адже за останні три роки в цій галузі відбулося чимало цікавих подій.

— Так, це і формування Національної рамки кваліфікацій, зміни в структурі держзамовлення, організація навчання і стажування за кордоном за державні кошти студентів та аспірантів у найкращих вищих навчальних закладах США, Великобританії, Франції, Німеччини, Японії та інших економічно розвинених країнах із природничих та інженерно-технічних напрямів. На цю бюджетну програму в державному бюджеті України щорічно передбачається значна сума коштів, що дає змогу забезпечити її виконання в повному обсязі.

Активно і послідовно триває оптимізація мережі ВНЗ. Зокрема протягом 2010—2013 років утворено 13 регіональних університетських центрів на базі 33 вищих навчальних закладів. Нині в Україні вже функціонують 14 дослідницьких університетів.

На міжнародному рівні міністерство співпрацює з партнерами із 79 країн, з ними підписано 156 міжнародних угод міждержавного, міжурядового та міжвідомчого характеру, з них 24 — про взаємне визнання документів про освіту, наукові ступені та вчені звання.

Згідно з дорученням Президента України, Міністерство освіти і науки у 2012 році реалізувало завдання впровадження Національної системи рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів України. Усього в 2012 році до міжнародного рейтингу університетів світу (QS World University Rankings) увійшли три українські університети: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Донецький національний університет і Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут».

УК Яка ваша оцінка цьогорічної вступної кампанії?

— Її можна охарактеризувати двома словами: спокій та стабільність. Про це засвідчують передовсім громадські спостерігачі. Злагоджено і кваліфіковано працювали приймальні комісії, Єдина державна електронна база з питань освіти. Зокрема цього року всього в цій базі було зареєстровано майже 2 мільйо-

З ПЕРШИХ ВУСТ

розглядає питання освіти та науки»

ни 200 тисяч заяв від понад 860 тисяч вступників. В електронному вигляді було надіслано і зареєстровано понад 620 тисяч заяв.

В інформаційній системі «Конкурс», де можна було спостерігати за перебігом вступної кампанії, конкурсною ситуацією, рейтинги вступників зафіксували рекордну кількість переглядів сторінок вищих навчальних закладів: майже 160 мільйонів громадян із 146 країн.

Хочу щиро подякувати всім, хто був залучений до організації та проведення вступної кампанії.

Окрім того, ознака цього річного вступної кампанії — збільшення поданих заяв на природничо-математичні та інженерно-технічні напрями підготовки та спеціальності, а рейтинг предметів, обраних абітурієнтами для проходження ЗНО, свідчить, що, на відміну від минулого року, на другому місці серед предметів стала математика, яку обрали 61,2% зареєстрованих, тоді як скласти тести з історії України цього року виявили бажання 60,6% майбутніх вступників.

У першій десятці найпопулярніших за кількістю поданих заяв велика кількість ВНЗ технічного спрямування, наприклад Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», до якого подано майже 46,5 тисячі заяв, Національний університет «Львівська політехніка» — майже 43,5 тисячі, а також Національний авіаційний університет — понад 43 тисячі заяв.

Порівняно з 2012 роком кількість поданих заяв зросла за такими напрямками: «Хімія», «Геологія», «Фізика», «Прикладна фізика», «Прикладна математика», «Інформатика», «Системний аналіз», «Комп'ютерні науки», «Комп'ютерна інженерія», «Програмна інженерія», «Системна інженерія», «Мікро- та наноелектроніка», «Радіотехніка» та «Автомобільний транспорт».

Це свідчить про те, що українське суспільство починає орієнтуватися на спеціальності, які відповідають реальним потре-

бам ринку праці, передусім високотехнологічні галузі економіки, IT-технології, інженерні спеціальності.

УК Дмитре Володимировичу, на вашу думку, на сьогодні Україну можна назвати привабливою для навчання іноземних студентів?

— Так, я в цьому впевнений. Адже впродовж трьох років ми активно вживаємо заходів щодо популяризації переваг української освіти на міжнародному ринку освітніх послуг. Про це свідчать конкретні показники. Ось для порівняння: у 2008/2009 навчальному році в Україні навчалось 42 тисячі іноземних студентів, у 2009/2010 — 44 тисячі, у 2010/2011 — 46 тисяч, у 2011/2012 — вже майже 54 тисячі, а в 2012/2013 — 60 295 осіб. Тож мова цифр демонструє: в Україні спостерігається стрімке зростання попиту іноземців на здобуття української освіти.

Більше того, нині освітній потенціал України дав змогу увійти нам у топ-10 країн-лідерів у галузі міжнародної освіти, про що свідчить попит серед іноземців на отримання освітніх послуг в Україні та наявний контингент іноземців, які навчаються у вищих навчальних закладах, а за ступенем інтернаціоналізації вищих навчальних закладів — до 5 країн-лідерів у світовій системі міжнародної освіти.

Саме за останні роки спостерігається стійка тенденція збільшення контингенту іноземців, які здобувають вищу освіту в Україні, а відповідно й збільшення кількості підготовлених фахівців з числа іноземних громадян.

УК Цікаво: які переваги для навчання іноземців в Україні порівняно з іншими країнами?

— Умови навчання іноземних громадян, які здобувають освіту в нас на контрактній основі й за рахунок державних стипендій, такі самі, як і для громадян України. Що маєтеся на увазі? Це рівний доступ до навчально-виховного процесу, можливість користування матеріально-технічною базою: бібліотеками, спортзалами тощо. А ще —

толерантне ставлення українського суспільства до іноземних громадян, орієнтування на європейські цінності у питаннях поліпшення якості освіти та входження у європейський освітній простір, помірної вартості навчання, визнання українських дипломів не тільки у країнах ближнього, а і далекого зарубіжжя тощо.

Хочу наголосити, що Міністерство освіти і науки максимально підтримує налагодження та розвиток прямої співпраці українських та закордонних університетів, зокрема у напрямі пропагування навчання іноземців в Україні за сумісними навчальними програмами, які передбачають видачу подвійних дипломів. Нині в Україні в 186 вищих навчальних закладах навчаються іноземні студенти із 146 країн. А якщо це показати на прикладі фінансових надходжень від іноземних студентів, які сприяють розвитку української економіки, виходить солідна цифра. Адже з 2008/2009 по 2012/2013 навчальний рік обсяг таких надходжень зріс на 1,3 мільярда гривень. І це за найскромнішими підрахунками.

Також ми почали пропагувати на зовнішньому освітньому ринку навчання іноземців у професійно-технічних училищах для тих країн, де є потреба у підготовці кваліфікованих робітників.

Окрім того, плануємо відкриття представництв Українського державного центру міжнародної освіти в країнах цільового набору іноземних громадян на навчання в Україні. Це країни СНД, Близького Сходу, Африки, Латинської Америки та КНР; перспективні напрями — Ізраїль та країни Східної Європи. Основними завданнями цих представництв буде здійснення рекламно-інформаційної роботи, провадження порядку набору іноземців на навчання в Україні. Є також країни, наприклад, Бразилія, Туркменістан, деякі країни Африки, органи управління освіти яких висловили готовність до цільового направлення своїх громадян для здобуття вищої освіти в Україні в рамках національних державних програм.

ВІТАННЯ

3 Днем знань

Дорогі школярі та студенти, шановні педагоги та батьки!

Щиро вітаю вас з Днем знань та початком нового навчального року!

1 вересня для всіх нас — день особливий. Цей день — новий крок у світ знань і пошуків, радісних відкриттів та сміливих ідей.

День знань — це свято всіх, хто вчиться і навчає, хто виряджає до школи і зустрічає з неї, хто спонукає до творчості та спортивних перемог, хто пропагує прості та вічні істини, завдяки яким з маленької людини формується особистість.

Шановні освітяни! Від ваших зусиль, таланту, майстерності, відданості справі залежатиме майбутнє освіти. З розвитком нових технологій будь-яка галузь потребує вдосконалення, і освітня сфера — не виняток. Тому в Україні триває модернізація освітньої галузі, яка набуває загальнонаціонального значення. Так формується дошкільна освіта, впроваджуються нові стандарти початкової та загальної середньої освіти. Так, за новими навчальними програмами і підручниками навчатимуться учні 1-х, 2-х та 5-х класів загальноосвітніх навчальних закладів; обов'язковою для вивчення стала друга іноземна мова тощо. Усі ці нововведення стали можливими завдяки підтримці держави. Указом Президента України Віктора Януковича схвалено Національну стратегію розвитку освіти на період до 2021 року, яка спрямована на підвищення якості та конкурентоспроможності освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, прискорення інтеграції України у міжнародний освітній простір.

Попереду на нас усіх чекає велика робота. В освіті немає місця байдужим і випадковим людям. Яскрава, творча, ініціативна особистість — портрет учителя нової доби. Покладаюся на вашу мудрість, професіоналізм і терпіння. Вірю, що спільними зусиллями ми зможемо реалізувати непрості завдання, що стоять перед сучасною освітою.

У цей святковий день сердечно вітаю всіх педагогічних працівників, зичу творчих успіхів, натхнення, щастя та здоров'я. Першокласникам — якнайбільше вражень і радощів, учням і студентам — наполегливості в навчанні, нових здобутків та досягнень. Упевнений, що саме молодь з новим світоглядом, активною громадянською позицією та бажанням зробити світ кращим є економічним та інтелектуальним потенціалом України, який здатний зберегти історико-культурні надбання поколінь та створити гідне майбутнє для нашої країни.

З глибокою повагою

Міністр освіти і науки Дмитро ТАБАЧНИК

ПІЗНАВАЛЬНО

Як 1 вересня стало святом для всіх і кожного

1 вересня — це урочистий день для всіх українських школярів, студентів, учителів і викладачів, а також батьків та родичів учнів і студентів.

Традиційно цього дня у школах проходять урочисті лінійки, класні години, уроки знань, миру, безпеки, мужності.

У Київській Русі школи з'явилися ще в домонгольський час. Після прийняття християнства (988 р.) князь Володимир наказав віддавати «на книжкове навчання» дітей «кращих людей». Ярослав Мудрий створив школу в Новгороді для дітей старост і духовних осіб. Навчання в ній вели рідною мовою, навчали читання, письма, основ християнського віровчення і рахунку.

Чому День знань святкується саме 1 вересня? Є гіпотеза, що ця традиція прийшла до нас у XV столітті з Візантії, де 1 вересня відзначали настання нового (не тільки навчального) року. У цьому святкуванні був і духовний, і світський сенс. Духовний — бо візантійські богослови і мислителі припускали, що Бог приступив до створення світу саме 1 вересня, отже, з цього дня почався і сам час.

Світський (мирський) сенс полягав у тому, що до вересня закінчувалися всі польові роботи. Одружившись на останній візантійській принцесі, великий князь Іван III в 1492 році оголосив 1 вересня початком нового року (новоліття), зробивши його офіційним церковно-державним святом. З 1700 року цивільний новий рік указом Петра I стали святкувати 1 січня. Однак церковний, а головне — сільськогосподарський календар залишилися колишніми. Тим більше що доправити дітей (навіть дворянських) із села в міські навчальні заклади до закінчення жнив було неможливо.

Щоправда, не всі навчальні заклади починали навчальний рік 1 вересня. Якщо за гімназіями держава стежила суворо, то недержавні навчальні заклади Російської імперії починали навчальний рік хто як. У документах трапляються дати 20 та 31 серпня, 15 і 26 вересня, 1 і 15 жовтня, а сільські школи грамоти починали працювати тільки 1 грудня.

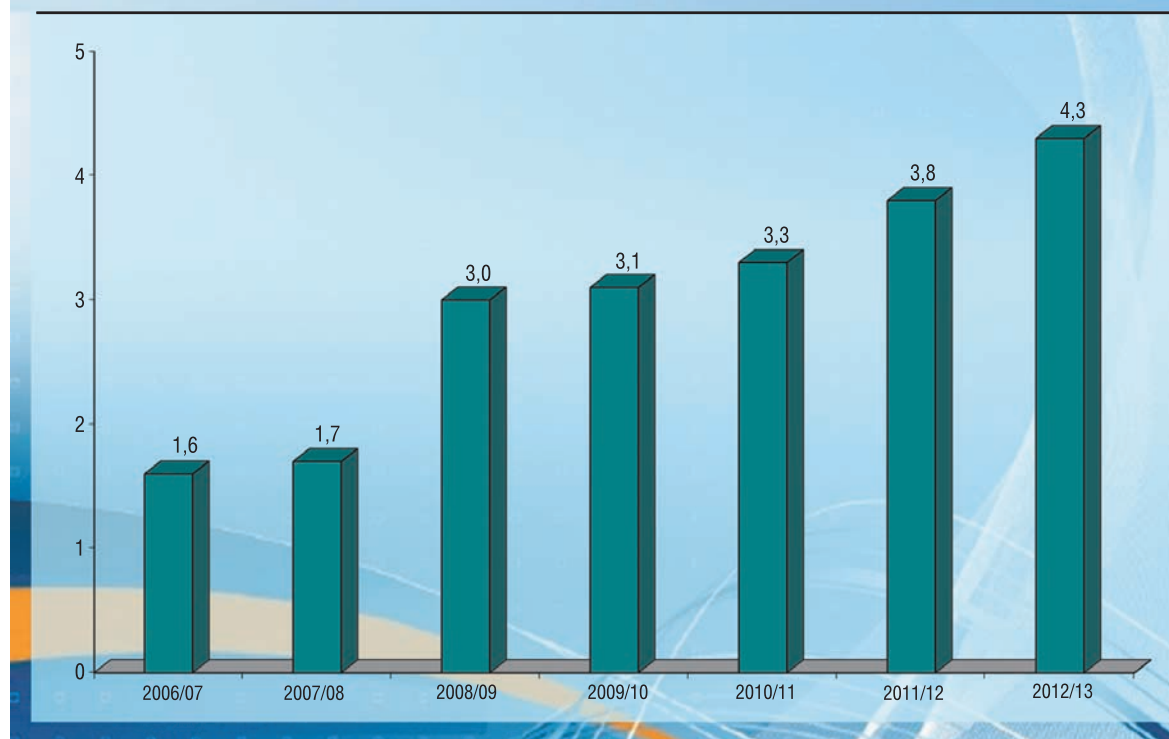
Що стосується радянського часу, то до середини 1930-х років директори шкіл до початку навчального року ставились вельми вільно. Навіть постановою Раднаркому від 14 серпня 1930 року зобов'язувала, щоб усі діти віком 8—10 років «були прийняті в школу восени».

Єдиний початок навчального року було введено 3 вересня 1935 року постановою Раднаркому і ЦК ВКП(б).

Офіційно 1 вересня на наших теренах стали відзначати з 1980 року після указу президії Верховної Ради СРСР «Про святкові і пам'ятні дні».

А коли ж починають учитися діти в інших країнах? 1 вересня відкриваються двері шкіл у Чехії, Білорусі, країнах Прибалтики. А ось у дітей в Німеччині немає чіткого графіка початку навчального року: у кожній з 16 федеральних земель навчальні заклади починають працювати протягом серпня — вересня. В Іспанії в різних провінціях навчальний рік починається по-різному залежно від строків збирання врожаю, проте затягувати пізніше 1 жовтня суворо забороняється. В Італії навпаки: тільки з 1 жовтня починають відвідувати школу. У Франції немає чіткого терміну Дня знань. Десь навчальний рік починається 1 вересня, а десь — і 15. Із середини серпня починають вчитися діти в Данії, а в Англії, Канаді та США навчальний рік завжди починається в перший вівторок вересня. У Країні сонця, що сходить, — Японії вирішили, що початок навчання — це дуже весело, і починають новий навчальний рік... 1 квітня.

Обсяги фінансових надходжень від навчання іноземних студентів у 2012 році (млрд грн)

СХОДИНКИ ОСВІТИ

Упевнений старт

ПРОГОЛОШЕНО. Розвиток дітей дошкільного віку — перший і найголовніший шлях до створення багатства і благополуччя нації

Слова, винесені в підзаголовок, прозвучали в заключному документі Всесвітньої конференції з виховання і освіти дітей дошкільного віку, яка пройшла під егідою ЮНЕСКО в Москві 2010 року. Що зроблено за останні три роки в Україні, аби наповнити їх реальними справами?

Передовсім вдалося законодавчо закріпити обов'язковість дошкільної освіти. Нині майже всі діти п'ятирічного віку мають змогу її отримувати. Зокрема, і в додаткових 1390 дитсадках. Якщо «розшифрувати» цю цифру, то 465 з них відновили роботу, 887 садків відкрито в пристосованих приміщеннях, 38 — новобудови. Крім цього, створено 3938 додаткових груп. Саме така стратегія закладена в Державній цільовій програмі розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року.

Слід нагадати, що вперше в країні в листопаді 2010 року проведено Всеукраїнський з'їзд працівників дошкільних закладів, на якому затверджено програму розвитку дітей передшкільного віку «Упевнений старт». Неабияке значення мало і затвердження нових штатних нормативів дошкільних навчальних закладів.

27 вересня 2012 року Міністерством освіти і

Дошкільний навчальний заклад «Крунк» міста Славутича відвідав Віктор Янукович

Рухливі ігри додають здоров'я

Таким молоді архітектори бачать дитсадок майбутнього

науки спільно з Всеукраїнською асоціацією працівників дошкільної освіти вперше проведено Всеукраїнський день дошкілля, який стане традиційним.

Також уперше проведено Всеукраїнський конкурс «Кращий вихователь 2012 року», переможцем якого стала Тетяна Любко, вихователь дошкільного навчального закладу № 30 міста Кам'янця-Подільського на Хмельниччині.

Першим став і конкурс «Кращий дошкільний навчальний заклад 2012 року», в якому перемогу здобув дошкільний навчальний заклад № 148 міста Николаєва. Ним керує Ольга Костянтинова. А дошкільний навчальний заклад № 6 «Крунк» міста Славутича, що став переможцем конкурсу на кращий сайт дитячого садка, відвідав

Президент України Віктор Янукович.

Результативним став Всеукраїнський конкурс молодих архітекторів на кращий проект дитячого садочка майбутнього. Кращі проекти направлені на розгляд Мінрегіонбуду та очільникам виконавчої влади всіх регіонів.

Особлива увага в роботі з дошкільнятами приділяється їх фізичному розвитку та здоров'ю. Тож, крім спортивних залів, медичних блоків, що є практично в кожному садку, працюють 2224 басейни та 27 саун, досвід роботи яких свідчить про значний вплив на показники здоров'я дітей.

Діти залюбки грають у футбол. Варто згадати, що під час проведення Євро-2012 по всій країні пройшли дитячі фестивалі, змагання, виставки.

Модернізовано зміст середньої освіти

НЕЗАБАРОМ. П'ятикласники навчатимуться за новими програмами, а першачки опановуватимуть іноземну мову

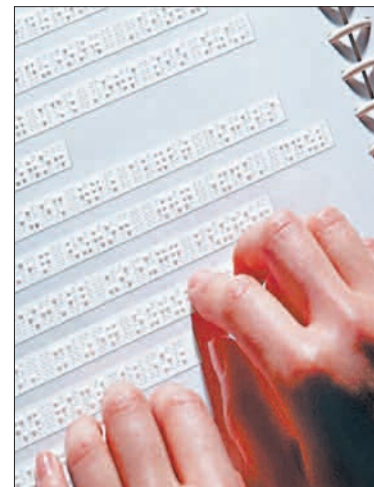
1 вересня 2012 року у школах почалося навчання за новими державними стандартами і програмами. За останні кілька років напруженої праці створено передумови для справжнього реформування освітньої галузі — модернізації її змісту. За два роки прискореного маршу пройдено шлях від нового стандарту до створення нових українських підручників і перепідготовки вчителів початкової школи.

Рішучим кроком стало впровадження в стандарті інформаційно-комунікаційних технологій. Це дасть змогу вивести нашу країну з останніх місць у використанні ІКТ у європейські та світові лідери. Ще однією вимогою сучасності стало підвищення рівня знань іноземних мов, вивчення яких усі школярі України розпочали з 1 класу.

1 вересня 2013 року триватиме впровадження нових стандартів, зокрема — для п'ятикласників. Розроблено якісне навчально-методичне забезпечення загальноосвітніх закладів з навчанням мовами національних меншин, що сприятиме успішній реалізації права різномовних етносів України на здобуття якісної освіти. У 2012/2013 році функціонувало 19025 загальноосвітніх навчаль-

Школа має бути рідною домівкою для всіх дітей, у тому числі й з особливими потребами

них закладів. З них українською мовою навчання — 16 356, російською — 1256, румунською — 82, угорською — 66, кримськотатарською — 15, молдовською — 6, польською — 5. Окрім того, функціонують 1283 загальноосвітні навчальні заклади з двома або більше мовами навчання та навчальні заклади, в яких мова національних меншин вивчається як навчальний предмет або факультативно.

Ще одним важливим напрямом діяльності Міністерства освіти і науки є забезпечення

права на освіту дітей з особливими освітніми потребами. Протягом останніх років законодавчу та нормативно-правову базу щодо освіти дітей з особливими освітніми потребами доведено до міжнародних норм, зокрема тепер вона відповідає Конвенції ООН про права інвалідів.

Одним зі шляхів забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на освіту є поширення інклюзивної моделі освіти, в основу якої покладено принцип врахування інтересів

дитини. У минулому 2012/2013 навчальному році функціонувало понад 40 тисяч класів з інклюзивним навчанням, де здобували освіту 71,4 тисячі учнів з особливими потребами.

З метою підготовки педагогічних працівників для роботи з такими дітьми розроблено та впроваджуються у вищих педагогічних навчальних закладах та інститутах післядипломної педагогічної освіти навчальні курси «Вступ до інклюзивної освіти», «Дидактика інклюзивного навчання», «Лідерство та

інклюзивна освіта», «Диференційоване викладання в інклюзивному класі», науково-методичні посібники «Діти з особливими потребами та організація їх навчання», «Путівник для батьків дітей з особливими потребами».

Цього року виділено 10 мільйонів гривень для забезпечення підручниками шрифтом Брайля, які відповідають сучасним освітнім вимогам. Це дасть змогу забезпечити якісну освіту дітям з вадами зору.

СХОДИНКИ ОСВІТИ

Майстерність бути Педагогом

КОНКУРС. Фахове творче змагання досягло повноліття

Впродовж останніх 18 років Міністерство освіти і науки спільно з Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти проводить щорічний всеукраїнський конкурс «Учитель року». Це єдиний конкурс професійної майстерності вчителів, який проходить на державному рівні.

За період 1995—2012 років конкурс проводився в таких номінаціях: «Українська мова та література», «Світова література», «Іноземні мови», «Початкові класи», «Історія», «Правознавство», «Математика», «Фізика», «Інформатика», «Біологія», «Географія», «Хімія», «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Трудове навчання», «Фізична культура». Вперше були такі номінації: «Етика» — 2012 року, «Російська мова» — 2013-го.

«Учитель року — 2011»

Оксана Косован, учитель Чернівецької спеціалізованої школи І ст. № 23 Чернівецької області — номінація «Початкові класи»

Олена Майданик, учитель Чернівецького ліцею № 1 математичного та економічного профілів Чернівецької області — номінація «Історія»

Ольга Невмержицька, вчитель гімназії № 143 Оболонського району Києва — номінація «Світова література»

Світлана Шепель, учитель Харківської гімназії № 23 Харківської області — номінація «Іноземна мова. Німецька»

Тетяна Шлєнкова, вчитель КЗ «НВО» Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 24 — Центр дитячої та юнацької творчості «Оберіг» Кіровоградської області — номінація «Образотворче мистецтво»

«Учитель року — 2012»

Тетяна Попова, вчитель Верхньоторецької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів імені О.П. Сибірцева Донецької області — номінація «Українська мова і література»

Оксана Головецька, вчитель Острівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Тернопільської області — номінація «Іноземна мова. Англійська»

Мар'яна Криворучко, вчитель Смілянського навчально-виховного комплексу «Дошкільний навчальний заклад — загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 15» Черкаської області — номінація «Біологія»

Тетяна Байдаченко, вчитель Донецького ліцею № 30 Донецької області — номінація «Етика»

Людмила Михно, вчитель Шосткинської загальноосвіт-

ньої школи І-ІІІ ступенів № 7 Сумської області — номінація «Фізична культура»

«Учитель року — 2013»

Тетяна Єпіхіна, вчитель Запорізького багатопрофільного ліцею «Перспектива» Запорізької області — номінація «Російська мова»

Олена Лисянюк, учитель Житомирської спеціалізованої І-ІІІ ступенів школи № 20 Житомирської міської ради — номінація «Іноземна мова. Французька»

Роман Валентюк, учитель Севастопольської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 39 — номінація «Фізика»

Марина Приходько, вчитель комунального закладу Луцький навчально-виховний комплекс № 9 Луцької міської ради

Волинської області — номінація «Музичне мистецтво»

Євген Мотурнак, учитель ЗНЗ «Навчально-виховний комплекс І-ІІ ступенів — ліцей» № 100 Дніпропетровської області — номінація «Інформатика».

Переможцям конкурсу присвоюється звання «Заслужений учитель України», відзнаку вручає Президент України особисто. За вісімнадцять років у конкурсі взяли участь понад 700 тисяч вчителів, почесне звання «Заслужений вчитель України» вибороли 90 вчителів. Зазначимо, що торік у першому районному (міському) турі конкурсу взяли участь 13 270 вчителів, що на 35,8% більше, ніж у 2011 році — 4 750 вчителів.

Гуртки відвідує майже половина школярів

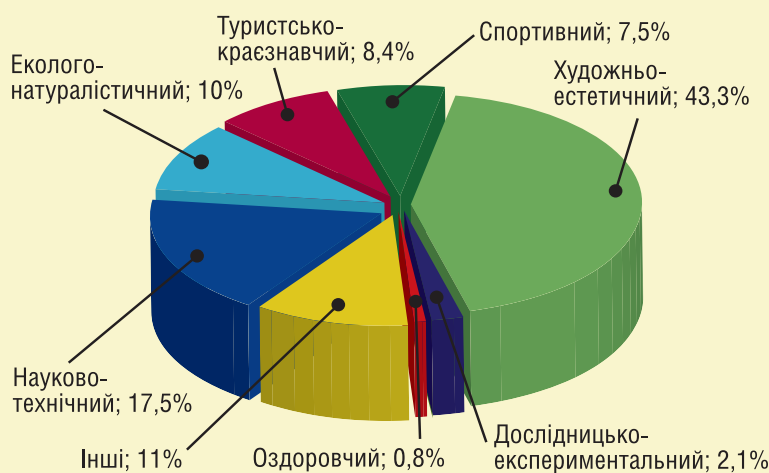
ПОЗАШКІЛЛЯ. Указом Президента України нинішній рік визнано Роком дитячої творчості

Щоб дитина гармонійно розвивалася та реалізовувалася, змогла знайти свою професію та місце в житті, важливу роль відіграє не лише школа, а й те, чим дитя займається після дзвоника з останнього уроку. Тобто позашкільна освіта.

Нині в Україні діє 2181 державний і комунальний позашкільний навчальний заклад (1554 будинки, центри, клуби, станції дитячої творчості тощо та 627 дитячо-юнацьких спортивних шкіл). 1 мільйон 633 тисячі дітей (40% загальної кількості школярів) займаються в 85,5 тисячі гуртків і творчих об'єднань. За три останні роки мережа позашкільних закладів збільшилася на 24 одиниці (зокрема в сільській місцевості — на вісім).

Фахівці активно працюють над тим, щоб зацікавити позашкільною освітою дітей із соціально незахищених категорій. Зокрема якщо торік позашкільні заклади відвідували 7,2 тисячі дітей, які потребують корекції фізичного чи розумового розвитку, то нині їх стало майже вдвічі більше (12,6 тисячі). Крім того, у гуртки ходять 21,6 тисячі дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, а

Розподіл дітей за напрямками діяльності у 2013 році

також майже 50 тисяч дітей із малозабезпечених сімей.

Аби зі школярами було кому працювати, системі позашкільної освіти, зрозуміло, потрібні фахівці. Торік у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова створено першу в країні кафедру позашкільної освіти. Щоб підвищити авторитет таких учителів, проводиться Всеукраїн-

ський конкурс майстерності педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів «Джерело творчості».

Водночас щоб підтримати бажання дітей розвивати свої таланти, протягом торішнього навчального року відбулося 97,2 тисячі фестивалів, виставок, конкурсів, змагань, до яких долучалися понад 70% дітей шкільного віку. Крім того, позаторік започатковано проведення щорічної Всеукраїнської виставки-звіту дитячої творчості «Країна юних майстрів».

Виявляти, розвивати та підтримувати здібних до наукової діяльності учнів допомагає Всеукраїнський конкурс-захист науково-дослідницьких робіт учнів — членів Малої академії наук. Другий рік поспіль вихованці МАН беруть участь у міжнародній науковій школі з фізики, яку проводить Європейська організація ядерних досліджень (CERN). Цього року вперше організовано навчання дітей, які виявили обдарованість у галузі біохімії, в лабораторії для молоді «XLAB» (м. Геттінген, Німеччина).

Творчість починається змалечку

Не букварем єдиним

ГРАМОТНІСТЬ. Один із пріоритетних напрямів діяльності Міністерства освіти і науки — підготовка, видання та своєчасне забезпечення навчальних закладів навчально-методичною літературою. Нині міністерство спільно з Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти відповідно до нового Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та Державного стандарту початкової загальної освіти вибудувало цілісну систему підручників для початкової та середньої школи.

Програму видання підручників протягом трьох останніх років стабільно і своєчасно фінансував уряд. Це дало змогу щороку оновлювати підручники одразу для двох паралелей: у 2011 році видано нові підручники для учнів 10 та 11 класів; у 2012 році — для учнів 1—2 класів, а також додаткове видання підручників для учнів 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів у зв'язку з тим, що істотно збільшилась їхня кількість. У 2013 році забезпечено новими підручниками учнів 5 класів загальноосвітніх навчальних закладів, які навчатимуться за новими програмами.

Уперше за кошти держбюджету забезпечено поглиблене вивчення

іноземних мов у спеціалізованих навчальних закладах (видано підручники з англійської, німецької, французької та іспанської мов) та враховано заявки обласних управлінь освіти і науки на вивчення мов національних меншин як предмета.

Чітке і якісне планування всіх заходів для прискорення друку та доставки підручників за останні 3 роки дає змогу забезпечувати учнів підручниками до 1 вересня. Так, у 2013 році, за інформацією обласних управлінь освіти і науки, до початку червня надійшли до шкіл підручники для другокласників. А станом на 20 серпня доставлено в повному обсязі підручники для 5 класу.

Важлива частина державного замовлення на видання підручників у 2013 році — підготовка та друк підручників для учнів спеціальних навчальних закладів. На це з держбюджету надано 10 мільйонів гривень.

Із 2008-го не видавали підручників шрифтом Брайля. Цього року завдяки закупленню сучасному обладнанню ДАК «Укрвидавполіграфія» вдасться вирішити питання забезпечення підручниками дітей з особливими освітніми потребами.

Сто відсотків комп'ютерів

ОСНАЩЕННЯ. Немає потреби зайвий раз нагадувати, що нині інформаційні технології — один з головних чинників розвитку сучасного суспільства. Освітня сфера — не виняток. Тому, аби розв'язати проблему доступності освіти, зокрема завдяки новітнім інформаційним технологіям, в Україні реалізується Державна цільова програма впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року.

Зокрема в 2011—2012 роках школи обладнали 4517 навчальними комп'ютерними комплексами. З них 1079 — коштом державного бюджету, 1070 — місцевим та позабюджетним коштом, 2368 — як гуманітарна допомога від Китайської Народної Республіки.

Автобус доведе до школи

ПРОГРАМА. На державному рівні цільову соціальну програму «Шкільний автобус» ініціював у 2003 році тодішній прем'єр-міністр Віктор Янукович. Саме за його керівництва її розробили і почали втілювати в життя. Щоправда, станом на 2009 рік фінансування повністю припинилося. Однак уже 2010 року за дорученням Президента України Віктора Януковича програму відновили. Тож 2010 року уряд придбав 112 машин, а в 2011-му — 209. Водночас вперше було враховано потребу в перевезенні дітей з обмеженими фізичними можливостями на інвалідних візках і закуплено 14 спеціальних шкільних автобусів.

У 2012 році Державним бюджетом надано кошти у розмірі 352 мільйони гривень, що дало змогу закупити 900 шкільних автобусів (майже стільки, скільки за всі попередні роки існування програми). До початку 2013/2014 навчального року для учнів загальноосвітніх навчальних закладів, що проживають у сільській місцевості, придбали ще 438 нових шкільних автобусів.

СХОДИНКИ ОСВІТИ

Учителю, не стомлюйся навчатися!

ПРАГНУТИ ДОСКОНАЛОСТІ. В закладах післядипломної педагогічної освіти створено близько 200 авторських творчих майстерень

Навчальна, наукова та науково-методична робота закладів післядипломної педагогічної освіти у 2011—2013 роках спрямована на реалізацію стратегічних урядових ініціатив у рамках впровадження Програми економічних реформ на 2010—2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», державних цільових соціальних програм (зокрема розвитку дошкільної освіти, впровадження в навчально-виховний процес

загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» тощо).

Для оновлення змісту післядипломної освіти науковці і методисти закладів ППО розробили і запровадили на курсах нові навчальні плани і програми підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів. Особливу увагу в навчальних планах приділено питанням запровадження нової редакції Базового компоненту дошкіль-

ної освіти, інклюзивного навчання, нових державних стандартів загальної початкової та базової та повної загальної середньої освіти, сучасних технологій роботи з обдарованими учнями.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки «Про створення авторських творчих майстерень учителів на базі закладів післядипломної педагогічної освіти» за 2012 рік у 20 регіонах України створено близько 200 авторських творчих майстерень.

Заклади післядипломної педагогічної освіти активно співпрацюють з міжнародними установами, організаціями Болгарії, Великої Британії, Данії, Індонезії, Італії, Канади, Росії, Румунії, Молдови, Греції, Словаччини, США, Туреччини, Угорщини, Франції, Чехії, Швеції та інших країн, беруть участь у міжнародних науково-практичних конференціях тощо. Нині вони реалізують понад 60 міжнародних освітніх програм і проектів, а

впродовж 2011—2013 років провели понад 1000 обласних та Всеукраїнських науково-методичних конференцій і науково-практичних семінарів.

Особливо тісну співпрацю налагоджено з установами післядипломної педагогічної освіти Росії. Спільно проводяться зустрічі та науково-методичні заходи. Прикладом є проведення продовж 2011—2012 років Днів освіти України в Росії та Днів освіти Росії в Україні.

Призери олімпіад стають студентами кращих вишів

ЗАСЛУЖИЛИ. Поза сумнівом, участь у міжнародних учнівських олімпіадах українських школярів поліпшує імідж нашої країни та сприяє розвитку гуманітарної співпраці. З 2010 року до міжнародних олімпіад з математики, фізики, хімії, біології, екології та інформатики, у яких традиційно брали участь українські школярі, додалися змагання з астрономії та географії. 2012-го з ініціативи України започатковано міжнародну олімпіаду з історії.

З 2010 по 2012 рік у міжнародних олімпіадах 98 українських школярів вибороли 84 медалі, зокрема 8 золотих, 39 срібних, 37 бронзових. Найбільше переможців мають такі навчальні заклади: Український фізико-математичний лицей Київського національного університету імені Тараса Шевченка (13), Києво-Печерський лицей №171 «Лідер» (8), Львівський фізико-математичний лицей Львівського національного університету імені Івана Франка (7), Харківський фізико-математичний лицей №27 (7), лицей інформаційних технологій Олександрійської міської ради Кіровоградської області (6), Харківська гімназія №47 Харківської міської ради Харківської області (3), Дніпропетровський лицей інформаційних технологій при Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара (2), Донецький загальноосвітній спеціалізований санаторний інтернатний заклад II—III ступенів «Ерудит» для обдарованих дітей (2).

Цього року вже відбулося шість міжнародних учнівських олімпіад з екології, інформатики, фізики, біології, хімії та математики. 25 українських школярів, які брали в них участь, вибороли 25 медалей: 6 золотих, 7 срібних, 12 бронзових.

Усі призери олімпіад стають студентами престижних українських вишів, серед яких Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Харківський національний університет, Львівський національний університет. Деякі переможці обирають університети за кордоном.

Наставникам, які підготували переможців міжнародних учнівських олімпіад, щороку, згідно з указами Президента України, присвоюють почесні звання та вручають державні нагороди.

Одразу видно: призові місця на олімпіаді здобули українці

Відкрийте Інтернет-щоденник

З ПОГЛЯДОМ У МАЙБУТНЄ. Інформаційно-комунікаційні технології дають простір ефективності

Восвітній галузі стрімко розвиваються міжнародні мережеві освітні проекти. Так, проєкт «Щоденник.UA», який реалізовано в Росії, США, Ізраїлі та Україні, є лідером за результатами міжнародного конкурсу «The World Summit Award».

«Щоденник.UA» надає широкий спектр можливостей для підвищення кваліфікації педагогів: на базі сайтів регулярно проводяться конференції, семінари і тренінги.

У вчителів є змога обмінюватися досвідом, розміщувати свої творчі напрацювання, використовувати для роботи матеріали медіатеки. За допомогою програм електронного документообігу (розклад, журнал, щоденник, календарне планування) вчитель зможе менше часу витрачати на паперову роботу і більше уваги приділяти учням і підготовці до уроку.

За підтримки Міністерства освіти і науки, НАПН України, Інституту інноваційних технологій і змісту освіти успішно реалізу-

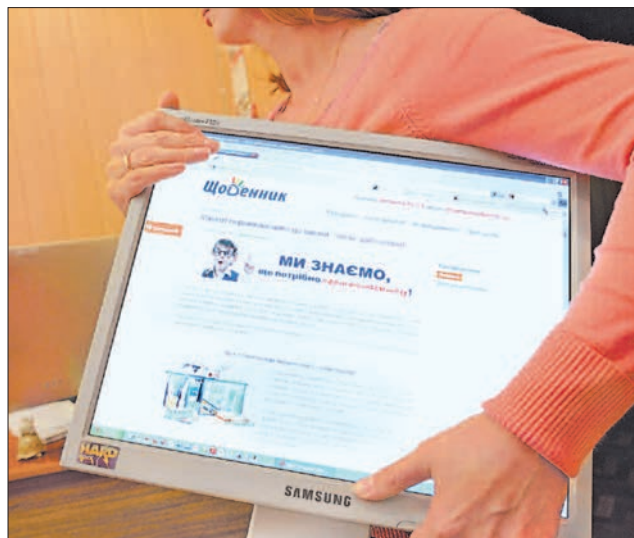

Фото Володимира ЗАКИ

Обов'язок педагога — йти в ногу з часом

ються освітні програми корпорації Intel.

Так, програма Intel «Навчання для майбутнього» передбачає навчання педагогів основ ІКТ і сприяє ефективному впровадженню інноваційних технологій у навчальний процес. За цей час підготовлено понад 180 тисяч вчителів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та 45 тисяч студентів

педагогічних вишів у всіх областях країни.

Програма Intel «Шлях до успіху» реалізується разом із ПРООН та МОН, сприяє розвитку громадянської активності школярів, формуванню життєвих компетентностей, ефективній допрофільній підготовці, а також розвитку навичок підприємництва у молоді.

Проєкт «Один учень — один комп'ютер» розпо-

чався 2008 року. Він передбачає забезпечення загального доступу учнів до електронних освітніх ресурсів шляхом використання персональних нетбуків у навчально-виховному процесі, створення сучасного електронного освітнього середовища.

Проведення спільних з компанією Microsoft заходів як з розвитку середньої, так і вищої освіти дає змогу спільними зусиллями надати реальний доступ до інноваційних розробок, інформаційно-комунікаційних технологій більшій кількості освітан.

Вже кілька років компанія Samsung Electronics за підтримки Інституту інноваційних технологій та змісту освіти проводить конкурс есе й освітніх проєктів серед учнів і вчителів середніх шкіл «Назустріч знанням», головне завдання якого — розкриття можливостей використання інформаційних технологій у навчальному процесі для підвищення рівня навчання та скорочення цифрової нерівності.

Як досягти гармонії інтелекту та здоров'я

ДОСЛІДЖЕННЯ. Затверджено нову редакцію Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності.

Нині на базі 436 дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів триває дослідно-експериментальна робота з оновлення змісту освіти та підвищення її якості. 2009 року таких навчальних закладів було 382. Це здійснюється під керівництвом Міністерства освіти і науки спільно з Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти та науковців Національної академії педагогічних наук України на виконання Національної стратегії розвитку освіти України до 2021 року.

Так, дослідно-експериментальна робота в системі дошкільної та загальної серед-

Дослідно-експериментальна активність за регіонами:

Автономна Республіка Крим	— 12,
Вінницька область	— 3,
Волинська область	— 4,
Дніпропетровська область	— 24,
Донецька область	— 8,
Житомирська область	— 2,
Запорізька область	— 5,
Івано-Франківська область	— 5,
Київська область	— 8,
Кіровоградська область	— 1,
Луганська область	— 6,
Львівська область	— 6,

Миколаївська область	— 6,
Одеська область	— 6,
Полтавська область	— 3,
Рівненська область	— 10,
Сумська область	— 3,
Тернопільська область	— 1,
Харківська область	— 7,
Херсонська область	— 3,
Хмельницька область	— 13,
Чернігівська область	— 6,
м. Київ	— 23,
м. Севастополь	— 3

ньої освіти за напрямками реалізації Національної стратегії розвитку триває у такій структурі: дошкільна освіта — за 3 темами, загальна середня освіта — 67 тем, освіта дітей з

особливими потребами — 6, позашкільна освіта — 5, виховання, розвиток і соціалізація дітей та молоді — 48, інформатизація освіти — 17, посилення кадрового потенціалу — 2

теми, модернізація системи управління — 1 тема.

Найпоширенішими є такі проєкти: «Національна мережа шкіл сприяння здоров'я»; науково-педагогічний проєкт «Росток»; науково-методичні основи використання ІКТ у навчально-виховному процесі в середовищі «1 учень — 1 комп'ютер» на базі шкільних нетбуків; «Школа майбутнього», «Громадянська освіта та виховання»; «Гармонія інтелекту та здоров'я»; художньо-естетична освіта і виховання учнів загальноосвітніх закладів у процесі впровадження інтегрованих курсів; Науково-методичні засади впровадження вітчизняної моделі медіаосвіти в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів та інші.

СХОДИНКИ ОСВІТИ

Мулярів навчатимуть
за державним стандартом

РИНОК ПРАЦІ. Загалом підготовка кваліфікованих робітників здійснюється за 520 професіями

Нові виробничі технології і технічні засоби зумовлюють появу відповідних професій та видів робіт, внаслідок чого кількісно і якісно змінюється професійно-кваліфікаційна структура робітничих кадрів, виникає об'єктивна потреба в розширенні їхньої професійної компетентності. Йдеться про сучасні професії широкого профілю, пов'язані з обслуговуванням, налагодженням, регулюванням, монтажем, ремонтом обладнання тощо.

Тож для забезпечення якісної підготовки робітничих кадрів, дотримання єдиних вимог щодо запровадження в країні Міжнародної стандартної класифікації освіти нині затверджено та впроваджено 259 державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних робітничих професій. Зокрема, для потреб промисловості — 92, сільського господарства та переробної галузі — 42, транспорту — 35, торгівлі та сфери послуг — 24, будівництва — 24, комунального господарства — 13, зв'язку — 8, специфічних — 4, добувної промисловості — 17.

Хто буде затребуваний

Також для профтехосвіти надзвичайно важливою є системна робота з упровадження Національної рамки кваліфікацій, участь у розробці професійних стандартів і кваліфікацій, зміна підходів до розробки державних стандартів ПТО з конкретних професій.

Так, торік затверджено 60 державних стандартів професійно-технічної освіти. Цього року — 46, з яких 23 запроваджуватимуться в навчальний процес уже з 1 вересня. Йдеться про такі професії, як «Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж», «Контролер у виробництві чорних металів», «Лаборант хіміко-бактеріологічного аналізу», «Моторист бурової установки», «Електромонтер з обслуговування підстанції», «Контролер,

Представники робітничих професій завжди в ціні

регулювальник радіоелектронної апаратури та приладів», «Паркетник», «Машиніст крана», «Муляр», «Бджоляр», «Агент з організації туризму», «Закрійник» та інші.

Роботодавці стали партнерами

Одним із пріоритетів роботи Міністерства освіти і науки є активне залучення соціальних партнерів до всіх складових діяльності системи профе-

ти, а й зробити її відкритою, ефективнішою та адекватно реагуючою на виклики сьогодення.

Зокрема, укладено меморандум про співробітництво та взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки та групою роботодавців в особі ЗАТ «Систем Кепітал Менеджмент» (СКМ) щодо підвищення якості освіти та переорієнтації її на потреби ринку праці. Розпочато співпрацю між міністерством та групою роботодавців хімічної галузі

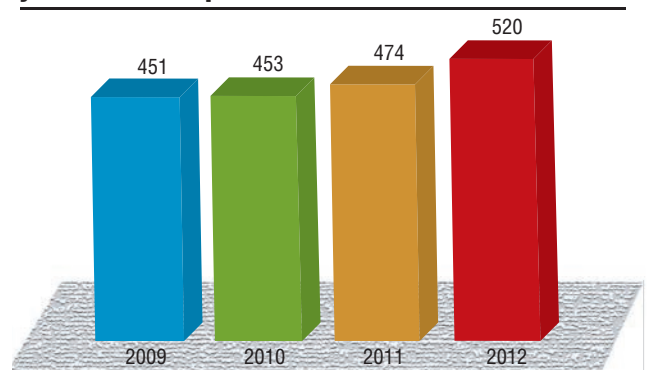
області збудований і успішно працює найбільший у країнах СНД і Східної Європи завод із сучасними технологіями з виробництва гіпсокартонних плит і сухих гіпсових сумішей — ВАТ «Кнауф Гіпс Донбас».

Зважаючи на високий попит на кваліфіковані кадри з будівельних професій гіпсового виробництва, міністерством прийнято спільне рішення з виконавчим комітетом Артемівської міської ради та керівництвом фірми «Кнауф» Німеччина і фірмою «Бауіндустрі Байерн» (будівельна індустрія Баварії) про створення навчального центру в місті Артемівську Донецької області на базі Артемівського центру професійно-технічної освіти.

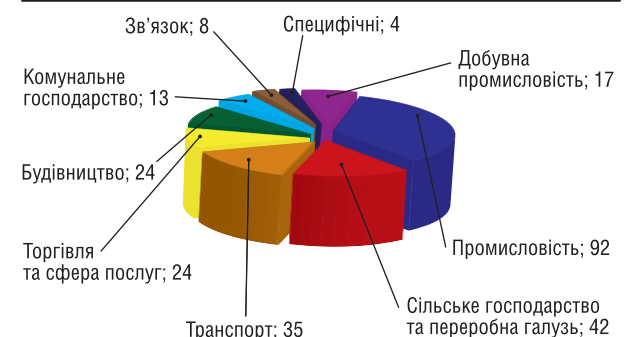
Загалом спільно з роботодавцями створено 78 навчально-практичних центрів за таким спрямуванням: будівельна галузь — 53, сфера послуг — 9, агропромисловий комплекс — 8, промисловість — 5, машинобудівна галузь — 3. Перелік робітничих професій, за якими проводиться навчання у навчально-практичних центрах, постійно збільшується відповідно до вимог та потреб ринку праці.

Система професійно-технічної освіти має високий потенціал для подальшого вдосконалення. Потрібно й надалі цілеспрямовано запроваджувати нові форми роботи, що дасть змогу професійно-технічній освіті стати більш гнучкою, якісною, результативною, а відтак — конкурентоспроможною.

Кількість найменувань робітничих професій, за якими здійснюється підготовка робітничих кадрів у 2009-2012 роках

Державні стандарти професійно-технічної освіти за галузевим спрямуванням, розроблені у 2006-2013 роках

РЕЙТИНГ

Учні працюють нарівні з професіоналами

Найкращими серед закладів профтехосвіти визнано Катюжанське вище професійне училище та Львівське вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму.

«Європейська освіта — європейський сервіс» — гасло працівників та учнів зnanого в Україні та за її межами навчального закладу — Львівського вищого професійного училища ресторанного сервісу та туризму.

Училище є дійсним членом Асоціації кулінарів України, Асоціації навчально-тренувальних фірм «Централь», щорічним учасником Всеукраїнського конкурсу офіціантів, чемпіонату з кулінарного мистецтва в рамках виставки «Ресторан Експо Україна», міжнародного конкурсу юніорів «Кращий кухар» та міжнародних ярмарків навчально-тренувальних фірм. Окрім цього, активно співпрацює з навчальними закладами Італії, Франції, Польщі та Кіпру.

Державний навчальний заклад «Катюжанське вище професійне училище» Вишгородського району Київської області має два відділення: кулінарії і сервісу та механізації і транспорту.

Навчальний заклад є самодостатнім, бо за рахунок виробничої діяльності зароблені спеціальні кошти використовуються для оновлення матеріально-технічної бази та застосування новітніх технологій в навчальному процесі.

Настанови майстра допомагають у професійному зростанні

ТІЛЬКИ ФАКТИ

- ✓ Важливою складовою оновлення змісту професійно-технічної освіти є впровадження в навчальний процес інноваційних освітніх технологій. Нині в професійно-технічних навчальних закладах налічується 28 тисяч одиниць комп'ютерної техніки нового покоління, до мережі Інтернет підключено 868 закладів, що становить 99 % від загальної кількості ПТНЗ;
- ✓ Дедалі більше уваги приділяється проведенню конкурсів фахової майстерності серед учнів професійно-технічних навчальних закладів. Щороку 30 переможців цих конкурсів отримують стипендію Президента України.
- ✓ У цьому році вдруге сформовано та затверджено державне замовлення на підготовку у професійно-технічних навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодший спеціаліст» в обсязі 5358 осіб в розрізі 21 галузі знань за 51 спеціальністю.

Як з численних пазлів поступово складається цілісна картинка на задану тему, так і проглядається певна система за різноплановими подіями освітянського життя останніх трьох років. Зрозуміло, в цьому списку не вистачає ще багатьох фрагментів, без яких реформування галузі далеко не повне. Та ще жодна країна не поставила в цьому процесі крапку.

Торік вийшов президентський указ про призначення стипендій Президента України переможцям I і II Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка

Упродовж 2012/2013 навчального року на навчання або стажування у провідні закордонні вищі навчальні заклади направили 353 особи з 47 українських вишів: 180 студентів, 73 аспіранти і 100 науково-педагогічних працівників.

5 листопада
Пройшов I Всеукраїнський з'їзд педагогічних працівників дошкільної освіти під головуванням міністра освіти і науки Дмитра Табачника. У його роботі взяли участь понад 1300 делегатів з усієї країни, які, зокрема, розглянули проект Державної цільової програми розвитку дошкільної освіти в Україні до 2017 року та проект Програми розвитку дітей старшого дошкільного віку «Певнений старт».

9 грудня
Указом Президента України утворено Міністерство освіти і науки, молоді та спорту.

25 лютого
У Київському палаці дітей та юнацтва пройшла перша Всеукраїнська виставка-зліт дитячої творчості «Країна юних майстрів». Її відвідали Президент України Віктор Янукович та міністр освіти і науки, молоді та спорту Дмитро Табачник. Посадовці ознайомилися з кращими творчими та винахідницькими доробками лауреатів і переможців міжнародних та всеукраїнських конкурсів, фестивалів: декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, рухомими технічними моделями, проектами і винаходами юних конструкторів, презентаціями результатів роботи натуралістів тощо.

15 квітня
Постановою Кабінету Міністрів затверджено Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.

16 вересня
У Москві пройшли Дні освіти і науки України в Російській Федерації. Українська делегація, яку очолював міністр Дмитро Табачник, налічувала понад 400 учасників. Під час заходів відбулися зустрічі керівництва Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та Міністерства освіти і науки Російської Федерації, представників дошкільних та позашкільних навчальних закладів, керівників шкіл та професійно-технічних закладів освіти, представників вищої, післядипломної освіти та університетської науки обох держав.

22 вересня
За участі Прем'єр-міністра Миколи Азарова та міністра освіти і науки, молоді та спорту Дмитра Табачника пройшло відкриття Форуму міністрів освіти європей-

ських країн «Школа XXI століття: Київські ініціативи». За результатами дводенної роботи вироблено сім напрямів євроінтеграції середньої освіти та проекти практичних дій щодо кожного з них: дошкільна освіта, викладання історії, толерантність, мовне питання, інформаційно-комунікативні технології, розвиток міжнародних партнерських зв'язків навчальних закладів, підготовка вчителів.

30 вересня
Уперше Президент України присудив Державні премії та відзначив державними нагородами освітян з нагоди Дня працівників освіти.

23 листопада
Прийнято постанови Кабінету Міністрів «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» та «Про затвердження Національної рамки кваліфікації».

14 грудня
Прийнято постанову Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти».

14 лютого
Кабінет Міністрів розглянув низку питань, які сприятимуть розвитку ІТ-галузі в Україні, після консультацій з ректорами провідних вітчизняних вищих навчальних закладів та представниками ІТ-компаній. Уряд врахував пропозиції щодо підвищення якості підготовки фахівців у сфері інформаційних технологій у своїх рішеннях.

2 березня
Пройшла II Всеукраїнська виставка-звіт дитячої творчості «Країна юних майстрів», на якій представили свої здобутки понад 400 юних майстрів.

2 березня
Під головуванням міністра освіти і науки, молоді та спорту Дмитра Табачника в столиці пройшов Всеукраїнський семінар «Освіта в сільській місцевості: перспективи розвитку».

9 квітня
У загальноосвітніх навчальних закладах введено новий предмет «Фінансова грамотність». Це дасть змогу учням старших класів отримати певні фінансові знання та роз-

винути практичні навички щодо їх застосування.

12 квітня
Під головуванням першого заступника міністра освіти і науки, молоді та спорту Євгена Суліми пройшло засідання міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій. У засіданні взяли участь представники 11 міністерств, Федерації професійних спілок, Конфедерації роботодавців, Державного центру зайнятості, Національної академії наук, Української асоціації якості тощо.

Під час засідання члени робочої групи розглянули питання щодо організації співпраці з роботодавцями, залучення міжнародної технічної та фінансової допомоги, забезпечення міжнародного визнання Національної рамки кваліфікації та затвердження Національної рамки кваліфікації.

23 квітня
У Києві пройшов I Всеукраїнський з'їзд вчителів математики, на якому, зокрема, обговорювалася нова навчальна програма з математики для 5—9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Обговорено питання про стан впровадження Державної цільової програми поліпшення якості природничо-математичної освіти, а також про реформування системи підготовки вчителів.

25 квітня
Пройшов перший Всеукраїнський форум майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів та створено Всеукраїнську раду майстрів виробничого навчання.

25 квітня
У Києві пройшов I Всеукраїнський з'їзд вчителів інформатики, в якому взяли участь 192 делегати з усієї країни, а також представники Національної академії педагогічних наук, вищих навчальних закладів, інших установ та відомств.

26—28 квітня
Дмитро Табачник узав участь у Бухарестській конференції міністрів освіти (Румунія) — Болонський процес Європейський простір вищої освіти і Третьюму форуму з питань

політики Болонського процесу. Мета Бухарестської конференції міністрів — обговорення та розгляд діяльності у рамках Болонського процесу за трьома напрямками, які спрямовані на завершення структурних реформ у вищій освіті.

15 травня
Уперше проведено конкурс «Вихователь року». Він започаткований задля сприяння підвищення престижності праці вихователів дошкільних навчальних закладів, їхньої ролі у розвитку і вихованні дітей дошкільного віку, самореалізації і розкриттю творчого потенціалу педагогів.

31 травня
Уряд призначив 75 стипендій видатним тренерам, що забезпечують підготовку спортсменів до участі в Олімпійських та Паралімпійських іграх.

12 травня
Пройшли змагання Кубка зі шкільного футболу «ЄВРО-2012». Учасниками турніру стали майже 10 тисяч шкільних команд. Близько 150 тисяч учасників виборювали право представляти свій навчальний заклад у наступних стартах. За олімпійською системою відбулося майже 8 тисяч футбольних зустрічей, які визначили 627 переможців районних та міських змагань.

1 червня
Пройшов II Міжнародний педагогічний конгрес, присвячений теоретико-методичним засадам дошкільної освіти в сучасному освітньому просторі. У його роботі взяли участь науковці, студенти та практичні працівники дошкільних навчальних закладів України, Російської Федерації, Туреччини та Іраку.

18 липня
Введено посаду асистента вчителя до переліку педагогічних посад з метою організації психологічного і соціального супроводу в умовах інклюзивного навчання.

1 серпня
Урядом ухвалено рішення про заснування Премії Кабінету Міністрів за розроблення і впровадження інноваційних технологій. Вона присуджуватиметься на конкурсних засадах щороку за особливі досягнення у розробці та впровадженні інноваційних технологій у виробництві.

7 вересня
Пройшов Всеукраїнський форум «Батьки і діти». У заході взяли

Учасниками Кубка шкільного футболу Євро-2012 стали майже 10 тисяч учнівських команд

участь понад 300 делегатів — представники батьківської громадськості, голови піклувальних рад, лідери учнівського самоврядування, працівники органів управління освітою та педагогічні працівники загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів з 27 регіонів країни.

10 вересня
На засіданні Кабінету Міністрів схвалено Національну стратегію розвитку освіти в Україні в період до 2021 року. Документ має сприяти вдосконаленню правових та організаційних засад розвитку освіти в країні. До розроблення стратегії долучилися практично всі освітянські колективи, громадськість. Національна стратегія розвитку освіти визначатиме головні напрями, пріоритети, завдання і механізми реалізації державної політики в галузі освіти, кадрову і соціальну політику та становитиме основу для внесення змін і доповнень до чинного українського законодавства, управління і фінансування, структури та змісту освіти.

13—14 вересня
В Україні пройшли Дні науки і освіти Російської Федерації. Відповідно до українсько-російських домовленостей підписано міжурядову угоду про взаємне визнання Україною та Російською Федерацією наукових ступенів і звань, Меморандум про співробітництво в освітній галузі між Україною та Російською Федерацією і ПАТ «Промінвестбанк» про подальші заходи з розвитку та поглиблення співробітництва в галузі загальної середньої освіти на 2012—2014 роки.

27—30 вересня
Пройшов II Міжнародний конгрес «Місія вчителя в сучасному світі», в роботі якого взяли участь понад 300 учених, педагогів-практиків із 16 країн світу. На форумі розглядалися концептуальні теорії та моделі підготовки вчителів, авторські інновації вчених та педагогів-практиків, приділялася увага обговоренню питань розвитку педагогічної освіти загальною.

14 вересня
Надруковано перші п'ять модулів спільного методичного посібника з проблем історії України та Росії для вчителів історії. Посібник складається з кількох частин, до кожної з яких входять модулі (розділи), написані спільно, що відтворюють різні періоди нашої історії.

19 вересня
Урядом ухвалено рішення про збільшення розміру стипендій Президента України та Кабінету Міністрів для молодих учених. З 1 січня

них організацій, олімпійські чемпіони, представники усіх 27 регіональних відділень Національного олімпійського комітету України та інші фахівці сфери фізичної культури.

19 жовтня
Президент України Віктор Янукович підписав Указ «Про призначення стипендій Президента України переможцям I і II Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка».

28 лютого
Президент України Віктор Янукович підписав Указ «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади». Пройшла реорганізація Міністерства освіти і науки, молоді та спорту шляхом розділення на Міністерство освіти і науки та Міністерство молоді та спорту.

26—27 квітня
Пройшла XXIV установча конференція міністрів освіти країн — членів Ради Європи. На конференції прийнято Декларацію за темою конференції та Програму імплементації Декларації на 2014—2015 роки, які й визначатимуть найближчими роками напрями роботи у сфері європейської освіти.

16 травня
Пройшла XI конференція Міжнародного педагогічного клубу європейських столиць «Досвід та перспективи формування європейського шкільного освітнього простору», в якій підкреслено необхідність подальшого розширення освітніх програм.

12 червня
Міністерством освіти і науки розроблено проект Концепції профільного навчання.

17 червня
Стартувала Всеукраїнська акція «Нові стандарти — нова школа». Працівники Міністерства освіти і науки виїхали у всі регіони країни, щоб із перших вуст почути проблеми і досягнення щодо підготовки до нового навчального року і впровадження нових стандартів.

25 червня
Президент України Віктор Янукович схвалив Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Видано президентський Указ «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року».

1 серпня
Міністерство освіти і науки затвердило «Положення про національну систему рейтингового оцінювання ЗНЗ», яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 9 серпня 2013 року.

14 серпня
Набув чинності наказ Міністерства освіти і науки «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти».

них організацій, олімпійські чемпіони, представники усіх 27 регіональних відділень Національного олімпійського комітету України та інші фахівці сфери фізичної культури.

19 жовтня
Президент України Віктор Янукович підписав Указ «Про деякі заходи з оптимізації системи центральних органів виконавчої влади». Пройшла реорганізація Міністерства освіти і науки, молоді та спорту шляхом розділення на Міністерство освіти і науки та Міністерство молоді та спорту.

26—27 квітня
Пройшла XXIV установча конференція міністрів освіти країн — членів Ради Європи. На конференції прийнято Декларацію за темою конференції та Програму імплементації Декларації на 2014—2015 роки, які й визначатимуть найближчими роками напрями роботи у сфері європейської освіти.

16 травня
Пройшла XI конференція Міжнародного педагогічного клубу європейських столиць «Досвід та перспективи формування європейського шкільного освітнього простору», в якій підкреслено необхідність подальшого розширення освітніх програм.

12 червня
Міністерством освіти і науки розроблено проект Концепції профільного навчання.

17 червня
Стартувала Всеукраїнська акція «Нові стандарти — нова школа». Працівники Міністерства освіти і науки виїхали у всі регіони країни, щоб із перших вуст почути проблеми і досягнення щодо підготовки до нового навчального року і впровадження нових стандартів.

25 червня
Президент України Віктор Янукович схвалив Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Видано президентський Указ «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року».

1 серпня
Міністерство освіти і науки затвердило «Положення про національну систему рейтингового оцінювання ЗНЗ», яке зареєстроване в Міністерстві юстиції України 9 серпня 2013 року.

14 серпня
Набув чинності наказ Міністерства освіти і науки «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти».

Знання відкривають усі життєві дороги

Фото з сайту roimay.gov.ua

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

З метою вдосконалення правових та організаційних засад розвитку освіти в Україні **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Схвалити Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (додається).
2. Кабінету Міністрів України розробити та затвердити у місячний строк план заходів з реалізації Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року.
3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЯНУКОВИЧ

м.Київ
25 червня 2013 року
№ 344/2013

СХВАЛЕНО
Указом Президента України
від 25 червня 2013 року №344/2013

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року

I. Загальні положення

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (далі – Національна стратегія) на основі аналізу сучасного стану розвитку освіти визначає мету, стратегічні напрями та основні завдання, на виконання яких має бути спрямована реалізація державної політики у сфері освіти.

Розроблення Національної стратегії зумовлено необхідністю кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, прискорення інтеграції України у міжнародний освітній простір.

Національна стратегія конкретизує основні шляхи реалізації концептуальних ідей та поглядів розвитку освіти, визначених Національною доктриною розвитку освіти.

II. Сучасний стан розвитку освіти

Аналіз сучасного стану національної системи освіти

В Україні забезпечено правове регулювання питань функціонування системи освіти, всіх її рівнів і підсистем, діяльності навчальних закладів різних типів і форм власності, організацій різних форм навчання.

Останніми роками вдосконалено законодавство України стосовно дошкільної і загальної середньої освіти, зокрема, запроваджено обов'язковість дошкільної освіти для дітей старшого дошкільного віку, встановлено 11-річний термін навчання для здобуття повної загальної середньої освіти, затверджено нові державні стандарти дошкільної та загальної середньої освіти, Положення про освітній округ, Положення про загальноосвітній навчальний заклад, Порядки організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, Положення про дистанційне навчання, Концепцію літературної освіти, Концепцію розвитку інклюзивної освіти тощо.

З метою прискорення процесу реформування системи освіти на виконання Програми економічних реформ на 2010 – 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» затверджено надзвичайно важливі для розвитку освіти державні цільові програми, зокрема Державну цільову соціальну програму розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року, Державну цільову соціальну програму розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року, Державну цільову програму розвитку професійно-технічної освіти на 2011 – 2015 роки, Державну цільову соціальну програму підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року, Державну цільову програму впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року.

Триває виконання Державної цільової соціальної програми «Шкільний автобус», а також державних програм, спрямованих на роботу з обдарованою молоддю, інформатизацію та комп'ютеризацію загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів, забезпечення таких закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних та технологічних дисциплін, впровадження інформаційних і комунікаційних технологій в освіті та науці тощо.

За останні роки здійснено низку заходів щодо реалізації ідей і положень Національної доктрини розвитку освіти, щодо реформування освіти, підвищення її якості, доступності та конкурентоспроможності. Модернізовано зміст та вдосконалено організацію всіх ланок освіти, створено нові навчальні підручники, започатковано організацію інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами, запроваджується профільне навчання в старшій школі, вдосконалюється зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів, триває забезпечення загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів сучасними навчальними комп'ютерними комплексами, підключення їх до мережі Інтернет, у вищій освіті впроваджуються принципи Болонського процесу, кредитно-модульна система навчання.

Оновлено систему мовної освіти, що забезпечує обов'язкове оволодіння державною мовою, можливість опановувати рідну та іноземні мови. Вивчення іноземних мов стало обов'язковим з першого класу.

У непростих демографічних і соціально-економічних умовах здійснюється модернізація мережі навчальних закладів з метою більш ефективного використання їх матеріально-технічних, кадрових, фінансових, управлінських ресурсів для забезпечення доступності та якості освіти.

З цією метою ведеться пошук альтернативних моделей організації навчання, зокрема створення в сільських районах освітніх округів, яких нині функціонує майже 2 тисячі.

Припинено процес закриття дошкільних навчальних закладів, відновлюється та значно розширюється їх мережа відповідно до потреб населення.

Відбулися значні позитивні зрушення в бібліотечно-інформаційному забезпеченні педагогічної освіти і науки, зокрема, створено веб-портали та сайти у провідних бібліотеках, формуються повноцінні галузевий інформаційний ресурс, електронні каталоги, повнотекстові бази, електронні бібліотеки.

Свідченням позитивних якісних змін у забезпеченні розвитку національної освіти став Форум міністрів освіти європейських країн «Школа XXI століття: Київські ініціативи», на якому проголошено сім напрямів євроінтеграції дошкільної та середньої освіти і проекти практичних дій за кожним із них («Дошкільна освіта», «Спільна історія без розділових ліній», «Толерантність», «Через мову до взаєморозуміння», «ІКТ-освіта без кордонів», «Від шкіль-партнерів до партнерів-країн», «Новій освіті Європи – новий європейський учитель»).

Водночас нинішній рівень освіти в Україні не дає їй змоги повною мірою виконувати функцію ключового ресурсу соціально-економічного розвитку держави і підвищення добробуту громадян. Залишається низькою престижність освіти і науки в суспільстві.

Не повністю задовольняє потреби населення мережа дошкільних і позашкільних навчальних закладів, стан їх навчально-матеріальної бази тощо.

Потребують якісного поліпшення освіта дорослих, діяльність закладів післядипломної педагогічної освіти, структурних підрозділів вищих навчальних закладів, на базі яких здійснюється перепідготовка та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Актуальними є реалізації в освітніх програмах ідей посилення ролі сім'ї у вихованні дітей, розширення можливості впливу родин учнів на навчально-виховний процес.

Залишається незадовільним стан фінансового та матеріально-технічного забезпечення системи освіти, низьким – рівень оплати праці працівників освіти і науки.

Ключовим завданням освіти у XXI столітті є розвиток мислення, орієнтованого на майбутнє.

Сучасний ринок праці вимагає від випускника не лише глибоких теоретичних знань, а і здатності самостійно застосовувати їх у нестандартних, постійно змінюваних життєвих ситуаціях, переходу від суспільства знань до суспільства життєво компетентних громадян.

Основні проблеми, виклики та ризики

Розбудова національної системи освіти в сучасних умовах з урахуванням кардинальних змін у всіх сферах суспільного життя, історичних викликів XXI століття вимагає критичного осмислення досягнутого і зосередження зусиль та ресурсів на розв'язанні найбільш гострих проблем, які стримують розвиток, не дають можливості забезпечити нову якість освіти, адекватну нинішній історичній епосі.

Серед зазначених проблем актуальними є: недостатня відповідність освітніх послуг вимогам суспільства, запитам особистості, потребам ринку праці; обмеженість доступу до якісної освіти окремих категорій населення (діти, які проживають у сільській місцевості, діти з особливими освітніми потребами, обдарована учнівська молодь, діти мігрантів); відсутність цілісної системи виховання, фізичного, морального та духовного розвитку і соціалізації дітей та молоді; зниження суспільної моралі, духовності, культури поведінки частини учнівської та студентської молоді; недостатня орієнтованість структури і змісту професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти на потреби ринку праці та сучасні економічні виклики;

невідпрацьованість ефективної системи працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, їх професійного супроводження; недостатній розвиток мережі дошкільних навчальних закладів; недосконалість системи національного моніторингу та оцінювання якості освіти; повільне здійснення гуманізації, екологізації та інформатизації системи освіти, впровадження у навчально-виховний процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій;

недостатній рівень соціально-правового захисту учасників навчально-виховного процесу, відсутність цілісної системи соціально-економічних стимулів у педагогічних і науково-педагогічних працівників, невисокий рівень заробітної плати таких працівників; низький рівень фінансово-економічного, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення навчальних закладів; слабка мотивація суспільства та бізнесу до інвестування освіти;

наявність у системі освіти фактів неефективного використання фінансових і матеріальних ресурсів, нецільового використання приміщень навчальних закладів; відсутність системи мотивації і стимулювання інноваційної діяльності в системі освіти, нівелювання ризиків у зазначеній діяльності; недостатній розвиток громадського самоврядування навчальних закладів, недосконалість механізмів залучення до управління освітою та її оновлення інституцій громадянського суспільства, громадськості.

Труднощі періоду реформування, процеси певної соціально-економічної нестабільності, екологічні проблеми спричиняють низку ризиків, які можуть ускладнити реалізацію цілей і завдань Національної стратегії. Серед них: нестабільність економіки, обмежений обсяг ресурсів для забезпечення системного виконання всіх завдань і заходів, передбачених Національною стратегією;

розширення суспільства за матеріальним становищем сімей; негативний вплив складної демографічної ситуації; несприйняття частиною суспільства нових реформ; неготовність певної частини працівників освіти до інноваційної діяльності; недостатня підготовленість органів управління освітою до комплексного розв'язання нових завдань, до забезпечення скоординованості діяльності всіх служб та інституцій.

III. Мета, стратегічні напрями та основні завдання Національної стратегії

Мета Національної стратегії

Метою Національної стратегії є: підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної освіти відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства, економіки; забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними здібностями, потребами на основі навчання протягом життя.

Стратегічні напрями розвитку освіти

Стратегія розвитку національної системи освіти повинна формуватися адекватно сучасним інтеграційним і глобалізаційним процесам, вимогам переходу до постіндустріальної цивілізації, що забезпечить стійкий рух та розвиток України в першій чверті XXI століття, інтегрування національної системи освіти в європейський і світовий освітній простір.

Стратегічними напрямами державної політики у сфері освіти повинні стати:

- реформування системи освіти, в основу якої покладатиметься принцип пріоритетності людини;
- оновлення згідно з вимогами часу нормативної бази системи освіти;
- модернізація структури, змісту та організації освіти на засадах компетентнісного підходу;
- створення та забезпечення можливостей для реалізації різноманітних освітніх моделей, створення навчальних закладів різних типів і форм власності;
- побудова ефективної системи національного виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді;
- забезпечення доступності та безперервності освіти протягом усього життя;
- формування безпечного освітнього середовища, екологізації освіти;
- розвиток наукової та інноваційної діяльності в освіті, підвищення якості освіти на інноваційній основі;
- інформатизація освіти, вдосконалення бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки;
- забезпечення проведення національного моніторингу системи освіти;
- підвищення соціального статусу педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- створення сучасної матеріально-технічної бази системи освіти.

Основні завдання Національної стратегії

Модернізація і розвиток освіти повинні набутти випереджального безперервного характеру, гнучко реагувати на всі процеси, що відбуваються в Україні та світі. Підвищення якісного рівня освіти має бути спрямовано на забезпечення економічного зростання держави та розв'язання соціальних проблем суспільства, дальше навчання і розвиток особистості. Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства.

Зусилля органів управління освітою, науково-методичних служб за підтримки всього суспільства та держави повинні бути зосереджені на реалізації стратегічних напрямів розвитку освіти, подолання наявних проблем, виконанні перспективних завдань, серед яких:

- оновлення цілей і змісту освіти на основі компетентнісного підходу та особистісної орієнтації, урахування світового досвіду та принципів сталого розвитку;
- забезпечення економічних і соціальних гарантій для реалізації конституційного права на освіту кожним громадянином України незалежно від місця проживання і форми здобуття освіти;
- перебудова навчально-виховного процесу на засадах розвивальної педагогіки, спрямованої на раннє виявлення та найбільш повне розкриття по-

тенціалу (здібностей) у дітей, з урахуванням їх вікових та психологічних особливостей;

забезпечення розвитку та функціонування української мови як державної, задоволення мовно-освітніх потреб національних меншин, створення умов для вивчення іноземних мов;

побудова ефективної системи національного виховання на засадах загальнолюдських, полікультурних, громадянських цінностей, забезпечення фізичного, морально-духовного, культурного розвитку дитини, формування соціально зрілої творчої особистості, громадянина України і світу, підготовка молоді до свідомого вибору сфери життєдіяльності;

забезпечення системного підвищення якості освіти на інноваційній основі, сучасного психолого-педагогічного та науково-методичного супроводження навчально-виховного процесу;

посилення мовної, інформаційної, екологічної, економічної, правової підготовки учнів та студентів;

створення безпечного освітнього середовища;

забезпечення функціонування ефективної системи інклюзивної освіти; удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних та керівних кадрів системи освіти, підвищення їх управлінської культури;

підвищення відповідальності сім'ї за освіту і виховання дітей;

забезпечення економічних та соціальних гарантій педагогічним, науково-педагогічним, бібліотечним та іншим працівникам системи освіти, підвищення їх соціального статусу, престижу педагогічної професії, створення умов для професійного вдосконалення і творчості;

створення сучасної матеріально-технічної бази для функціонування системи освіти;

забезпечення створення умов для розвитку індустрії сучасних засобів навчання (навчально-методичних, електронних, технічних, інформаційно-комунікаційних тощо);

розвиток взаємодії органів управління освітою та органів громадського самоврядування навчальних закладів, забезпечення об'єктивного оцінювання якості освіти;

розроблення ефективного механізму фінансово-економічного забезпечення освіти, належної оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Для здійснення стабільного розвитку і нового якісного прориву в національній системі освіти необхідно забезпечити:

у дошкільній освіті:

відновлення роботи закритих у попередні роки дошкільних навчальних закладів, розширення їх мережі до повного задоволення потреб населення; стовідсоткове охоплення обов'язковою дошкільною освітою дітей старшого дошкільного віку через урізноманітнення форм її здобуття;

створення оптимальних організаційно-педагогічних, санітарно-гігієнічних, навчально-методичних і матеріально-технічних умов для функціонування дошкільних навчальних закладів;

удосконалення мережі навчально-виховних комплексів типу «дошкільний навчальний заклад – загальноосвітній навчальний заклад», відкриття груп та дошкільних закладів різних типів і форм власності, формування груп з короткотривалим перебуванням дітей тощо;

оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання, виховання і розвитку дітей дошкільного віку відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти та програм розвитку дитини;

у загальній середній освіті:

обов'язкове здобуття всіма дітьми і молоддю повної загальної середньої освіти в обсягах, визначених державними стандартами загальної середньої освіти;

здійснення оптимізації мережі загальноосвітніх навчальних закладів з урахуванням демографічних, економічних, соціальних перспектив розвитку регіонів, потреб громадян та суспільства;

урізноманітнення моделей організації освіти, зокрема для дітей, які проживають у сільській місцевості, створення умов для розвитку мережі загальноосвітніх навчальних закладів, заснованих на приватній формі власності;

оновлення змісту, форм і методів організації навчально-виховного процесу на засадах особистісної орієнтації, компетентнісного підходу;

підвищення ефективності навчально-виховного процесу на основі впровадження досягнень психолого-педагогічної науки, педагогічних інновацій, інформаційно-комунікаційних технологій;

створення умов для диференціації навчання, посилення професійної орієнтації та допрофільної підготовки, забезпечення профільного навчання, індивідуальної освітньої траєкторії розвитку учнів відповідно до їх особистісних потреб, інтересів і здібностей;

в освіті дітей з особливими освітніми потребами:

розроблення методики раннього виявлення та проведення діагностики дітей з особливими освітніми потребами;

удосконалення мережі спеціальних навчальних закладів, створення нових моделей та форм організації освіти для осіб з особливими освітніми потребами;

відкриття дошкільних груп компенсуючого типу для дітей з особливими освітніми потребами, які проживають у сільській місцевості;

розширення практики інклюзивного та інтегрованого навчання в дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах дітей та молоді, що потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку; пріоритетне фінансування, навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення навчальних закладів, що надають освітні послуги дітям і молоді з особливими освітніми потребами, забезпечення архітектурної, транспортної та інформаційної доступності таких закладів для цієї категорії осіб;

у позашкільній освіті:

збереження та розвиток мережі позашкільних навчальних закладів для забезпечення рівного доступу дітей та молоді з урахуванням їх особистісних потреб до навчання, виховання, розвитку та соціалізації засобами позашкільної освіти (створення умов для охоплення різними формами позашкільної освіти не менше 70 відсотків дітей відповідного віку);

належне навчально-методичне, матеріально-технічне забезпечення позашкільних навчальних закладів;

підвищення соціального статусу педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів;

удосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів для позашкільної освіти;

державну підтримку програмно-методичного забезпечення системи позашкільної освіти шляхом внесення відповідних змін до нормативно-правових актів;

використання виховного потенціалу системи позашкільної освіти як основи гармонійного розвитку особистості;

розвиток та підтримку системи роботи з обдарованою і талановитою молоддю;

урізноманітнення напрямів позашкільної освіти, вдосконалення її організаційних форм, методів і засобів навчально-виховного процесу;

у професійно-технічній освіті:

розроблення та впровадження державних стандартів професійно-технічної освіти з професій широкі кваліфікацій; оновлення та затвердження оптимального переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників (скорочення їх кількості на основі інтеграції);

оптимізацію мережі професійно-технічних навчальних закладів різних типів, професійних спрямувань та форм власності з урахуванням демографічних прогнозів, регіональної специфіки та потреб ринку праці; розширення їх автономії, створення навчально-виробничих комплексів;

удосконалення механізму формування державного замовлення на підготовку робітничих кадрів відповідно до реальних потреб економіки, регіональних ринків праці, запитів суспільства;

ДОКУМЕНТИ

удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних кадрів професійно-технічної освіти на базі вищих навчальних закладів і профільних професійно-технічних навчальних закладів;

у вищій освіті:

приведення мережі вищих навчальних закладів і системи управління вищою освітою у відповідність із потребами розвитку національної економіки та запитів ринку праці;

створення дослідницьких університетів, розширення автономії вищих навчальних закладів;

перегляд та затвердження нового переліку професій педагогічних і науково-педагогічних працівників;

розроблення стандартів вищої освіти, зорієнтованих на компетентнісний підхід, узгодження із новою структурою освітньо-кваліфікаційних (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти та з Національною рамкою кваліфікацій;

розширення взаємодії вищих навчальних закладів з установами Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України щодо розвитку наукових досліджень у сфері вищої освіти;

залучення роботодавців до співпраці з вищими навчальними закладами, зокрема, до участі у розробленні стандартів вищої освіти, організації проходження практики студентами, вирішенні питань надання першого робочого місця випускникам;

дальше вдосконалення процедур і технологій зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти, які виявили бажання вступити до вищих навчальних закладів, як передумови забезпечення рівного доступу до здобуття вищої освіти;

переоцінення навчальної, науково-методичної та матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів;

у післядипломній освіті:

удосконалення нормативно-правового забезпечення системи післядипломної педагогічної освіти; розроблення стандартів післядипломної педагогічної освіти, зорієнтованих на модернізацію системи перепідготовки, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних, науково-педагогічних працівників і керівників навчальних закладів;

реалізацію сучасних технологій професійного вдосконалення та підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів системи освіти відповідно до вимог інноваційного розвитку освіти;

забезпечення випереджувального характеру підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних і керівних кадрів відповідно до потреб реформування системи освіти, викликів сучасного суспільного розвитку.

IV. Основні напрями реалізації Національної стратегії

Оновлення законодавства України у сфері освіти

Формування нормативно-правової бази у сфері освіти має спрямовуватися на визначення правових, організаційних, фінансових засад інноваційного розвитку системи національної освіти в контексті глобалізаційних тенденцій і викликів часу.

Насамперед актуальним є питання щодо розроблення та прийняття Закону України «Про післядипломну освіту», нових редакцій Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійно-технічну освіту».

Оновлення нормативно-правової бази вимагає розроблення та прийняття в установленому порядку актів стосовно:

удосконалення структури національної системи освіти відповідно до міжнародної стандартної класифікації;

удосконалення системи оплати праці педагогічних, науково-педагогічних працівників та інших категорій працівників навчальних закладів з метою забезпечення державних гарантій, визначених статтею 57 Закону України «Про освіту»;

забезпечення підтримки дошкільної та загальної середньої освіти в сільській місцевості, зокрема шляхом розвитку альтернативних моделей організації здобуття освіти;

урегулювання питання щодо підготовки молодших спеціалістів у вищих професійних училищах та коледжах;

підвищення заробітної плати та забезпечення соціальних гарантій педагогічним працівникам позашкільних навчальних закладів на рівні педагогічних працівників загальноосвітніх навчальних закладів;

визначення механізму надання пільгових кредитів на будівництво та придбання житла педагогічним і науково-педагогічним працівникам;

урегулювання питань організації здобуття загальної середньої та позашкільної освіти за дистанційною формою навчання;

атестації керівників навчальних закладів;

удосконалення бібліотечно-інформаційного забезпечення учасників навчально-виховного процесу;

вирішення основних питань забезпечення життєдіяльності навчальних закладів, зокрема щодо їх матеріально-технічного та інформаційно-комунікаційного забезпечення, правового захисту освітніх інновацій як об'єктів інтелектуальної власності, забезпечення педагогічних працівників у сільській місцевості безоплатним житлом з опаленням і освітленням, підвезення їх до місця роботи.

Необхідним є також розроблення:

методики науково обгрунтованого прогнозування ринку праці з урахуванням розвитку галузей економіки;

нових державних санітарних норм і правил утримання навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу;

нових нормативних вимог щодо проектування та будівництва приміщень дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів;

затвердження переліку кваліфікаційних характеристик педагогічних і науково-педагогічних працівників навчальних закладів.

Удосконалення структури системи освіти

Розбудова сучасної структури системи освіти повинна забезпечити створення оптимальних умов для функціонування і розвитку освіти та всіх її підсистем, реалізації різноманітних освітніх моделей, існування навчальних закладів різних типів і форм власності, що забезпечують громадянам надання якісних освітніх послуг.

Удосконалення структури системи освіти передбачає:

розроблення наукових підходів до ефективної оптимізації мережі навчальних закладів усіх освітніх підсистем;

удосконалення мережі дошкільних навчальних закладів різних форм власності для задоволення потреб громадян у здобутті обов'язкової дошкільної освіти дітьми, які досягли п'ятирічного віку;

урізноманітнення моделей організації освіти, зокрема для дітей, які проживають у сільській місцевості, шляхом створення освітніх округів, регіональних центрів дистанційного навчання, філій базових шкіл, дошкільних навчальних закладів сімейного типу;

створення умов для здобуття вихователями дошкільних навчальних закладів вищої фахової освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем не нижче бакалавра;

диференціацію та оптимізацію мережі професійно-технічних, вищих навчальних закладів і закладів післядипломної освіти в контексті потреб розвитку національної економіки та запитів роботодавців;

системне реформування структури вищої освіти шляхом упровадження таких рівнів: освітньо-кваліфікаційні – молодший спеціаліст, бакалавр, магістр; освітньо-науковий – доктор філософії; науковий – доктор наук;

удосконалення організаційно-правових засад функціонування підготовчих відділень вищих навчальних закладів;

запровадження у професійно-технічних навчальних закладах дворівневої підготовки: перший рівень – кваліфікований робітник, другий рівень – молодший спеціаліст (майстер, технік);

реформування системи післядипломної освіти відповідно до запитів економіки, потреб педагогічних і науково-педагогічних кадрів; закріплення за

обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти статусу вищого навчального закладу III – IV рівнів акредитації;

розвиток мережі позашкільних навчальних закладів, у тому числі в сільській місцевості.

Модернізація змісту освіти

Зміст освіти відіграє провідну роль у розбудові національної системи освіти, забезпеченні її інноваційного розвитку, приведенні у відповідність з європейськими та світовими стандартами. Модернізація змісту освіти передбачає:

впровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти, нових державних стандартів загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти на основі Національної рамки кваліфікацій та компетентісно орієнтованого підходу в освіті, необхідності підготовки фахівців для сталого розвитку з новим екологічним мисленням; узгодження освітньо-кваліфікаційних характеристик та навчальних програм із професійними кваліфікаційними вимогами;

модернізацію навчальних планів, програм та підручників відповідно до оновлених державних стандартів освіти; розроблення інтегрованих навчальних планів професійно-технічних навчальних закладів третього атестаційного рівня, вищих навчальних закладів I – II та III – IV рівнів акредитації;

забезпечення оптимального співвідношення інваріантної і варіативної частин, суспільно-гуманітарної, природничо-математичної, технологічної і здоров'язбережуваної складових змісту загальної середньої освіти;

забезпечення в загальноосвітніх навчальних закладах більш раннього вивчення основ інформатики;

розв'язання навчальних планів і програм за рахунок диференціації та інтеграції їх змісту, розширення міжпредметних зв'язків, скорочення кількості обов'язкових предметів і профілів у старшій школі, вилучення другорядного і надмірно ускладненого матеріалу;

розроблення на основі компетентісного підходу базового змісту позашкільної освіти та нових навчальних програм за напрямками позашкільної освіти;

розроблення на основі проведення моніторингу ринку праці Державного переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах;

оновлення змісту підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників для професійно-технічних навчальних закладів і професійних коледжів;

розширення практики підготовки педагогічних працівників за інтегрованими програмами (у тому числі за поєднаними спеціальностями на рівні магістра);

визначення професій, спеціальностей та кваліфікацій з підготовки фахівців для сфери інформаційно-комунікаційних технологій.

Забезпечення національного виховання, розвитку і соціалізації дітей та молоді

Система освіти повинна забезпечувати формування особистості, яка усвідомлює свою належність до Українського народу, європейської цивілізації, орієнтується в реаліях і перспективах соціокультурної динаміки, підготовлена до життя в постійно змінюваному, конкурентному, взаємозалежному світі.

Пріоритетом державної гуманітарної політики щодо національного виховання має бути забезпечення громадянського, патріотичного, морального, трудового виховання, формування здорового способу життя, соціальної активності, відповідальності та толерантності.

Виконання зазначених завдань передбачає:

переорієнтацію пріоритетів освіти з держави на особистість, на послідовну демократизацію і гуманізацію навчально-виховного процесу, педагогічної ідеології в цілому, тобто на європейські гуманістичні цінності та виміри;

забезпечення відповідності змісту і якості виховання актуальним проблемам та перспективам розвитку особистості, суспільства, держави;

взаємодію сім'ї, навчальних закладів та установ освіти, органів управління освітою, дитячих і молодіжних громадських організацій, представників бізнесу, широких верств суспільства у вихованні і соціалізації дітей та молоді;

розроблення цілісної системи виявлення та психолого-педагогічного супроводження обдарованої молоді, забезпечення створення умов для її розвитку, соціалізації та дальшого професійного зростання;

розроблення програми превентивного виховання дітей та молоді в системі освіти; формування ефективної дієвої системи профілактики правопорушень, дитячої бездоглядності та безпритульності;

розроблення інваріантних моделей змісту виховання в навчальних закладах з урахуванням сучасних соціокультурних ситуацій, цінностей виховання та навчання;

посилення впливу літератури та мистецтва на виховання і розвиток дітей та молоді;

створення для молоді телевізійних навчально-пізнавальних передач з науково-технічного, еколого-натуралістичного, естетичного, туристично-краєзнавчого та інших напрямів позашкільної освіти;

впровадження програм підготовки молоді до подружнього життя та формування відповідального батьківства;

формування здорового способу життя як складової виховання, збереження і зміцнення здоров'я дітей та молоді, забезпечення їх збалансованого харчування, диспансеризації;

збільшення рухового режиму учнів шкільного віку за рахунок уроків фізичної культури, спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи в позаурочний час;

удосконалення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в навчальних закладах (розширення кількості спортивних гуртків, секцій і клубів з обов'язковим кадровим, фінансовим, матеріально-технічним забезпеченням їх діяльності);

оновлення методології фізичного виховання дітей та молоді з безпосереднім валеологічним супроводженням усього процесу навчання і виховання дітей з різними фізичними та освітніми можливостями;

посилення взаємодії органів управління освітою і навчальних закладів із засобами масової інформації у справі виховання та розвитку молодого покоління, недопущення шкідливого інформаційно-психологічного впливу на дітей;

створення системи психолого-педагогічної і медико-соціальної підтримки та реабілітації сім'ї;

розроблення критеріїв оцінювання якості та результативності виховної діяльності навчальних закладів.

Інформатизація освіти

Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Заходи, спрямовані на забезпечення інформатизації освіти, задоволення освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, передбачають:

формування та впровадження інформаційного освітнього середовища в системі загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти, застосування в навчально-виховному процесі та бібліотечній справі поряд із традиційними засобами інформаційно-комунікаційних технологій;

розроблення індивідуальних модулів навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб;

створення інформаційної системи підтримки освітнього процесу, спрямованої на здійснення її основних функцій (забезпечення навчання, соціалізація, внутрішній контроль за виконанням освітніх стандартів тощо);

повне забезпечення дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладів навчальними комп'ютерними комплексами, а також опорних навчальних закладів освітніх округів мультимедійним обладнанням;

оновлення застарілого парку комп'ютерної техніки;

створення електронних підручників та енциклопедій навчального призначення;

поступове забезпечення спеціальних навчальних закладів (груп, класів) корекційними комп'ютерними програмами;

розвиток мережі електронних бібліотек на всіх рівнях освіти;

створення системи дистанційного навчання, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та дітей, які перебувають на довготривалому лікуванні;

забезпечення навчально-виховного процесу засобами інформаційно-комунікаційних технологій, а також доступу навчальних закладів до світових інформаційних ресурсів;

створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення у сфері управління навчальними закладами, інформаційно-технологічного забезпечення проведення моніторингу освіти.

Посилення кадрового потенціалу системи освіти

Сучасний розвиток суспільства вимагає вдосконалення системи педагогічної та післядипломної освіти педагогічних і науково-педагогічних працівників відповідно до умов соціально орієнтованої економіки та інтеграції України в європейське і світове освітнє співтовариство.

Основними завданнями педагогічної освіти є:

забезпечення кваліфікованими педагогічними і науково-педагогічними кадрами дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, науково-методичних установ і закладів післядипломної педагогічної освіти;

забезпечення навчальних закладів усіх типів і форм власності практичними психологами та соціальними педагогами;

приведення змісту фундаментальної, психолого-педагогічної, науково-методичної, інформаційної, практичної та соціально-гуманітарної підготовки педагогічних і науково-педагогічних працівників у відповідність із вимогами інформаційного суспільства та змінами, що відбуваються у соціально-економічній, духовній і гуманітарній сферах;

модернізація навчальної діяльності вищих педагогічних навчальних закладів, що здійснюють підготовку педагогічних і науково-педагогічних працівників, на основі інтеграції традиційних педагогічних та новітніх інформаційно-комунікаційних технологій навчання, а також створення нового покоління підручників, навчальних посібників, дидактичних матеріалів;

запровадження двоциклової підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра і магістра та забезпечення мобільності вітчизняних педагогів і викладачів з вищою освітою на європейському просторі;

оптимізація мережі вищих навчальних закладів та закладів післядипломної педагогічної освіти, удосконалення їх діяльності на основі запровадження компетентісно та особистісно орієнтованих підходів до організації процесу неперервної освіти педагогів;

розширення практики підготовки педагогічних працівників для роботи в дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах за поєднаними спеціальностями або спеціальністю і спеціалізацією;

забезпечення підготовки педагогічних працівників за спеціальністю «Професійна освіта» (за профілем) для системи професійно-технічної освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра і магістра з присвоєнням кваліфікації майстра виробничого навчання, викладача практичного навчання за відповідною галуззю виробництва або сферою обслуговування, інженера-педагога та викладача дисциплін професійно-теоретичної підготовки у відповідній галузі виробництва або сфері обслуговування.

Формування контингенту студентів педагогічних спеціальностей здійснюватиметься на основі:

визначення об'єктивної прогнозованої потреби дошкільних, загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів у педагогічних кадрах на регіональному та державному рівнях;

педагогічної професійної орієнтації учнівської молоді з метою забезпечення її особистісної готовності до педагогічної діяльності, урізноманітнення форм довузівської підготовки.

Вирішенню питання працевлаштування випускників-педагогів та їх закріплення на педагогічній роботі сприятиме продовження практики виплати адресної грошової допомоги випускникам вищих навчальних закладів, які здобули освіту за напрямками і спеціальностями педагогічного профілю та уклали угоду про роботу в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах.

Широкого розповсюдження повинен набути порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів на умовах тристоронньої угоди «випусник – вищий навчальний заклад – роботодавець».

Важливими складовими державної кадрової політики мають стати:

забезпечення учасникам навчально-виховного процесу соціальних гарантій, визначених законодавством;

стимулювання високоякісної педагогічної праці на підставі об'єктивної її оцінки згідно з вимогами кваліфікаційних характеристик;

поліпшення житлових умов педагогічних працівників;

створення умов для повноцінного відновлення працездатності педагогічних працівників.

Підтримка наукової та інноваційної діяльності

Сучасна філософія освіти, оновлена стратегія її реформування вимагають принципово нових наукових досліджень, обгрунтованого та послідовного запровадження передових науково-педагогічних технологій, раціональних і ефективних підходів до організації наукової та інноваційної діяльності у сфері освіти. Розвиток системи освіти в зазначеному напрямі ґрунтується на:

рекомендаціях Нової стратегічної програми європейського співробітництва в галузі освіти і навчання «Освіта і навчання 2020», спрямованої на розбудову інформаційно зорієнтованих європейських суспільств та перетворення навчання протягом життя на реальність;

забезпеченні пріоритетності розвитку науки та науково-технічного потенціалу вищих навчальних закладів шляхом виділення коштів із державного бюджету на перспективні наукові проекти і скорочення кількості розпорядників бюджетних коштів у сфері науки;

створенні ефективної системи методологічного, науково-методичного супроводження модернізації національної освіти, прогнозуванні тенденцій інноваційного розвитку системи освіти з використанням результатів моніторингових досліджень; генеруванні інноваційних ідей, їх визначенні, відборі та забезпеченні впровадження; формуванні відкритої інформаційно-аналітичної бази новачій у всіх підсистемах освіти;

осучасненні тематики основних напрямів наукових досліджень у вищих навчальних закладах та наукових установах освітньої галузі, у системі післядипломної педагогічної освіти, виконанні та відборі на конкурсних засадах проектів комплексних наукових досліджень і розробок, що здійснюються за кошти державного бюджету та залучених інвестицій;

проведенні практико-орієнтованих психолого-педагогічних досліджень з актуальних проблем розвитку освіти, застосуванні нових концептуально-методологічних підходів до розроблення державних стандартів освіти;

розробленні інваріантної складової навчання з кожного предмета на основі компетентісного підходу до навчання та норм психофізичного розвитку дитини, а також відповідних педагогічних технологій;

вивченні потреб та забезпеченні розвитку обдарованих дітей, розробленні індивідуальних методик організації їх навчання та соціалізації, проектуванні особистісно-розвивального середовища обдарованих дітей і молоді;

ДОКУМЕНТИ

розробленні ефективних моделей інтеграції в суспільство дітей і молоді з особливими освітніми потребами шляхом сучасного науково-методичного забезпечення змісту корекційної та інклюзивної освіти;

створенні нормативно-правового, методологічного, науково-методичного, навчально-технічного забезпечення системи освіти, що враховує оцінювання якості і результативності навчальної та виховної діяльності навчальних закладів, системи консултування і наукових експертиз;

створенні системи мотивації, стимулювання та заохочення інноваційної діяльності у сфері освіти, розробленні нових концептуальних моделей удосконалення окремих підсистем освіти;

розробленні системи нівелювання ризиків негативних наслідків інноваційної діяльності в системі освіти.

Модернізація системи управління освітою

Управління освітою повинно здійснюватися на засадах інноваційних стратегій відповідно до принципів сталого розвитку, створення сучасних систем освітніх проєктів та їх моніторингу; розвитку моделі державно-громадського управління у сфері освіти, в якій особистість, суспільство та держава стають рівноправними суб'єктами і партнерами.

Необхідно створити гнучку, цілеспрямовану, ефективну систему державно-громадського управління освітою, що забезпечуватиме інтенсивний розвиток та якість освіти, спрямованість її на задоволення потреб держави, запитів особистості.

Зазначене передбачає:

- оптимізацію органів управління освітою, децентралізацію управління у цій сфері; перерозподіл функцій і повноважень між центральними та місцевими органами управління освітою;
- професіональний підхід під час здійснення добору та призначення керівників навчальних закладів, органів управління освітою;
- розроблення системи заходів (науково-методичних, фінансово-економічних тощо) стосовно впровадження ідеї автономії навчальних закладів, розширення їх прав і можливостей щодо фінансової самостійності;
- подолання бюрократизації в системі управління освітою, удосконалення порядку перевірок та звітності навчальних закладів;
- професійну підготовку компетентних менеджерів системи освіти, формування управлінців нової генерації, здатних мислити і діяти системно, у тому числі в кризових ситуаціях, приймати управлінські рішення в будь-яких сферах діяльності, ефективно використовувати наявні ресурси;
- запровадження нових ефективних форм підвищення кваліфікації керівників освіти;
- розвиток автоматизованих систем управління освітою.

Розроблення та підтримка програм у сфері освіти

Розроблення та виконання державних, галузевих, регіональних програм, комплексних планів дій за підтримки органів виконавчої влади, суспільства та громадськості має стати дієвим інструментом реалізації мети та пріоритетних завдань Національної стратегії.

Для реалізації цієї мети передбачено:

- визначення вимог щодо обґрунтування необхідності фінансування та ресурсного забезпечення державних, галузевих, регіональних програм у сфері освіти, контроль за їх реалізацією;
- забезпечення виконання завдань та заходів державних цільових соціальних програм у сфері освіти, зокрема:
 - Державної цільової соціальної програми розвитку дошкільної освіти на період до 2017 року;
 - Державної цільової соціальної програми розвитку позашкільної освіти на період до 2014 року;
 - Державної цільової соціальної програми підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 року;
 - Державної цільової соціальної програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011 – 2015 роки;
 - Державної цільової соціальної програми «Шкільний автобус»;
 - Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року.

V. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення системи освіти

Фінансове та матеріально-технічне забезпечення системи освіти повинно створити передумови для надання громадянам якісної освіти відповідно до сучасних запитів кожної особистості і потреб інноваційного розвитку держави.

Досягнення цієї мети передбачає:

- перехід у фінансуванні навчальних закладів від принципу утримання навчальних закладів до принципу формування їх бюджетів, виходячи з чисельності контингенту;
- оптимальне та цільове використання переваг ринкової економіки і сучасних технологій для досягнення інноваційного розвитку освіти та виконання її основних функцій; багатоканальне фінансування освіти через запровадження системи субсидій, грантів, кредитів, їх поєднання та диференціації в розрізі категорій отримувачів цих коштів (їх соціальне становище, стан здоров'я, згода на відпрацювання після закінчення навчання тощо);
- формування сучасної системи нормування та оплати праці у сфері освіти;
- удосконалення системи виплати та розмірів стипендій з урахуванням соціального статусу та особливих досягнень у навчанні учня (студента);
- здійснення безоплатного стовідсоткового забезпечення підручниками учнів загальноосвітніх навчальних закладів, у першу чергу з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей із малозабезпечених сімей;
- перегляд підходів до визначення плати за харчування дітей у державних та комунальних дошкільних навчальних закладах шляхом установлення безоплатного забезпечення харчуванням дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей із малозабезпечених сімей;
- розроблення та запровадження системи стимулювання якісної педагогічної праці на підставі об'єктивної її оцінки з урахуванням вимог кваліфікаційних характеристик педагогічних і науково-педагогічних працівників;
- урегулювання питання щодо оплати праці педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів, запровадження кваліфікаційних категорій для посад керівників гуртків, секцій, студій та інших форм гурткової роботи;
- розроблення, виготовлення та постачання навчальним закладам сучасного обладнання, засобів навчання, підручників та навчальних посібників, програмно-методичних матеріалів для здійснення навчально-виховного процесу в обсягах, передбачених державними стандартами освіти;
- спрощення процедури проведення тендерів на закупівлю освітніх і наукових послуг;
- збільшення обсягу асигнувань на науково-дослідну та експериментальну діяльність у галузі освіти, доведення обсягів фінансування досліджень і розробок у вищих навчальних закладах до рівня не менш як 10 відсотків загальних асигнувань на їх утримання; підвищення соціального статусу наукових та науково-педагогічних працівників;
- створення мережі наукових, проєктних, навчально-методичних та освітньо-експериментальних установ, навчальних закладів і виробничих підприємств, діяльність яких спрямована на проведення наукових досліджень, проєктно-конструкторських і методичних розробок, виготовлення, модернізацію та експериментальну перевірку нових, оновлених і модернізованих навчальних засобів та обладнання, їх доставку, впровадження, технічне обслуговування та надання методичної допомоги щодо їх використання у навчально-виховному процесі;
- комплектування фондів бібліотек навчальних закладів вітчизняною та зарубіжною літературою, електронними базами даних;
- упорядкування функціонування санаторію-профілакторію навчальних закладів та установ системи освіти, організація культурно-розвиваючої діяльності учасників навчально-виховного процесу;

забезпечення будівництва та реконструкції приміщень навчальних закладів, проведення своєчасного їх ремонту, забезпечення матеріально-технічних і санітарно-гігієнічних умов для організації навчально-виховного процесу.

VI. Міжнародне партнерство

Міжнародне співробітництво у сфері освіти покликано забезпечити інтеграцію національної системи освіти в міжнародний освітній простір, що передбачає:

- укладення з іншими державами і реалізацію міжурядових та міжвідомчих угод про співробітництво в галузі освіти і науки;
- організацію освітніх і наукових обмінів, стажування та навчання за кордоном учнів, студентів, педагогічних і науково-педагогічних працівників; розширення участі навчальних закладів, педагогів, науковців, учнів та студентів у різних проєктах і програмах міжнародних організацій та співтовариств (програми Темпус, Еразмус Мундус, Жан Моне тощо);
- вивчення досвіду зарубіжних партнерів стосовно модернізації системи освіти, зокрема вивчення системи професійного зростання в рамках концепції навчання протягом життя щодо запровадження міжнародних шкіл, дискусійних майданчиків тощо;
- проведення спільних наукових досліджень з актуальних проблем розвитку освіти та галузей економіки;
- проведення міжнародних наукових конференцій, семінарів, симпозіумів тощо;
- навчання іноземців та осіб без громадянства у вищих і професійно-технічних навчальних закладах України;
- задоволення освітньо-культурних потреб української діаспори;
- створення для учнів міжнародної он-лайн школи, де розміщуватимуться веб-ресурси з національної історії та історії Європи, започаткування міжнародних олімпіад з історії;
- підтримку співробітництва міжнародних таборів для дітей та юнацтва, проведення спільних конкурсів, фестивалів, форумів тощо;
- створення міжнародних волонтерських груп з метою відновлення пам'яток культури;
- створення віртуальних програм для вчителів іноземних мов та вчителів фізики, математики, хімії тощо, що спонукатиме до вивчення та використання кількох мов;
- розширення мережі європейських шкіл здоров'я.

VII. Національний моніторинг та оцінка системи освіти

Ефективність реалізації управління у сфері освіти значною мірою залежить від того, наскільки система моніторингу та оцінки якості освіти відповідає цілям і завданням державної політики у цій сфері та наскільки управлінські рішення, що приймаються, адекватні результатам і рекомендаціям моніторингових досліджень.

Перспективними напрямками забезпечення моніторингу та оцінювання якості освіти в Україні повинні стати:

- удосконалення системи зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти, здійснення оплати праці працівників, залучених до проведення зовнішнього незалежного оцінювання;
- розроблення моделі проведення моніторингових досліджень для різних рівнів управління освітою;
- розроблення системи показників якості освіти на національному рівні, які відображають умови, процеси та освітні результати;
- проведення моніторингу якості ресурсного забезпечення, освітніх процесів і результатів;
- участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти (TIMSS, PISA, PIRLS тощо);
- модернізація та оновлення системи освітньої статистики;
- забезпечення населення, органів управління, навчальних закладів достовірною інформацією стосовно умов і результативності функціонування системи освіти на різних її рівнях;
- оприлюднення результатів проведення моніторингу системи освіти, зокрема засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

VIII. Очікувані результати реалізації Національної стратегії

Реалізація Національної стратегії надасть змогу забезпечити:

- створення системи освіти нового покоління, що забезпечуватиме випереджувальний загальноцивілізаційний розвиток людини, її інтелекту;
- поліпшення ефективності навчання випускників усіх рівнів системи освіти, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної освіти за рахунок забезпечення фундаментальності та практичної спрямованості навчальних програм;
- створення збалансованого законодавства України про освіту, що регулюватиме та забезпечуватиме ефективність реалізації стратегічних напрямів розвитку освіти в Україні, результативне функціонування всіх її підсистем;
- створення позитивних зразків та поширення досвіду успішного реформування освіти, забезпечення необхідних науково-методичних, організаційних і матеріально-технічних умов;
- підготовку та виховання педагогічних кадрів, здатних працювати на засадах інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу, власного творчого безперервного професійного зростання;
- визначеність та унормування змісту всіх підсистем освіти, що забезпечуватимуть усталену систему знань і компетентностей, потужну професійно кваліфіковану кадрову базу для економічного зростання держави, конкурентоспроможності вітчизняних працівників на зовнішньому ринку праці;
- створення:
 - соціально сприятливих умов для здобуття освіти всіма категоріями населення України;
 - дієвої системи ресурсного забезпечення освіти;
 - ефективної системи забезпечення розвитку дитини – представника покоління інформаційної епохи, формування соціально і фізично зрілої творчої особистості, громадянина України;
 - економічно сприятливих умов та соціальних гарантій педагогічним і науково-педагогічним працівникам, підвищення їх соціального статусу;
 - оптимальних умов для професійного вдосконалення та творчості з метою забезпечення якісної освіти;
- широку підтримку освітніх реформ суспільством;
- підвищення якості вітчизняної освіти, її інноваційний розвиток відповідно до світових стандартів, що сприятиме істотному зростанню інтелектуального, культурного, духовно-морального потенціалу суспільства та особистості.

Глава Адміністрації Президента України
С. ЛЬОВОЧКІН

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 13 квітня 2011 р. № 495
Київ

Про затвердження Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки

Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

- Затвердити Державну цільову програму розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки (далі — Програма), що додається.
- Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям розробити регіональні програми розвитку професійно-технічної освіти.

- Міністерству економічного розвитку і торгівлі включати щороку за поданням Міністерства освіти і науки, молоді та спорту визначені Програмою завдання і заходи до розділів проєкту Державної програми економічного і соціального розвитку України на відповідний рік.
- Міністерству освіти і науки, молоді та спорту, Міністерству фінансів, іншим заінтересованим центральним органам виконавчої влади передбачати під час складання проєкту Державного бюджету України на відповідний рік кошти, необхідні для виконання Програми.
- Міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади забезпечити виконання Програми у межах бюджетних призначень, встановлених державним та місцевими бюджетами на відповідний рік, та за рахунок інших джерел.
- Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям подавати щороку до 15 лютого Міністерству освіти і науки, молоді та спорту інформацію про стан виконання Програми для її узагальнення та подання до 15 березня Кабінетові Міністрів України і Міністерству економічного розвитку і торгівлі.

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 13 квітня 2011 р. № 495

**ДЕРЖАВНА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА
розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки**

Загальні положення

У процесі структурних та соціально-економічних змін, що здійснюються в Україні, винятково важливого значення набуває проблема із забезпеченням галузей економіки кваліфікованими робітничими кадрами.

Вимоги роботодавців до професійно-кваліфікаційного рівня робітників зумовлюють необхідність модернізації та подальшого розвитку системи професійно-технічної освіти, здатної адекватно реагувати на потреби ринку праці.

Останнім часом направи та якість підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах не відповідають вимогам сучасного виробництва та сфери послуг, перспективам соціально-економічного розвитку держави.

З огляду на це виникає потреба у посиленні взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, соціальних партнерів, роботодавців та професійно-технічних навчальних закладів щодо розв'язання проблем функціонування і розвитку професійно-технічної освіти.

Мета Програми

Метою Програми є створення сприятливих умов для якісної підготовки робітничих кадрів згідно з пріоритетами державної соціально-економічної політики, орієнтованої на задоволення потреб особистості, суспільства і держави, а також забезпечення рівного доступу до професійно-технічної освіти.

Шляхи та способи розв'язання проблеми

Оптимальним варіантом розв'язання проблеми є об'єднання зусиль центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та об'єднань профспілок, організацій роботодавців, наукових установ, навчальних закладів, спрямованих на:

- забезпечення належної якості професійно-технічної освіти шляхом впровадження у навчальний процес державних стандартів з конкретних професій нового покоління, інформаційно-комунікаційних технологій, оснащення новим обладнанням, устаткуванням та технікою професійно-технічних навчальних закладів, видання сучасних підручників та наочних посібників з професійно-теоретичної підготовки;
- оперативність прийняття управлінських рішень щодо професійно-технічної освіти та її фінансового забезпечення;
- оптимізацію мережі професійно-технічних навчальних закладів шляхом утворення на їх базі сучасних навчальних закладів, орієнтованих на підготовку кваліфікованих робітничих кадрів для задоволення потреб економіки держави та ринку праці.

Здійснення зазначених заходів дасть змогу забезпечити комплексну модернізацію професійно-технічної освіти, що підвищить професійно-кваліфікаційний рівень робітників та сприятиме їх соціальному захисту.

Прогнозні обсяги та джерела фінансування Програми наведені в додатку 1.

Завдання і заходи

Основними завданнями Програми є:

- створення умов для здобуття професійно-технічної освіти належної якості;
- удосконалення механізму управління професійно-технічною освітою та її фінансового забезпечення;
- збалансування ринку праці та ринку освітніх послуг;
- оновлення нормативно-правової бази професійно-технічної освіти;
- відновлення престижності робітничих професій у суспільстві шляхом профорієнтаційної роботи з населенням;
- створення соціальної реклами престижності робітничих професій.

Програму передбачається виконати протягом п'яти років.

Завдання і заходи з виконання Програми наведені у додатку 2.

Очікувані результати

Виконання Програми дасть змогу:

- створити ефективну та гнучку систему підготовки робітничих кадрів, орієнтовану на задоволення потреби ринку праці в повному обсязі;
- впровадити близько 300 державних стандартів з конкретних професій нового покоління, що підвищить рівень працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, забезпечить їх професійну відповідність вимогам сучасного ринку праці;
- модернізувати матеріально-технічну базу державних професійно-технічних навчальних закладів;
- утворити центри із впровадження інноваційних технологій;
- запровадити новий порядок формування та розміщення державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах;
- впровадити у навчально-виробничий процес державних професійно-технічних навчальних закладів інформаційно-комунікаційні технології шляхом утворення електронних бібліотек, оснащення комп'ютерними комплексами;
- посилити роль місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, роботодавців щодо визначення напрямів та обсягів підготовки кваліфікованих робітників з урахуванням потреб ринку праці;
- забезпечити розвиток соціального партнерства, консолідацію зусиль центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, навчальних закладів, роботодавців, науковців і громадських об'єднань з метою забезпечення ринку праці кваліфікованими робітниками, збільшити обсяги фінансування та інвестицій;
- підвищити престижність робітничих професій.

Очікувані результати виконання Програми наведено у додатку 3.

Обсяги та джерела фінансування

Орієнтовний обсяг фінансування Програми становить 3494,2 млн. гривень, у тому числі 594,6 млн. гривень — за рахунок державного бюджету, 1672,8 млн. — за рахунок місцевих бюджетів, 1226,8 млн. гривень — за рахунок інших джерел.

ДОКУМЕНТИ

Обсяг фінансування Програми уточнюється щороку під час складання проекту Державного бюджету України та місцевих бюджетів на відповідний рік у межах видатків, передбачених головному розпорядникові бюджетних коштів, відповідальному за виконання завдань і заходів Програми.

Додаток 1
до Програми

ПАСПОРТ

Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки

1. Концепція Програми схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 1723 (Офіційний вісник України, 2010 р., № 67, ст. 2425).
2. Програма затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 р. № 495.
3. Державний замовник — МОНмолодьспорт.
4. Керівник Програми — Міністр освіти і науки, молоді та спорту.
5. Виконавці заходів Програми — МОНмолодьспорт, Мінсоцполітики, Мінфін, Міністерство економічного розвитку і торгівлі, Державна податкова служба, Національна академія педагогічних наук, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, об'єднання профспілок, організації роботодавців.
6. Строк виконання Програми — 2011—2015 роки.
7. Прогнозні обсяги та джерела фінансування

Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування, млн. гривень	У тому числі за роками				
		2011	2012	2013	2014	2015
Державний бюджет	594,6	29,4	86,4	121,2	170,9	216,1
Місцеві бюджети	1672,8	15	215,4	240,4	446,5	741,1
Інші джерела	1226,8		49,8	137,4	384,5	640,1
Усього	3494,2	44,4	351,6	499	1001,9	1597,3

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 15 серпня 2011 р. № 872
Київ

Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Затвердити Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, що додається.

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 15 серпня 2011 р. № 872

ПОРЯДОК
організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх
навчальних закладах

Цей Порядок визначає вимоги до організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, їх соціалізації та інтеграції в суспільство, залучення батьків до участі у навчально-виховному процесі.

Освітні послуги надаються дітям з особливими освітніми потребами загальноосвітніми навчальними закладами у класах з інклюзивним навчанням із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей.

Для організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами (дітей з вадами фізичного та психічного розвитку, в тому числі дітей-інвалідів) у загальноосвітніх навчальних закладах створюються умови для:

- забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень такого закладу дітей з вадами опорно-рухового апарату, зокрема тих, що пересуваються на візках, та дітей з вадами зору;
- забезпечення необхідними навчально-методичними і наочно-дидактичними посібниками та індивідуальними технічними засобами навчання;
- облаштування кабінетів учителя-дефектолога, психологічного розвантаження, логопедичного для проведення корекційно-розвиткових занять;
- забезпечення відповідними педагогічними кадрами.

Рішення про утворення класів з інклюзивним навчанням приймається керівником загальноосвітнього навчального закладу з урахуванням освітніх запитів населення за умови наявності необхідної матеріально-технічної та методичної бази, відповідних педагогічних кадрів і приміщень, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, згідно з Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 778 (Офіційний вісник України, 2010 р., № 65, ст. 2291), за погодженням з відповідним органом управління освітою.

Власник загальноосвітнього навчального закладу виділяє в установленому порядку кошти для забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень таких закладів дітей з особливими освітніми потребами, створення відповідної матеріально-технічної та методичної бази, забезпечує підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами у класах з інклюзивним навчанням, сприяє провадженню інноваційної діяльності, здійснює заходи щодо придбання транспортних засобів для підвезення таких дітей до місця навчання та додому.

Власник та керівник загальноосвітнього навчального закладу несуть відповідальність за організацію, стан та якість інклюзивного навчання.

У загальноосвітніх навчальних закладах здійснюється психолого-педагогічне супроводження дітей з особливими освітніми потребами працівниками психологічної служби (практичними психологами, соціальними педагогами) таких закладів та відповідними педагогічними працівниками.

Діяльність працівників психологічної служби (практичних психологів, соціальних педагогів) координують центри практичної психології і соціальної роботи, міські (районні) методичні кабінети.

Зарахування дітей з особливими освітніми потребами до класів з інклюзивним навчанням здійснюється в установленому порядку відповідно до висновку психолого-медико-педагогічної консультації.

Для забезпечення ефективності навчально-виховного процесу наповнюваність класів з інклюзивним навчанням становить не більш як 20 учнів, з них:

одна - три дитини з розумовою відсталістю або вадами опорно-рухового апарату, або зниженим зором чи слухом, або затримкою психічного розвитку тощо;

не більш як двоє дітей сліпих або глухих, або з тяжкими порушеннями мовлення, або складними вадами розвитку (вадами слуху, зору, опорно-рухового апарату в поєднанні з розумовою відсталістю, затримкою психічного розвитку), або тих, що пересуваються на візках.

Навчання у класах з інклюзивним навчанням здійснюється за типовими навчальними планами, програмами, підручниками та посібниками, рекомендованими МОНмолодьспортом для загальноосвітніх навчальних закладів, у тому числі спеціальними підручниками.

Навчально-виховний процес у класах з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до робочого навчального плану загальноосвітнього навчального закладу, складеного на основі типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

На основі зазначеного робочого навчального плану розробляється індивідуальний навчальний план для дітей з особливими освітніми потребами (далі - індивідуальний навчальний план) з урахуванням висновку психолого-медико-педагогічної консультації.

Розклад уроків для дітей з особливими освітніми потребами складається з урахуванням індивідуальних особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.

Особливістю навчально-виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами є його корекційна спрямованість.

В індивідуальному навчальному плані передбачається від трьох до восьми годин на тиждень для проведення корекційно-розвиткових занять з урахуванням висновку психолого-медико-педагогічної консультації та типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку. Такі години враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого навчального навантаження дітей з особливими освітніми потребами.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться відповідними вчителями-дефектологами та практичними психологами.

Відповідно до висновку психолого-медико-педагогічної консультації та за згодою батьків для дітей з особливими освітніми потребами педагогічні працівники, у тому числі вчителі-дефектологи, розробляють індивідуальну навчальну програму з урахуванням навчальних програм загальноосвітніх навчальних закладів, яка затверджується керівником навчального закладу та переглядається двічі на рік (у разі потреби частіше) з метою її коригування.

Особистісно орієнтоване спрямування навчально-виховного процесу забезпечує асистент вчителя, який бере участь у розробленні та виконанні індивідуальних навчальних планів та програм, адаптує навчальні матеріали з

урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

Оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою.

Система оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами повинна бути стимулюючою.

Державна підсумкова атестація дітей з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію.

Діти з особливими освітніми потребами залучаються до позакласної та позашкільної роботи з урахуванням їх інтересів, нахилів, здібностей, побажань, віку, індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності та стану здоров'я.

Позашкільна робота з дітьми з особливими освітніми потребами проводиться відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 23 листопада 2011 р. № 1341
Київ

Про затвердження Національної рамки кваліфікацій

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Національну рамку кваліфікацій згідно з додатком.
2. Рекомендувати центральним органам виконавчої влади, установам та організаціям, що беруть участь у реалізації державної політики у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, об'єднанням роботодавців, професійним спілкам, іншим заінтересованим соціальним партнерам використовувати Національну рамку кваліфікацій у практичній діяльності.
3. Міжвідомчій робочій групі з питань розроблення та впровадження Національної рамки кваліфікацій: підготувати проекти нормативно-правових актів для впровадження Національної рамки кваліфікацій у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин; розробити план заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій.

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

Додаток
до постанови Кабінету Міністрів України
від 23 листопада 2011 р. № 1341

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КВАЛІФІКАЦІЙ

Загальна частина

1. Національна рамка кваліфікацій — системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Національна рамка кваліфікацій призначена для використання органами виконавчої влади, установами та організаціями, що реалізують державну політику у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудових відносин, навчальними закладами, роботодавцями, іншими юридичними і фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

2. Національна рамка кваліфікацій впроваджується з метою: введення європейських стандартів та принципів забезпечення якості освіти з урахуванням вимог ринку праці до компетентностей фахівців; забезпечення гармонізації норм законодавства у сфері освіти та соціально-трудових відносин; сприяння національному і міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні;

налагодження ефективної взаємодії сфери освітніх послуг та ринку праці.

3. Для цілей Національної рамки кваліфікацій терміни вживаються у такому значенні:

автономність і відповідальність — здатність самостійно виконувати завдання, розв'язувати задачі і проблеми та відповідати за результати своєї діяльності;

знання — осмислена та засвоєна суб'єктом наукова інформація, що є основою його усвідомленої, цілеспрямованої діяльності. Знання поділяються на емпіричні (фактологічні) і теоретичні (концептуальні, методологічні); інтегральна компетентність — узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

кваліфікація — офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважений компетентний орган встановив, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) за заданими стандартами;

кваліфікаційний рівень — структурна одиниця Національної рамки кваліфікацій, що визначається певною сукупністю компетентностей, які є типовими для кваліфікацій даного рівня;

компетентність/компетентності — здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості;

комунікація — взаємозв'язок суб'єктів з метою передавання інформації, узгодження дій, спільної діяльності; результати навчання — компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості), які набуває та/або здатна продемонструвати особа після завершення навчання;

уміння — здатність застосовувати знання для виконання завдань та розв'язання задач і проблем. Уміння поділяються на когнітивні (інтелектуально-творчі) та практичні (на основі майстерності з використанням методів, матеріалів, інструкцій та інструментів).

Опис кваліфікаційних рівнів

Рівень	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність і відповідальність
0	Здатність адекватно діяти у відомих простих ситуаціях під безпосереднім контролем. Готовність до систематичного навчання	Елементарні загальні знання про себе та довкілля	виконання елементарних завдань у відомих однотипних ситуаціях	ситуативна взаємодія в обмеженому колі осіб за допомогою інших
	Розуміння найпростіших причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків	Розуміння простіших принципів та простих зв'язків	реагування на прості усні повідомлення	виконання завдань під безпосереднім контролем
1	Здатність виконувати прості завдання у типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері роботи або навчання. Виконання завдань під безпосереднім керівництвом. Готовність до навчання на наступному рівні	Елементарні фактологічні знання	виконання простих завдань за визначеними правилами та інструкціями у типових ситуаціях з використанням простих інструментів	інтеграція до соціальних груп
	Розуміння найпростіших понять про себе і довкілля, основ безпечної поведінки	виконання типових знання, набуті у процесі навчання та/або трудової діяльності	реагування на прості письмові та усні повідомлення	обмежена індивідуальна відповідальність
2	Здатність виконувати типові нескладні завдання у типових ситуаціях у чітко визначеній структурованій сфері роботи або навчання. Виконання завдань під керівництвом з елементами самостійності	Базові фактологічні знання, набуті у процесі навчання та/або трудової діяльності	виконання типових нескладних завдань за визначеними правилами та інструкціями у різних типових ситуаціях з використанням інструментів	взаємодія в колективі для виконання завдань
	Розуміння основних (загальних) процесів у навчанні та/або трудовій діяльності	оцінювання результатів виконання завдань відповідно до установлених критеріїв, застосування аргументації	продукування деталізованих усних і письмових повідомлень	виконання завдань під керівництвом з елементами самостійності
				індивідуальна відповідальність за результати виконання завдань у навчанні та/або трудовій діяльності

ДОКУМЕНТИ

3	Здатність виконувати виробничі або навчальні завдання середньої складності за визначеними алгоритмами за встановленими нормами часу і якості	Здатність до ефективної роботи в команді.	самостійне виконання завдань під мінімальним керівництвом	галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей	громадськiстю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності	автономність під час їх реалізації
	Загальні систематизовані знання у сфері освіти та/або професійної діяльності	виконання типових завдань у різних ситуаціях шляхом вибору і застосування основних методів, інструментів, матеріалів та інформації	здатність до ефективної роботи в команді. Сприйняття критики, порад і вказівок	самостійне виконання завдань під мінімальним керівництвом	розроблення та реалізація проєктів, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язання значущих соціальних, наукових, культурних, етичних та інших проблем	соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, відповідальність за навчання інших
	Розуміння основних (загальних) принципів, процесів і понять у навчанні та/або професійній діяльності	оцінювання результатів виконання завдань відповідно до критеріїв, які в основному заздалегідь обумовлені	продукування деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності	відповідальність за результати виконання завдань у навчанні та/або професійній діяльності		
4	Здатність самостійно виконувати складні спеціалізовані виробничі чи навчальні завдання у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, зокрема в нестандартних ситуаціях	Спеціалізовані фактологічні та теоретичні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності	виконання складних здійснення наставництва, передавання досвіду	самостійність у навчанні та/або професійній діяльності		
	Розуміння принципів, методів, процесів у навчанні та/або професійній діяльності	планування власної роботи та в обмеженому контексті організація, контроль, оцінювання та коригування роботи інших	продукування складних деталізованих усних і письмових повідомлень, зокрема у професійній діяльності	відповідальність за результати навчання та/або професійної діяльності обмежена відповідальність за навчання та результати роботи інших		
5	Здатність розв'язувати типові спеціалізовані задачі в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов	Широкі спеціалізовані фактологічні та теоретичні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності, розуміння (усвідомлення) рівня цих знань	розв'язання типових спеціалізованих задач широкого спектра, що передбачає ідентифікацію та використання інформації для прийняття рішень	взаємодія, співробітництво з широким колом осіб (колеги, керівники, клієнти) для провадження професійної або навчальної діяльності	здійснення обмежених управлінських функцій та прийняття рішень у звичних умовах з елементами непередбачуваності	ініціювання оригінальних дослідницько-інноваційних комплексних проєктів, спрямованих на розв'язання складних соціально значущих проблем, лідерство та автономність під час їх реалізації
		планування, зокрема розподіл ресурсів, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб		покращення результатів власної навчальної та/або професійної діяльності і результатів діяльності інших		глибоке усвідомлення та відповідальність за наукове обґрунтування стратегічних рішень, достовірність прогнозування розвитку суспільства безперервний саморозвиток і самовдосконалення, відповідальність за розвиток інших, зокрема в межах власної дослідницької школи
6	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов	Концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень	розв'язання складних донесення до фахівців і непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	управління комплексними діями або проєктами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах	
	Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності		здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб		
				здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності		
7	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог	Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи	розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування	
	Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності	використання іноземних мов у професійній діяльності	відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди		
				здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним		
8	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики	Найбільш передові концептуальні та методологічні знання в	критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей	спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та	ініціювання інноваційних комплексних проєктів, лідерство та повна	

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 3 травня 2012 р. № 353
Київ

Про затвердження Порядку державного інспектування навчальних закладів

Кабінет Міністрів України **постановляє:**
Затвердити Порядок державного інспектування навчальних закладів, що додається.
Міністерству освіти і науки, молоді та спорту разом з Державною інспекцією навчальних закладів подати у місячний строк Кабінетові Міністрів України пропозиції щодо внесення до актів законодавства змін, що випливають з цієї постанови.

Прем'єр-міністр України М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 3 травня 2012 р. № 353

ПОРЯДОК
державного інспектування навчальних закладів

1. Цей Порядок визначає механізм здійснення державного інспектування навчальних закладів усіх типів та рівнів акредитації незалежно від форми власності та підпорядкування з метою виявлення порушень вимог законодавства щодо надання освітніх послуг і державних стандартів освіти та запобігання таким порушенням (далі — інспектування).

2. Інспектування здійснюється ДІНЗ шляхом проведення комплексної або вибіркової перевірки, що може бути плановою або позаплановою, виїзною або невиїзною.

Інспектування здійснюється за такими напрямками:
виконання навчальним закладом положень Конституції та законів України, інших нормативно-правових актів з питань освіти;
дотримання навчальним закладом вимог державних стандартів освіти;
якість підготовки навчальним закладом вихованців, учнів, студентів (слухачів), курсантів, екстернів, асистентів-стажистів, інтернів, клінічних ординаторів, здобувачів, аспірантів (ад'юнктів) та докторантів;
організація у навчальному закладі навчально-виховної, навчально-методичної і наукової роботи;
ефективність використання навчальним закладом педагогічного та науково-педагогічного потенціалу і матеріальних ресурсів;
забезпечення розвитку та ефективність використання навчальним закладом матеріально-технічної бази і об'єктів соціальної сфери.

3. Періодичність проведення планових перевірок визначається залежно від ступеня ризику від провадження господарської діяльності з надання освітніх послуг. Перевірки проводяться на підставі річних і квартальних планів ДІНЗ, що затверджуються в установленому порядку відповідно до 1 грудня та 25 числа останнього місяця кварталу.

4. Позапланова перевірка проводиться у випадках, передбачених законом.

5. Для проведення перевірки ДІНЗ видає наказ, в якому зазначається найменування навчального закладу, який передбачається перевірити, його місцезнаходження, форма, напрями та строк проведення перевірки, а також склад комісії.

На підставі наказу оформляється посвідчення (направлення) на проведення перевірки (далі — направлення), яке підписується Головою ДІНЗ або його заступником відповідно до розподілу функціональних обов'язків і засвідчується печаткою, а також складається програма її проведення, якою визначається перелік питань та документів, що будуть перевірятися.

Форма направлення затверджується МОНмолодьспортом.

Направлення є чинним протягом зазначеного в ньому строку проведення перевірки.

6. ДІНЗ готує повідомлення про проведення планової перевірки, в якому зазначається найменування навчального закладу, який передбачається перевірити, його місцезнаходження, форма, напрями та строк проведення перевірки, і надсилає (вручає) його за 10 днів до початку проведення перевірки такому навчальному закладові та органів управління освітою, якому підпорядкований навчальний заклад.

у разі проведення невиїзної перевірки у повідомленні також зазначається перелік документів, які необхідно подати для її проведення, і строк їх подання, а також надсилається копія направлення.

У разі проведення позапланової виїзної перевірки повідомлення не надсилається.

7. Перед початком проведення виїзної перевірки голова комісії зобов'язаний пред'явити керівникові навчального закладу або уповноваженій ним особі направлення, службові посвідчення та документи, що засвідчують особу членів комісії, надати навчальному закладові копію направлення та провести нараду за участю працівників навчального закладу, на який повідомити програму проведення перевірки.

ДОКУМЕНТИ

Перед початком проведення виїзної перевірки голова комісії вносить запис до журналу реєстрації перевірок навчального закладу (в разі його наявності).

8. Головою комісії призначається працівник ДІНЗ, який несе персональну відповідальність за роботу комісії.

До роботи комісії за погодженням з керівництвом можуть залучатися представники органів управління освітою, підприємств, установ та організацій, які мають відповідну освіту.

Кількість членів комісії встановлюється залежно від форми, напрямів, програми проведення перевірки, переліку питань та документів, що перевіряються.

9. Голова і члени комісії під час проведення перевірки мають право:

1) на безперешкодний доступ на територію навчального закладу, в навчальні приміщення та гуртожитки для вивчення питань, зазначених у направленні та програмі проведення перевірки;

2) одержувати від керівника та інших працівників навчального закладу необхідні документи, пояснення та інформацію з питань, що виникають під час проведення перевірки;

3) вимагати від керівника навчального закладу усунення порушень вимог законодавства щодо надання освітніх послуг і державних стандартів освіти (далі — вимоги законодавства і державних стандартів).

10. Голова і члени комісії під час проведення перевірки зобов’язані:

1) діяти об’єктивно, неупереджено та у межах повноважень, передбачених законодавством;

2) дотримуватися ділової етики у взаємовідносинах з керівником та іншими працівниками навчального закладу;

3) ознайомити керівника навчального закладу з результатами перевірки у строки, визначені законодавством.

11. Строк проведення планової перевірки не може перевищувати 15 робочих днів, позапланової — 10 робочих днів.

Продовження строку проведення позапланової перевірки не допускається.

12. За результатами перевірки на підставі висновків членів комісії та документів, поданих керівником навчального закладу, складається акт про проведення перевірки у двох (трьох у разі проведення перевірки дошкільного, загальноосвітнього та позашкільного навчального закладу) примірниках за формою, затвердженою ДІНЗ. Кожен його примірник підписується головою і членами комісії та керівником навчального закладу.

Якщо керівник навчального закладу не погоджується з актом про проведення перевірки, він підписує його із зауваженнями, які є невід’ємною частиною такого акта.

У разі відмови керівника навчального закладу підписати акт про проведення перевірки голова комісії вносить до нього відповідний запис, під яким ставлять підписи члени комісії.

13. У разі недопущення комісії до проведення перевірки або створення перешкод у її роботі складається відповідний акт із зазначенням таких фактів, який підписує голова і члени комісії (не менш як три особи). Копії акта подаються відповідному органів ліцензування, органів управління освітою, якому підпорядкований навчальний заклад, або власникові навчального закладу для прийняття рішення відповідно до законодавства.

У разі виявлення під час проведення перевірки фактів порушення навчальним закладом вимог законодавства і державних стандартів комісія має право вимагати від керівника та інших працівників навчального закладу письмові пояснення. Якщо керівник та інші працівники відмовляються від надання письмових пояснень, такий факт фіксується в акті про проведення перевірки.

14. Виявлені під час проведення перевірки порушення вимог законодавства і державних стандартів зазначаються в акті про проведення перевірки з посиланням на відповідне положення акта законодавства, а також в акті робиться запис про необхідність розроблення плану заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень вимог законодавства і державних стандартів (далі — план заходів).

15. Якщо під час проведення перевірки виявлені порушення вимог державного стандарту освіти або ліцензійних умов, комісія надсилає копію акта про проведення перевірки до відповідного органу ліцензування для здійснення необхідних заходів.

16. Керівник навчального закладу має право:

1) перевіряти наявність службових посвідчень та документів, що засвідчують особу членів комісії, і одержувати копію направлення;

2) бути присутнім під час проведення перевірки;

3) отримувати та ознайомлюватися з актом про проведення перевірки;

4) подавати в письмовій формі свої пояснення або зауваження до акта про проведення перевірки;

5) оскаржувати в установленому порядку неправомірні дії комісії;

6) не допускати комісію до проведення перевірки у разі, коли: порушуються вимоги щодо періодичності здійснення заходів державного нагляду (контролю), передбачених законодавством; голова комісії не надав копії направлення.

17. Керівник навчального закладу зобов’язаний:

1) допускати членів комісії до проведення перевірки за умови дотримання ними порядку її проведення;

2) створювати необхідні умови для роботи комісії;

3) своєчасно подавати необхідні документи, пояснення та інформацію з питань, що виникають під час проведення перевірки;

4) виконувати вимоги комісії щодо усунення виявлених порушень вимог законодавства і державних стандартів;

5) отримати примірник акта про проведення перевірки.

Керівник навчального закладу несе персональну відповідальність за об’єктивність та достовірність поданих документів, пояснень та інформації.

18. Підсумки роботи комісії оголошуються на засіданні вченої (педагогічної) ради або нараді за участю працівників навчального закладу.

Один примірник акта про проведення перевірки надається керівникові навчального закладу, другий — залишається в ДІНЗ.

У разі проведення перевірки дошкільного, загальноосвітнього та позашкільного навчального закладу примірник акта про проведення перевірки також надається органів управління освітою, якому підпорядкований навчальний заклад.

19. Вищий або професійно-технічний навчальний заклад чи орган управління освітою, якому підпорядкований навчальний заклад (у разі проведення перевірки дошкільного, загальноосвітнього та позашкільного навчального закладу) розробляє протягом 15 днів з дня одержання акта про проведення перевірки план заходів, надсилає його до ДІНЗ, а також інформує ДІНЗ у визначений строк про стан виконання плану заходів.

20. ДІНЗ інформує орган управління освітою, якому підпорядкований вищий або професійно-технічний навчальний заклад, про результати перевірки та надає пропозиції щодо здійснення заходів за її результатами.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 14 грудня 2011 р. № 1283
Київ

Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти

На виконання статті 3 Указу Президента України від 30 вересня 2010 р. № 926 « Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні» Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

Затвердити Порядок проведення моніторингу якості освіти, що додається.

Прем’єр-міністр України М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 14 грудня 2011 р. № 1283

ПОРЯДОК
проведення моніторингу якості освіти

Цей Порядок визначає механізм організації та проведення моніторингу якості дошкільної, позашкільної, початкової, базової і повної загальної середньої, професійно-технічної, базової та повної вищої освіти (далі — моніторинг).

Дія цього Порядку поширюється на навчальні заклади незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

Основними завданнями моніторингу є:

отримання об’єктивної інформації про якість освіти, стан системи освіти, а також прогнозування її розвитку;
оцінювання стану системи освіти відповідно до завдань державної політики в галузі освіти;
забезпечення органів державної влади статистичною та аналітичною інформацією про якість освіти.

Основними методами проведення моніторингу є: об’єктивність оброблення інформації про якість освіти; системність оцінювання якості освіти;

оперативність доведення до відома органів управління освітою та громадськості результатів моніторингу.

МОНмолодьспорт:

визначає напрями проведення моніторингу відповідно до завдань державної політики в галузі освіти;

затверджує план заходів щодо проведення моніторингу та здійснює контроль за його виконанням.

Державна наукова установа «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» МОНмолодьспорту розробляє науково-методичне та здійснює організаційне забезпечення проведення моніторингу, узагальнює статистичну та аналітичну інформацію про якість освіти.

Моніторинг проводиться шляхом:

збору та проведення аналізу інформації про стан системи освіти; підготовки статистичної та аналітичної інформації про якість освіти.

Моніторинг проводиться на локальному, регіональному та загальнодержавному рівні.

Об’єктами моніторингу є:

інформація про учасників освітнього процесу, зокрема про стан їх здоров’я, соціальний захист, умови життя та навчання, готовність до продовження певного виду діяльності, рівень задоволення потреби в освітніх послугах;

процеси, що відбуваються у системі освіти, та характеристики її стану; результати навчальної діяльності;

навчально-методичне, матеріально-технічне, нормативно-правове, кадрове забезпечення освітнього процесу.

Моніторинг проводить державна наукова установа «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» МОНмолодьспорту, установи та організації, що належать до сфери управління Міністерства (далі — виконавці), на підставі доручення МОНмолодьспорту, яким визначаються виконавці, мета, завдання, строки проведення моніторингу і узагальнення статистичної та аналітичної інформації про якість освіти на загальнодержавному рівні.

Методами проведення моніторингу є:

опитування різних груп респондентів;

тестування;

збір статистичних даних про стан системи освіти за встановленою виконавцем формою;

вивчення документів навчальних закладів, органів управління освітою.

Моніторинг проводиться п’ятьма етапами.

На першому етапі визначається мета, завдання, строки, процедура, методи проведення моніторингу та критерії оцінювання.

На другому етапі готуються інструктивно-методичні матеріали щодо проведення моніторингу.

На третьому етапі проводиться моніторинг.

На четвертому етапі проводиться аналіз результатів моніторингу, готується статистична та аналітична інформація про якість освіти.

На п’ятому етапі оприлюднюється зазначена інформація.

МОНмолодьспорт враховує результати моніторингу під час формування та реалізації державної політики в галузі освіти.

Моніторинг проводиться виконавцями у межах коштів, передбачених їм у відповідних бюджетах, а також за рахунок інших джерел.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 30 березня 2011 р. № 245-р
Київ

Про схвалення Концепції
Загальнодержавної програми
«Національний план дій з реалізації
Конвенції про права інвалідів та розвитку
системи реабілітації інвалідів» на період
до 2020 року

Схвалити Концепцію Загальнодержавної програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів та розвитку системи реабілітації інвалідів» на період до 2020 року, що додається.

Визначити Міністерство соціальної політики державним замовником Програми.

Міністерству соціальної політики разом з іншими заінтересованими центральними і місцевими органами виконавчої влади розробити та по-

дати до 1 жовтня 2011 р. Кабінетові Міністрів України проект Закону України «Про Загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції про права інвалідів та розвитку системи реабілітації інвалідів» на період до 2020 року».

Прем’єр-міністр України М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 30 березня 2011 р. № 245-р

КОНЦЕПЦІЯ

Загальнодержавної програми «Національний план дій з реалізації
Конвенції про права інвалідів та розвитку системи реабілітації
інвалідів» на період до 2020 року Визначення проблеми, на
розв’язання

якої спрямована Програма

Протягом останніх десятиріч відбулися істотні зміни у ставленні до інвалідів в суспільстві. Основою таких змін є визнання прав інвалідів на повноцінне життя у суспільстві і створення державою належних умов для їх реабілітації та соціальної інтеграції.

На даний час в Україні зареєстровано 2,64 млн. інвалідів, що становить більш як 5,7 відсотка загальної чисельності населення.

Найважливішим міжнародним документом, що стосується інвалідів, є Конвенція про права інвалідів (далі — Конвенція). Україна ратифікувала Конвенцію та Факультативний протокол до неї 16 грудня 2009 року.

На сьогодні національне законодавство не повною мірою відповідає положенням Конвенції. Реалізація положень Конвенції потребує подальшого розв’язання проблем життєдіяльності інвалідів та дітей-інвалідів, розвитку системи їх реабілітації, зокрема шляхом розширення мережі центрів реабілітації, створення сучасних закладів для осіб з психічними захворюваннями та розумовою відсталістю, залучення таких осіб до ефективної участі у житті суспільства нарівні з іншими громадянами.

Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності
її розв’язання програмним методом

Більшість нормативно-правових актів у сфері захисту та дотримання прав інвалідів прийнята до підписання та ратифікації Конвенції, за умов дотримання принципів медичної моделі інвалідності, згідно з якою проблеми інвалідів розглядаються як такі, що зумовлені їх обмеженнями через стан здоров’я фізичними можливостями. Конвенція містить соціальну модель інвалідності, що передбачає залучення інвалідів до ефективної участі в житті суспільства нарівні з іншими громадянами.

На законодавчому рівні не забезпечено повною мірою реалізацію прав інвалідів, зокрема у сфері освіти та охорони здоров’я, працевлаштування, користування транспортними послугами, безперешкодного доступу до об’єктів житлово-комунального та громадського призначення, а також інформації. Крім того, потребують вирішення питання, пов’язані з: обмеженим фінансуванням програм соціального захисту інвалідів; наданням реабілітаційних послуг усім інвалідам, які їх потребують; недостатньою кількістю реабілітаційних закладів для інвалідів з психічними захворюваннями та розумовою відсталістю; незадовільним станом забезпечення навчальних закладів підручниками, методичною літературою для інвалідів.

Отже, як свідчать результати аналізу нормативно-правової бази, національне законодавство не суперечить Конвенції, але не забезпечує в повному обсязі реалізації інвалідами своїх прав у всіх сферах життєдіяльності.

Мета Програми

Метою Програми є врегулювання питання забезпечення захисту прав інвалідів, покращення умов їх життєдіяльності та вдосконалення системи реабілітації інвалідів з урахуванням положень Конвенції.

Визначення оптимального варіанта розв’язання проблеми на основі
порівняльного аналізу можливих варіантів

Можливі три варіанти розв’язання проблеми.

Перший варіант передбачає приведення національного законодавства у відповідність з вимогами Конвенції, що потребує тривалого часу і значних витрат з різних джерел фінансування.

Другий варіант передбачає розроблення Загальнодержавної програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів та розвитку системи реабілітації інвалідів» із строком реалізації до 2016 року. Зазначений строк є недостатнім для внесення необхідних змін до актів законодавства та їх ефективної реалізації. Крім того, необхідно умовою досягнення мети Конвенції у частині дотримання прав інвалідів і недопущення їх дискримінації є формування відповідної суспільної думки, зокрема щодо розуміння соціальної моделі інвалідності.

Третій, оптимальний варіант передбачає розроблення Загальнодержавної програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів та розвитку системи реабілітації інвалідів» на період до 2020 року.

Шляхи і способи розв’язання проблеми, строк виконання Програми

Проблему передбачається розв’язати шляхом:

визначення пріоритетів і принципів реалізації державної політики щодо поліпшення становища інвалідів, захисту їх прав відповідно до міжнародних зобов’язань держави;

реформування і приведення системи забезпечення та захисту прав інвалідів у відповідність із сучасними умовами та потребами цієї категорії громадян; удосконалення системи реабілітації інвалідів; оптимізації мережі реабілітаційних установ;

залучення представників громадськості до участі в реалізації та захисті прав інвалідів, поліпшенні умов їх життєдіяльності;

удосконалення законодавства з питань захисту прав інвалідів, зокрема у сфері освіти, охорони здоров’я, працевлаштування, користування транспортними послугами;

забезпечення безперешкодного доступу інвалідів до об’єктів житлово-комунального та громадського призначення, а також інформації;

посилення відповідальності юридичних і фізичних осіб за порушення прав інвалідів;

розвитку міжнародного співробітництва у сфері дотримання прав інвалідів, визначених Конвенцією;

широкого висвітлення у засобах масової інформації питань соціально-правового захисту інвалідів.

Програму передбачається виконати протягом 2012-2020 років.

Очікувані результати виконання Програми, визначення її ефективності
Виконання Програми забезпечить: покращення умов життєдіяльності інвалідів;

приведення національного законодавства у відповідність з вимогами Конвенції;

зменшення кількості звернень, скарг, судових позовів до міжнародних організацій, зокрема Комітету ООН з прав інвалідів, щодо дотримання Україною прав інвалідів.

Оцінка фінансових ресурсів, необхідних для виконання Програми

Фінансування заходів Програми планується здійснювати за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, інших джерел.

Обсяг фінансування визначається щороку під час складання проекту Державного бюджету України на відповідний рік.

ДОКУМЕНТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАКАЗ

від **01.10.2012** № **1060**
Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси

Відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту» та на виконання пунктів 5.1.1 – 5.1.3 Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010 - 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», затвердженого Указом Президента України від 12 березня 2012 року № 187, Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 13 квітня 2011 року № 494, з метою навчально-методичного, науково-методичного, інформаційного забезпечення організації навчально-виховного процесу

- НАКАЗУЮ:**
1. Затвердити Положення про електронні освітні ресурси, що додається.
 2. Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (Удод О. А.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
 3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
 4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Жебровського Б.М.

Міністр Д. В. Табачник

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту
01.10.2012 № 1060

ПОЛОЖЕННЯ
про електронні освітні ресурси

I. Загальні положення

- 1.1. Це Положення визначає поняття електронних освітніх ресурсів (далі - ЕОР), їх види, порядок розроблення та впровадження.
- 1.2. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», «Про авторське право і суміжні права», національних стандартів України ДСТУ 3017-95 «Видання. Основні види. Терміни та визначення», ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості», державних освітніх стандартів з урахуванням вимог державних санітарних правил і норм та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність в сфері науково-методичного і матеріально-технічного забезпечення системи освіти.
- 1.3. Під ЕОР розуміють навчальні, наукові, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, розроблені в електронній формі та представлені на носіях будь-якого типу або розміщені у комп'ютерних мережах, які відтворюються за допомогою електронних цифрових технічних засобів і необхідні для ефективної організації навчально-виховного процесу, в частині, що стосується його наповнення якісними навчально-методичними матеріалами.
- 1.4. ЕОР є складовою частиною навчально-виховного процесу, має навчально-методичне призначення та використовується для забезпечення навчальної діяльності вихованців, учнів, студентів і вважається одним з головних елементів інформаційно-освітнього середовища.
- 1.5. Метою створення ЕОР є модернізація освіти, змістове наповнення освітнього простору, забезпечення рівного доступу учасників навчально-виховного процесу до якісних навчальних та методичних матеріалів, незалежно від місця їх проживання та форми навчання, створених на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

II. Основні види та функціональна класифікація ЕОР

- 2.1. До основних видів ЕОР належать:
 - електронний документ – документ, інформація в якому подана у формі електронних даних і для використання якого потрібні технічні засоби;
 - електронне видання – електронний документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості й призначений для розповсюдження в незмінному вигляді;
 - електронний аналог друкованого видання – електронне видання, що в основному відтворює відповідне друковане видання, зберігаючи розташування на сторінці тексту, ілюстрації, посилань, приміток тощо;
 - електронні дидактичні демонстраційні матеріали – електронні матеріали (презентації, схеми, відео- й аудіозаписи тощо), призначені для супроводу навчально-виховного процесу;
 - інформаційна система – організаційно впорядкована сукупність документів (масивів документів) та інформаційних технологій, в тому числі з використанням технічних засобів, що реалізують інформаційні процеси та призначені для зберігання, обробки, пошуку, розповсюдження, передачі та надання інформації;
 - депозитарій електронних ресурсів – інформаційна система, що забезпечує зосередження в одному місці сучасних ЕОР з можливістю надання доступу до них через технічні засоби, у тому числі в інформаційних мережах (як локальних, так і глобальних);
 - комп'ютерний тест – стандартизовані завдання, представлені в електронній формі, призначені для вхідного, проміжного і підсумкового контролю рівня навчальних досягнень, а також самоконтролю та/або такі, що забезпечують вимірювання психофізіологічних і особистісних характеристик випробовуваного, обробка результатів яких здійснюється за допомогою відповідних програм;
 - електронний словник – електронне довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слів, словосполучень, фраз, термінів, імен, знаків), доповнених відповідними довідковими даними;
 - електронний довідник – електронне довідкове видання прикладного характеру, в якому назви статей розташовані за абеткою або в систематичному порядку;
 - електронна бібліотека цифрових об'єктів – набір ЕОР різних форматів, в якому передбачено можливості для їх автоматизованого створення, пошуку і використання;
 - електронний навчальний посібник – навчальне електронне видання, використання якого доповнює або частково замінює підручник;
 - електронний підручник – електронне навчальне видання з систематизованим викладом дисципліни (її розділу, частини), що відповідає навчальній програмі;
 - електронні методичні матеріали – електронне навчальне або виробничо-практичне видання роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни з викладом методики виконання окремих завдань, певного виду робіт;

- курс дистанційного навчання – інформаційна система, яка є достатньою для навчання окремим навчальним дисциплінам за допомогою опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій;
- електронний лабораторний практикум – інформаційна система, що є інтерактивною демонстраційною моделлю природних і штучних об'єктів, процесів та їх властивостей із застосуванням засобів комп'ютерної візуалізації.
- 2.2. За функціональною ознакою, що визначає значення і місце ЕОР в навчальному процесі, їх можна класифікувати як:
 - навчально-методичні ЕОР (навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, розроблені відповідно до навчальних планів);
 - методичні ЕОР (методичні вказівки, методичні посібники, методичні рекомендації для вивчення окремого курсу та керівництва з виконання проектних робіт, тематичні плани);
 - навчальні ЕОР (електронні підручники та навчальні посібники);
 - допоміжні ЕОР (збірники документів і матеріалів, довідники, покажчики наукової та навчальної літератури, наукові публікації педагогів, матеріали конференцій, електронні довідники, словники, енциклопедії);
 - контролюючі ЕОР (тестуючі програми, банки контрольних питань і завдань з навчальних дисциплін та інші ЕОР, що забезпечують контроль якості знань).

III. Загальні вимоги до ЕОР та інструментальні засоби для розроблення ЕОР

- 3.1. ЕОР повинні відповідати таким вимогам:
 - відповідність програмі з навчального предмета, для вивчення якого розроблено ЕОР;
 - наявність відповідних методичних рекомендацій щодо використання ЕОР у професійній діяльності вчителя/викладача;
 - дотримання чинних санітарних норм та ергономічних, програмно-технічних вимог до ЕОР;
 - дотримання законодавства України щодо захисту авторських прав. ЕОР не потребують обов'язкового дублювання у паперовому варіанті.
- 3.2. При розробленні ЕОР можуть бути використані довільні інструментальні програмно-технічні та апаратні засоби за умов дотримання вимог щодо створення і використання об'єктів авторського права і суміжних прав, які регулюються Законом України «Про авторське право і суміжні права» та іншими законодавчими актами України.

IV. Експертиза та поширення ЕОР

- 4.1. Використання ЕОР у навчально-виховному процесі допускається після проведення науково-методичної експертизи та отримання відповідного документу згідно із Порядком надання навчальній літературі, засобам навчання і навчальному обладнанню грифів та свідоцтв Міністерства освіти і науки України, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 17 червня 2008 року № 537, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 10 липня 2008 року за № 628/15319.
- 4.2. Зберігання, поширення, забезпечення доступу до ЕОР та їх описів здійснюється за допомогою їх тиражування на фізичних носіях інформації, а також шляхом їх розміщення в електронних депозитаріях, які надають вільний (у технічному та правовому відношенні) доступ до ЕОР усім учасникам навчально-виховного процесу, а також на інших локальних і мережевих інформаційних ресурсах.

Директор департаменту загальної середньої та дошкільної освіти О. В. Єресько

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ
м. Київ

25.04.2013 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 р. за № 703/23235 № 466

Про затвердження Положення про дистанційне навчання

- Відповідно до статті 9 Закону України «Про загальну середню освіту», статті 12 Закону України «Про професійно-технічну освіту», статті 42 Закону України «Про вищу освіту» з метою навчально-методичного, науково-методичного, інформаційного забезпечення організації навчально-виховного процесу за дистанційною формою навчання
- НАКАЗУЮ:**
1. Затвердити Положення про дистанційне навчання, що додається.
 2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 21 січня 2004 року № 40 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 9 квітня 2004 року за № 464/9063.
 3. Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (Удод О. А.):
 - 3.1. Здійснювати організаційне та науково-методичне забезпечення впровадження дистанційного навчання.
 - 3.2. Забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
 4. Департаментом загальної середньої та дошкільної освіти (Єресько О. В.), професійно-технічної освіти (Супрун В. В.), вищої освіти (Коровайченко Ю. М.) забезпечити впровадження дистанційної форми навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, професійно-технічних навчальних закладах, вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти.
 5. Департаменту управління справами (Запольська Н. М.) зробити відповідну відмітку у справах архіву.
 6. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.
 7. Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника Міністра Суліму Є. М.

Міністр Д. В. Табачник

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
25 квітня 2013 року № 466

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 квітня 2013 р. за № 703/23235

ПОЛОЖЕННЯ
про дистанційне навчання

I. Загальні положення

Це Положення визначає основні засади організації та запровадження дистанційного навчання.

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Це Положення поширюється на дистанційне навчання у:

- загальноосвітніх навчальних закладах (далі - ЗНЗ);
- професійно-технічних навчальних закладах (далі - ПТНЗ);
- вищих навчальних закладах (далі - ВНЗ);
- закладах післядипломної освіти або структурних підрозділах вищих навчальних закладів, наукових і освітньо-наукових установ, що здійснюють післядипломну освіту (далі - ЗПО).

Метою дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти; за програмами підготовки громадян до вступу у навчальні заклади, підготовки іноземців та підвищення кваліфікації працівників.

Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

- асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;

- веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;
- веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

дистанційна форма навчання – форма організації навчального процесу у закладі освіти (ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ, ЗНЗ), яка забезпечує реалізацію дистанційного навчання та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про відповідний освітній або освітньо-кваліфікаційний рівень;

інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);

система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;

система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації навчального процесу та контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;

суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (учень, вихованець, студент, слухач), та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (педагогічні та науково-педагогічні працівники, методисти тощо);

технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, включаючи психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні, що надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

II. Реалізація дистанційного навчання

Дистанційне навчання реалізовується шляхом:

- застосування дистанційної форми як окремої форми навчання;
- використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах.

Запровадження дистанційної форми навчання у ЗНЗ, ПТНЗ, ВНЗ, ЗПО можливе за погодженням з МОН України.

Підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації (післядипломна освіта) кадрів за дистанційною формою навчання здійснюються у ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ за ліцензованими, акредитованими (атестованими) напрямами підготовки (спеціальностями).

У ЗНЗ навчально-виховний процес за дистанційною формою організовується відповідно до робочих навчальних планів за умови їх адаптації до дистанційної форми навчання.

Строк навчання студентів, слухачів, учнів за дистанційною формою встановлюється ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ і має бути не меншим, ніж за денною формою за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями, напрямами підготовки та спеціальностями.

Кількість студентів, слухачів, учнів ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ, що навчаються за дистанційною формою, визначається відповідно до рішення вченої ради ВНЗ (ЗПО), педагогічної ради ПТНЗ в межах ліцензованого обсягу підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації, спеціалізації) за заочною формою навчання та/або в межах ліцензованого обсягу підготовки до вступу у вищий навчальний заклад, підготовки іноземців.

Веб-ресурси, що використовуються у ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ, ЗНЗ для забезпечення навчального процесу за дистанційною формою навчання, мають проходити процедуру перевірки у даному ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ, ЗНЗ. Перевірка веб-ресурсів здійснюється цим навчальним закладом.

Для впровадження навчання за дистанційною формою навчальні заклади можуть створювати центри дистанційного навчання як їх відокремлені структурні підрозділи.

Технології дистанційного навчання під час організації та забезпечення денної, вечірньої, заочної, індивідуальної та екстернатної форм навчання можуть використовуватись у ВНЗ, ЗПО, ПТНЗ, ЗНЗ за наявності у них відповідного кадрового та системотехнічного забезпечення.

Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання у навчальному процесі ЗНЗ, ПТНЗ, ВНЗ, ЗПО приймається вченою (педагогічною) радою навчального закладу.

III. Особливості організації навчального процесу за дистанційною формою навчання

Навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підго-

ДОКУМЕНТИ

товка (у ВНЗ); професійно-практична підготовка (у ПТНЗ); контрольні заходи. Основною формою організації навчального процесу за дистанційною формою є самостійна робота.

Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші.

Лекція, консультація, семінар проводяться зі студентами (учнями, слухачами) дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.

Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.

Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Лабораторне заняття проводиться очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях або дистанційно з використанням відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій.

До інших видів навчальних занять при здійсненні навчального процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проєктів у групах тощо. Ці види навчальних занять можуть проводитись очно або дистанційно у синхронному або асинхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Практична підготовка студентів (учнів, слухачів), які навчаються за дистанційною формою навчання, проводиться за окремо затвердженою навчальним закладом програмою.

Контрольні заходи з навчальної дисципліни (предмета) при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою навчання у ЗНЗ, ПТНЗ, ВНЗ, ЗПО включають проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші визначені ЗНЗ, ПТНЗ, ВНЗ, ЗПО контролі знань, умінь та навичок, набутих студентом, учнем (вихованцем), слухачем у процесі навчання.

Усі контрольні заходи у ЗНЗ, ПТНЗ, ВНЗ, ЗПО можуть здійснюватись відповідно до рішення навчального закладу дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається, або очно.

Державна атестація при підготовці фахівців за дистанційною формою навчання здійснюється згідно з статтею 7 Закону України «Про вищу освіту».

Державна кваліфікаційна атестація при підготовці кваліфікованих робітничих кадрів за дистанційною формою навчання здійснюється відповідно до Положення про порядок кваліфікаційної атестації та присвоєння кваліфікації особам, які здобувають професійно-технічну освіту, затвердженого наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства освіти і науки України від 31 грудня 1998 року № 201/469, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 березня 1999 року за № 124/3417.

Державна підсумкова атестація учнів (вихованців) здійснюється відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 18 лютого 2008 року № 94 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2009 року № 1151), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2008 року за № 151/14842.

IV. Особливості організації навчального (навчально-виховного) процесу з використанням технологій дистанційного навчання

4.1. У ЗНЗ використання технологій дистанційного навчання зорієнтоване насамперед на такі категорії учнів (вихованців):

- особи з особливими потребами;
- обдаровані діти та молодь, які спроможні самостійно або прискорено опанувати навчальні програми;
- особи, які проживають у географічно віддалених і важкодоступних до ЗНЗ населених пунктах;
- учні вечірніх шкіл, які за умовами праці перебувають тривалий час за межами населеного пункту, де розташований ЗНЗ, та учні, які за сімейними обставинами (декретна відпустка тощо) не можуть систематично відвідувати школу;
- особи, які бажають отримати додаткові знання паралельно з навчанням у школі;
- особи, які готуються до вступу до ВНЗ;
- громадяни України, які тимчасово або постійно проживають за кордоном.

4.2. Технології дистанційного навчання можуть використовуватись ЗНЗ при проведенні занять через мережу Інтернет під час карантину; вивченні додаткових (факультативних) предметів; навчанні учнів під час хвороби; виконанні науково-дослідницьких робіт у Малій академії наук України; участі у дистанційних олімпіадах, конкурсах; отриманні консультацій тощо.

4.3. Перелік предметів чи тем навчальних програм, видів навчальних занять, які здійснюються за технологіями дистанційного навчання, визначаються ЗНЗ за погодженням із законними представниками учня (вихованця).

4.4. У ПТНЗ технології дистанційного навчання можуть використовуватись при організації навчального процесу за програмами первинної професійної підготовки, перепідготовки або підвищення робітничої кваліфікації, а також за навчальними програмами з навчальних предметів та професійно-теоретичної підготовки.

4.5. Професійно-практична підготовка здійснюється за дистанційною формою та/або очно у вигляді виробничого навчання, виробничої, переддипломної (передвипускної) практики і проводиться у навчально-виробничих майстернях, на полігонах, тренажерах, автодромах, трактородромах, у навчально-виробничих підрозділах, навчальних господарствах, а також на робочих місцях на виробництві та в сфері послуг або із використанням технологій дистанційного навчання за наявності відповідних веб-ресурсів і можливостей доступу до них.

4.6. Навчання осіб із особливими потребами (у тому числі з порушеннями зору, слуху, опорно-рухового апарату, психічними розладами) передбачає залучення додаткових технологій дистанційного навчання при здійсненні всіх видів підготовки, включаючи професійно-практичну, з урахуванням особливостей розвитку учнів (вихованців).

4.7. У ВНЗ (ЗПО) при організації навчального процесу за будь-якою формою навчання технології дистанційного навчання можуть використовуватись для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при здійсненні навчальних занять.

V. Забезпечення дистанційного навчання

5.1. Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

- методичні (теоретичні та практичні) рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;
- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;
- змістове, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки.

Педагогічні, науково-педагогічні працівники та методисти навчальних закладів, в яких організована дистанційна форма навчання, повинні підвищувати свою кваліфікацію щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання (не рідше одного разу на 5 років та обсягом не менше 108 академічних годин). Кваліфікація працівників, які підвищували свою кваліфікацію, має бути підтверджена документом про підвищення кваліфікації за тематикою дистанційного навчання.

Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає: апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання навчального закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу у синхронному та асинхронному режимах;

програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;

веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

- методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;
- документи планування навчального процесу (навчальні програми, навчально-тематичні плани, розклади занять);
- відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;
- мультимедійні лекційні матеріали;
- термінологічні словники;
- практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;
- віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- пакекти тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;
- ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;
- електронні бібліотеки чи посилання на них;
- бібліографії;
- дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;
- інші ресурси навчального призначення.

Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається навчальним закладом залежно від профілю навчальної дисципліни.

Для забезпечення дистанційного навчання учнів, вихованців, студентів, слухачів навчальний заклад може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси, що підлягають перевірці у цьому навчальному закладі.

Директор департаменту вищої освіти Ю. М. Коровайченко

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

01.08.2013

№ 1059

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09 серпня 2013 року за № 1362/23894

Про затвердження Положення про національну систему рейтингового оцінювання загальноосвітніх навчальних закладів

На виконання Національного плану дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», затвердженого Указом Президента України від 27 квітня 2011 року № 504, з метою стимулювання підвищення якості загальної середньої освіти і престижності роботи вчителя

- НАКАЗУЮ:**
- Затвердити Положення про національну систему рейтингового оцінювання загальноосвітніх навчальних закладів, що додається.
 - Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Ересько О. В.) забезпечити подання на державну реєстрацію цього наказу до Міністерства юстиції України в установленому законодавством порядку.
 - Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Жебровського Б. М.
 - Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр Д. В. Табачник

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
01 серпня 2013 року № 1059

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
09 серпня 2013 року за № 1362/23894

ПОЛОЖЕННЯ про національну систему рейтингового оцінювання загальноосвітніх навчальних закладів

- Це Положення визначає основні засади організації та проведення рейтингового оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів незалежно від типу, форми власності та підпорядкування (далі – система рейтингового оцінювання).
- Система рейтингового оцінювання впроваджується з метою сприяння забезпеченню державних гарантій рівного доступу до якісної загальної середньої освіти шляхом запровадження механізмів оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів та виявлення факторів впливу на надання ними освітніх послуг.
- Система рейтингового оцінювання загальноосвітніх навчальних закладів будується на принципах: незалежності; об'єктивності; прозорості; верифікації методології рейтингового оцінювання; безперервності процесу; формування довіри і відповідальності.

- Основними завданнями системи рейтингового оцінювання є: зміна освітньої парадигми на розвиток школи як соціальної системи; створення широкої інформаційної бази для аналізу та прийняття відповідних управлінських рішень, спрямованих на поліпшення діяльності загальноосвітніх навчальних закладів;
- створення умов для моніторингу діяльності загальноосвітніх навчальних закладів;
- сприяння налагодженню системи державно-громадського управління освітою через інформування суспільства, органів державної влади всіх рівнів про загальноосвітні навчальні заклади різних типів і форм власності та обговорення результатів їхньої діяльності;
- стимулювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів щодо забезпечення якості загальної середньої освіти та підвищення престижності праці педагогів.

5. Основні функції системи рейтингового оцінювання; конструктивна (забезпечує порівняння та відповідне оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів з метою своєчасного прийняття управлінських рішень);

- координаційна (сприяє інформаційному забезпеченню оперативного управління для підвищення ефективності діяльності навчального закладу);
- аналітична (є інформаційною базою для аналізу стану загальної середньої освіти);
- контролююча (сприяє вдосконаленню системи контролю);
- комунікаційна (є способом донесення до загальноосвітніх навчальних закладів, органів управління освітою, громадськості інформації про результати діяльності загальноосвітніх навчальних закладів);
- стимулююча (є засобом мотивації та підставою для прийняття рішення щодо заохочення).

6. Суб'єктами системи рейтингового оцінювання є Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України), Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, Державна інспекція навчальних закладів України, обласні інститути післядипломної педагогічної освіти, місцеві органи управління освітою, загальноосвітні навчальні заклади. При необхідності можуть залучатись інші органи державної влади, органи місцевого самоврядування, установи і організації незалежно від підпорядкування та форм власності.

7. Система рейтингового оцінювання включає: рейтинг загальноосвітніх навчальних закладів за результатами зовнішнього оцінювання результатів їхньої діяльності (зовнішнє рейтингове оцінювання), яке здійснюється без залучення коштів державного та місцевих бюджетів та проводиться на добровільних засадах. Зовнішнє рейтингове оцінювання на всеукраїнському рівні здійснюється МОН України, на місцевому - місцевими органами управління освітою;

рейтинг загальноосвітніх навчальних закладів за результатами внутрішнього моніторингу їхньої діяльності (рейтингове оцінювання за результатами внутрішнього моніторингу). Рейтингове оцінювання за результатами внутрішнього моніторингу на всеукраїнському рівні здійснюється Державною інспекцією навчальних закладів України, на місцевому - місцевими органами управління освітою.

8. Рейтингове оцінювання загальноосвітніх навчальних закладів може здійснюватися на всеукраїнському та місцевому рівнях не рідше ніж раз на п'ять років. Організаційне забезпечення проведення внутрішнього рейтингового оцінювання у регіонах покладається на місцеві органи управління освітою. Загальноосвітні навчальні заклади створюють умови для здійснення процедур оцінювання.

9. Нормативно-правове забезпечення, координацію роботи системи рейтингового оцінювання та міжнародне співробітництво в цій сфері здійснює МОН України спільно з Державною інспекцією навчальних закладів.

10. Порядок та методика проведення зовнішнього рейтингового оцінювання розробляють наукові установи за участю громадських організацій та затверджує МОН України.

Рейтинг загальноосвітніх навчальних закладів за результатами зовнішнього оцінювання може базуватися на критеріях, що формуються за показниками участі загальноосвітніх навчальних закладів у систематичних всеукраїнських моніторингових дослідженнях якості загальної середньої освіти, зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників, а також інших експертних оцінках.

11. Порядок та методику проведення рейтингового оцінювання за результатами внутрішнього моніторингу діяльності загальноосвітніх навчальних закладів розробляє Державна інспекція навчальних закладів за участю Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, інших наукових установ, місцевих органів управління освітою, представників органів громадського самоврядування загальноосвітніх навчальних закладів та затверджує МОН України.

Рейтингове оцінювання за результатами внутрішнього моніторингу базується на офіційних даних діяльності загальноосвітніх навчальних закладів, що вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, та проводиться за допомогою спеціальної автоматизованої інформаційної системи.

12. Державне підприємство «Інфоресурс» організовує і проводить збір та збереження в Єдиній державній електронній базі з питань освіти первинних даних, необхідних для функціонування автоматизованої інформаційної системи відповідно до вимог законодавства України.

13. Суб'єкти рейтингового оцінювання мають право: вносити пропозиції МОН України щодо вдосконалення системи рейтингового оцінювання;

застосовувати у порядку, визначеному законодавством, будь-які засоби заохочення до працівників, що працюють у сфері загальної середньої освіти, за високу рейтингову оцінку загальноосвітнього закладу та успіхи в роботі, в тому числі оголошення подяки, нагородження почесною грамотою, представлення для нагородження, присвоєння почесних звань тощо; брати участь у громадських обговореннях результатів рейтингового оцінювання;

стимулювати загальноосвітні навчальні заклади, які очолюють рейтинг на всеукраїнському та місцевому рівнях, вивчати та пропагувати досвід їхньої діяльності.

14. Результати рейтингового оцінювання оприлюднюються у засобах масової інформації.

15. Матеріали щодо рейтингового оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів зберігаються протягом п'яти років установами, які будуть здійснювати організаційне забезпечення рейтингового оцінювання відповідно порядку і методик розроблених і затверджених МОН України.

16. Створення та функціонування системи рейтингового оцінювання забезпечують суб'єкти системи рейтингового оцінювання в установленому законодавством порядку.

Директор департаменту загальної середньої та дошкільної освіти О. В. Ересько

СХОДИНКИ ОСВІТИ

Рейтинги покажуть
якість навчального процесу

НА ЧАСІ. Однак передовсім мережу українських вишів слід привести до світових норм

У вітчизняному освітньому просторі існує кілька вишів-фаворитів, куди мріє потрапити лівова частка абітурієнтів. Проте загалом, вирішуючи, куди вступити після школи, вчорашні випускники обирають між 823 вищими навчальними закладами. Найбільше — 425 — вишів перебувають у власності держави. Комунальними та приватними є 221 та 177 вищих навчальних закладів відповідно.

Очевидно, що мережу українських вишів слід привести до норм, які існують у Європі, а також усунути дублювання підготовки фахівців за окремими напрямками та спеціальностями. Тому Міністерство освіти і науки, реалізуючи державну політику, взялося за утворення регіональних університетських центрів.

фото з сайту zavnaag.com

Зокрема протягом 2010—2013 років розпочали роботу 13 таких центрів на базі 33 вишів.

Найуспішнішим стало створення Криворізького державного університету, до складу якого увійшли 2 університети, 2 науково-дослідних інститути та 2 структурних підрозділи інших вищих навчальних закладів.

Ще одним досягненням останніх двох років стало спрощення системи прийому до вищих навчальних закладів, відкритість вступної кампанії та об'єктивність її результатів. Торік в Україні впроваджено Єдину державну електронну базу з питань освіти, завдяки якій абітурієнти могли подати електронну заяву на вступ. Загалом 2012 року для вступу на навчання за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями у системі зареєстровано майже 2 мільйони 40 тисяч заяв. Цього року — понад 2 мільйони 198 тисяч.

На виконання доручення Президента України Віктора Януковича Міносвіти торік впровадило Національну систему рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів, яка має стати інструментом моніторингу якості освіти й освітніх послуг, що їх надають українські виші. Крім того, рейтингове оцінювання дасть змогу університетам, академіям та інститутам створити власну культуру забезпечення якості вищої освіти та конкурентоспроможності випускників, а також сприятиме участі вітчизняних вишів у міжнародних рейтингах університетів.

До слова, 2012 року до міжнародного рейтингу університетів світу (QS World University Rankings) увійшли три українські виші: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Донецький національний університет і Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут».

На шляху до європейського простору

Участь України в Болонському процесі відображає інтеграцію національної системи освіти в єдиний європейський освітній простір. Це дає змогу переходити на нові стандарти якості освітніх послуг.

Зокрема Кабінет Міністрів 23 листопада 2011 року затвердив Національну рамку кваліфікацій, яка спрощує взаємне визнання академічних та професійних кваліфікацій, а також документів про освіту випускників вишів. Кабмін рекомендував об'єднанням роботодавців, професійним спілкам та іншим соціальним партнерам застосовувати рамку кваліфікацій у

сфері зайнятості та соціально-трудових відносин.

Якісні зрушення на цьому етапі реформування національної системи освіти відзначили й наші європейські партнери. Так за підтримки Європейської Комісії розпочато проект «Твіннінг» (Twinning), спрямований на впровадження Національної рамки кваліфікацій у сфері професійно-технічної освіти. Крім того, налагоджено співпрацю з експертами Ради Європи та Європейського фонду освіти, досвід яких надає можливість модернізувати українське законодавство в царині вищої освіти та професійної підготовки.

Допомагають ІТ-компанії

Одним з головних пріоритетів державної політики України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток суспільство, в якому зокрема інформаційні технології мають бути інструментом соціального розвитку. Саме ІТ-технології забезпечують економічну стабільність держави.

Цю тезу підтверджує постійне зростання обсягів ринку інформаційно-комунікаційних

технологій. Його перспективи, за оережними оцінками, торік становили 3—3,5 мільярда доларів. Динаміка зростання — до 40% на рік, що виводить Україну на друге місце у світі за темпами розвитку цього ринку. Очевидно, що за цих умов особливо важливий стан освіти у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

Завдяки роботі уряду та профільного міністерства запроваджено новий перелік спеціальностей спеціаліста й

фото Володимира ЗАКІ

Здобуття якісної освіти — запорука майбутнього кар'єрного зростання

магістра. У ньому спеціальності ІТ-галузі гармонізовано з міжнародними рекомендаціями Computing Curricula, ухвалені європейськими та американськими науковцями щодо якісної підготовки ІТ-фахівців. Протягом 2010—2011 років розроблено та затверджено галузеві стандарти вищої освіти, що відповідають міжнародним рекомендаціям та навчальним програмам провідних університетів світу.

За ініціативою уряду до цієї роботи залучено провідні ІТ-компанії України. Крім того, з Радою федерації роботодавців України розроблено та погоджено проект типової тристоронньої угоди про навчання студентів у вищих навчальних закладах. Ідеться про договір між вищим навчальним закладом, замовником, який провадить діяльність у сфері інформаційних технологій, та студентом, що навчатиметься за відповідним напрямом.

Педучилища стануть коледжами

У Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, яку указом затвердив Президент України, наголошено, що формування контингенту студентів — майбутніх педагогів здійснюватиметься на основі педагогічної професійної орієнтації учнівської молоді, урізноманітнення форм довищої підготовки задля забезпечення особистісної готовності молоді до педагогічної діяльності.

Нині в Україні майбутніх учителів готують у 54 вищих навчальних закладах III—IV рівнів акредитації: 27 класичних, 22 педагогічних, гуманітарних і гуманітарно-педагогічних університетах, 4 академіях, 1 інституті, а також 47 педагогічних коледжах і училищах та 9 індустріально-педагогічних технікумах.

Концепція розвитку неперервної педагогічної освіти, яку цього місяця затвердило Міносвіти, передбачає поступовий перехід на підготовку педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями не нижче бакалавра. Отож педагогічні училища планують реорганізувати в педагогічні коледжі. Одні з них

фото з сайту obbesvita.com

Педагогічні коледжі також готуватимуть фахівців з музичного мистецтва

стануть структурними підрозділами педагогічних або класичних університетів, іншим нададуть статус педагогічних коледжів із правом юридичної особи. Ці коледжі готуватимуть фахівців із дошкільної освіти, початкової освіти, музичного, образотворчого мистецтва, фізичного вихован-

ня, технологій, професійної освіти.

Крім того, у зв'язку із затвердженням Державного стандарту початкової загальної освіти, який запроваджено з 2012/2013 навчального року, профільне міністерство затвердило суттєві зміни до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра

за напрямом «Початкова освіта». Зокрема передбачено, що майбутній учитель початкової школи повинен володіти принципово новим для сьогоднішнього інструментом — сучасною методикою навчання дітей початкового шкільного віку основ інформатики та іноземної мови.

СХОДИНКИ ОСВІТИ

Наука працює на результат

НА ЧАСІ. Комерціалізація наукових досліджень вищих навчальних закладів нині є об'єктивною потребою

Адже від цього процесу науковці, і ВНЗ, й економіка країни загалом. Скажімо, науково-технічні розробки Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького проводять передусім наукові підрозділи науково-навчального центру університету «Біорізноманіття».

— Працівники університету орієнтуються на створення науково-технічних розробок і новітніх технологій, конкурентоспроможних

на національному і світовому рівнях, — зазначає ректор з наукової роботи закладу Сергій Прийма. — Відповідно до напрямку досліджень і розробок здійснюється маркетинг, створюється інфраструктура для впровадження інноваційної діяльності структурних підрозділів університету.

Науково-дослідна діяльність закладу має чотири рівні. Ці підходи на перших двох рівнях забезпечують проведення наукових досліджень, а на третьому і

четвертому — дають змогу здійснювати трансфер розробок у науково-технічну і виробничу кооперацію, забезпечують співпрацю університету з державними природоохоронними установами і промисловістю.

Наукові установи центру «Біорізноманіття» працюють з 1992 року.

Найбільші наукові розробки стосуються оцінювання і моніторингу природно-заповідного фонду в межах Азово-Чорноморського екологічного коридору, Природоохоронного планування

дельти Дунаю, ведення державного кадастру тваринного світу.

Цьогоріч центр «Біорізноманіття» представив новий інноваційний проект. Це — радіолокаційний орнітологічний комплекс для проведення моніторингових робіт на природних і техногенних територіях. Він увійшов до переліку проектів, які фінансуватимуться у 2013—2014 роках. Цей високотехнологічний інструментальний науковий комплекс буде першим на теренах держав СНД і третім у Європі.

ЗНО
забезпечило
рівний
доступ
до навчання

СПРАВЕДЛИВО. Постанова Кабінету Міністрів, яка затвердила Порядок зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти, побачила світ 2004 року. Відтоді почалося запровадження ЗНО та моніторингу якості освіти, аби реалізувати права людей на рівний доступ до вищої освіти, а також контролювати дотримання державних стандартів освіти, проводити аналіз її стану та прогнозувати розвиток.

Одним із свідчень вдосконалення системи зовнішнього незалежного оцінювання цього року є істотне зменшення числа апеляційних звернень абітурієнтів щодо результатів тестування. Для порівняння, торік було подано 0,92% апеляцій від загальної кількості тестувань, а цього року — лише 0,39%. Причина того — кілька чинників.

По-перше, підвищилася якість підготовки тестів з навчальних предметів, зокрема змінилася їх структура; по-друге, було змінено критерії оцінювання завдань із розгорнутою відповіддю (власні висловлювання); по-третє, зріс загальний рівень довіри людей до ЗНО.

Один з найголовніших аспектів розвитку системи ЗНО — формування повноцінного якісно наповненого банку тестових завдань. Фахівці Українського центру оцінювання якості освіти постійно працюють над його поповненням достатньою кількістю завдань різних форм, а також збільшенням кількості таких вправ, що потребують від учасників тестування не лише простого відтворення знань, а й уміння застосовувати їх, здійснювати аналіз і синтез.

ДОВІДКОВО

Перелік предметів, з яких абітурієнти
проходили ЗНО в 2011—2013 роках

2011 рік	Іноземні мови (англійська, німецька, французька, іспанська)
Українська мова і література	Російська мова
Історія України	Фізика
Російська мова	Біологія
Математика	2013 рік
Фізика	Українська мова і література
Хімія	Історія України
Біологія	Російська мова
Географія	Математика
Іноземні мови (англійська, німецька, французька, іспанська)	Фізика
	Хімія
	Біологія
	Географія
	Іноземні мови (англійська, німецька, французька, іспанська)
	Всесвітня історія
	Світова література
2012 рік	
Українська мова і література	
Історія України	
Хімія	
Географія	
Математика	
Всесвітня історія	

Молоді вчені обирають біотехнології

ЛІТНІ ШКОЛИ. У багатьох країнах світу є доброю традицією проведення освітянськими й науково-дослідними установами літніх шкіл. Завдяки цьому видатні науковці передають свій досвід молодим ученим, а ті набувають нових теоретичних знань і практичних навичок.

Нині біотехнологія — один з напрямків науки, що найбільш стрімко розвиваються. Найбільшим біотехнологічним ринком у світі є США, де створюється половина світового обсягу цієї продукції. Другим за розміром є Азійсько-Тихоокеанський регіон, а замикає трійку лідерів Євросоюз. Річний обіг біоіндустрії сягає 200 млрд доларів. Україна також не залишається осторонь світових тенденцій у сфері біотехнології. Зокрема, Літня школа Одеського національного університету імені І.І. Мечникова дає змогу молодим ученим оволодіти найсучаснішими молекулярно-біотехнологічними методами. Вона працює на

Під час літніх шкіл перевага надається практичним заняттям

базі Біотехнологічного науково-навчального центру, який створено 2009 року згідно з наказом міністра освіти і науки.

Щорічно участь у ній беруть 24 молоді науковці, викладачі

та аспіранти. Усього за роки проведення школи її заняття відвідали близько 200 слухачів з 25 наукових та навчальних закладів країни, а також університетів Росії, Білорусі, Румунії, Швеції, Іспанії, Італії.

Літня школа з молекулярної мікробіології і біотехнології триває три тижні. За цей час учасники прослуховують 46 годин теоретичного лекційного курсу та 98 — практичного. Лекції читають не тільки науковці університету, а й відомі фахівці у галузі біотехнології з України та Росії.

Під час практичних занять молоді науковці опановують сучасні методи досліджень. Це і основи роботи з білками та нуклеїновими кислотами, і складні практичні прийоми, що дають змогу виділити, розділити та очистити біополімери, а також клонувати фрагменти ДНК, вивчити під час власного дослідження основи мінливості мікроорганізмів та багато іншого.

Літня школа з молекулярної мікробіології та біотехнології Одеського університету має популярність серед молодих учених. Скажімо, цього року на одне місце претендували три кандидати.

Під інспекторським прицілом

КОНТРОЛЬ. За два роки своєї роботи Державна інспекція навчальних закладів перевірила 568 дитсадків, шкіл та вишів і анулювала 24 ліцензії

Звересня 2001 року роботу вітчизняних дитсадків, шкіл та вишів контролює Державна інспекція навчальних закладів. Протягом двох останніх років інспектори перевірили 568 навчальних закладів усіх типів та форм власності, а також 103 регіональні та місцеві органи управління освітою.

Крім того, до державної інспекції регулярно звертаються громадяни, народні депутати, громадські організації та державні установи щодо роботи навчальних закладів та неправомірних дій їх керівників. За два роки фахівці інспекції розглянули понад півтисячі таких звернень.

Унаслідок перевірок за два роки інспекція ініціювала 30 подань щодо керівників навчальних закладів та органів управління освітою.

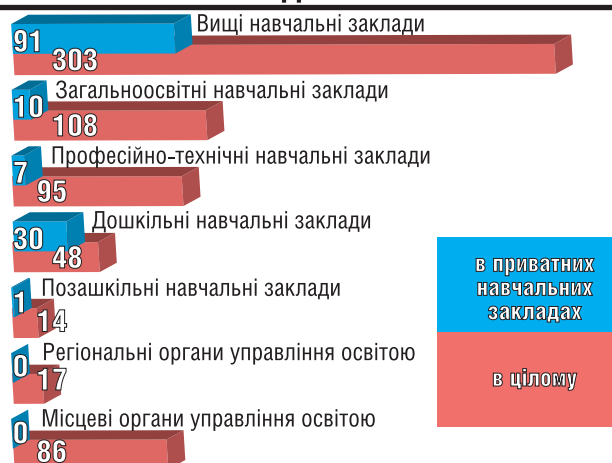
Ще майже стільки ж — 31 подання — ДІНЗ внесла до органів прокуратури про вжиття заходів щодо незаконної діяльності навчальних закладів та їх керівництва. Окрім цього, 24 закладам освіти, у роботі яких виявлені суттєві порушення, анульовано ліцензії на надання освітніх послуг.

Водночас унаслідок перевірок стало зрозуміло, що потрібно й надалі нормативно врегульовувати й вдосконалювати саму процедуру державного контролю, а також зробити його прозорим.

Саме тому, а також виконуючи Національний план дій на 2011—2013 роки, фахівці інспекції підготували проекти урядових рішень, зокрема щодо порядку державного інспектування навчальних закладів (затверджено постановою

Кабінету Міністрів від 3 травня 2012 року), щодо критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності з надання освіт-

ніх послуг у системі дошкільної та позашкільної освіти та визначається періодичність заходів державного нагляду (затверджені постановами Кабіне-

Результати перевірки
навчальних закладів

ту Міністрів від 8 жовтня 2012 року).

Одним із важливих моментів є розроблення та впровадження критеріїв системи рейтингового оцінювання діяльності загальноосвітніх навчальних закладів. Так, затверджено уніфіковані форми актів перевірок дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійно-технічних, вищих навчальних закладів, а також спільно з Міністерством освіти і науки — орієнтовні критерії оцінки результатів діяльності вітчизняних навчальних закладів.

Крім того, разом із Інститутом педагогіки Національної академії педагогічних наук, Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти та обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти

інспекція розробила пакети завдань для проведення контрольних зрізів знань учнів під час державного інспектування загальноосвітніх навчальних закладів «Рейтинг». Ця система забезпечує збір, обробку і поширення інформації про діяльність шкіл, гімназій, ліцеїв та допомагає ухвалити обґрунтовані рішення, як підвищити ефективність їхньої роботи. Планується, що «Рейтинг» функціонуватиме в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

СХОДИНКИ ОСВІТИ

Фінансово стабільно, соціально престижно

РОБОТА НА ПЕРСПЕКТИВУ. Держава сприяє підвищенню популярності педагогічних професій

Уряд крок за кроком підвищує оплату праці педагогічних та науково-педагогічних працівників. Із 2010 року посадові оклади працівників бюджетної сфери, зокрема педагогів, зросли на 54 %.

Із 1 січня 2010 року набула чинності постанова Кабінету Міністрів № 1130, відповідно до якої вчителям, вихователям загальноосвітніх навчальних закладів, викладачам і майстрам виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів та вищих навчальних закладів I—II рівня акредитації державної та комунальної форми власності, керівникам та заступникам керівників цих закладів, посади яких зараховані до посад педагогічних працівників, встановлено надбавки в розмірі 20% посадового окладу (ставки заробітної плати). А з вересня 2011

року набрала чинності урядова постанова № 373, згідно з якою таку надбавку встановлено всім педагогічним працівникам.

Протягом останніх років Міністерство освіти і науки упорядкувало формування штатних розкладів. Для цього затверджено типові штатні нормативи: 2010 року — в дошкільних, загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах, а торік — у позашкільних.

У 2010—2012 роках молодим педагогам-випускникам, які укладали контракт про роботу в загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладах, надавали матеріальну підтримку. У 2010 році таку грошову допомогу надано 3413 особам, у 2011 — 3935, а в 2012-му — 3680.

Щоб підняти рівень соціального захисту студентів вищих навчальних

Учитель повинен і через зарплату відчувати важливість своєї праці

закладів, зокрема педагогічних спеціальностей, з 2011 року встановлено

граничний розмір плати за проживання в гуртожитках державної та

комунальної форм власності. Так, для студентів вищих навчальних за-

кладів I—IV рівнів акредитації він становить 40 відсотків розміру мінімальної академічної стипендії. Водночас студентів із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, забезпечують гуртожитком безкоштовно.

Здійснюються поступові кроки щодо поліпшення стипендіального забезпечення студентів, зокрема майбутніх педагогів. Так, рішенням уряду з вересня 2012 року суттєво збільшено розміри академічних стипендій для студентів та соціальних стипендій для студентів з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

У рамках програми пільгових кредитів на будівництво (придбання) житла його вже отримали 152 сім'ї педагогічних та науково-педагогічних працівників.

Керівники здобувають учені звання

КАДРИ. Міністерство освіти і науки сформувало за останні роки кваліфіковане керівництво вищої школи: 121 доктор та 14 кандидатів наук очолюють вищі III—IV рівнів акредитації, а з-поміж 168 керівників навчальних закладів I—II рівнів акредитації — 19 кандидатів наук і доцентів, 2 доктори наук і 2 професори. Зокрема, щоб удосконалити регулювання трудових відносин, було внесено зміни до форми контракту, який укладається між міністерством та керівниками вищих навчальних закладів I—IV рівнів акредитації.

Торік у країні 380 працівників галузі освіти, науки, фізичної культури та спорту відзначено указами Президента України, 100 — постановами Кабінету Міністрів, 11 — розпорядженнями Верховної Ради, а відомчими заохочувальними відзнаками нагороджено 1821 освітянина.

Інтелектуальний потенціал держави, й зокрема професорсько-викладацького складу вищої школи, постійно поповнюється та оновлюється переважно завдяки атестації наукових і науково-педагогічних кадрів та підготовці їх через аспірантуру і докторантуру у вишах Міністерства освіти і науки за 27 науковими галузями та за 445 науковими спеціальностями.

На початку 2013 року в аспірантурі навчалося 19 534 особи, а в докторантурі — 1042. У 2012 році готувалося 56% науково-педагогічних кадрів із соціально-гуманітарних спеціальностей, 28,6% — з технічних і 15,4% — з природничих.

А докторів наук найбільше готується із соціально-гуманітарних спеціальностей — 65,3%, природничих — 13,4%, технічних — 21,3%.

Здобувачів наукових ступенів кандидата наук заохочують морально і матеріально. Торік призначено: стипендії Президента України — 34 аспірантам, Кабінету Міністрів — 34, стипендію імені М.С.Грушевського — 15.

Атестаційна колегія міністерства розглянула 4310 справ: вчене звання професора присвоєно 745 науковим та науково-педагогічним працівникам, доцента — 3565.

Розподіл аспірантів за соціально-гуманітарними напрямками у 2013 р.

Змінено систему опублікування результатів дисертацій

НОВАЦІЯ. Їх мають надрукувати іноземні або вітчизняні фахові видання, що визнані міжнародною науковою спільнотою

У процесі реформування адміністративної системи держави підготовку та атестацію наукових кадрів вищої кваліфікації у 2011 році віднесено до компетенції Міністерства освіти і науки. Відтоді ця робота здійснювалась безперервно і в короткий термін набула нової якісної визначеності, хоч виникали певні складнощі через потребу суттєвих нормативно-правових, структурних і організаційних змін.

Слід зазначити, що міністерство взяло курс саме на оптимізацію механізму атестації науковців вищої кваліфікації. Наслідком проведеної роботи стало значне скорочення мережі спеціалізованих вчених рад як головної ланки атестації. Так, за три останні роки кількість спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій скоротилася більш як на 18 %, а експертних рад — на 29% при збереженні загальних кількісних показників захисту дисертаційних робіт.

Значне скорочення мережі спеціалізованих вчених рад ніколи не розглядалося міністерством як самоціль, а підпорядковувалося єдиній меті — підняти якісний рівень дисертаційних досліджень. За три останні роки система атестації науковців вищої кваліфікації набула більшої принциповості, на що вказує вагоме зростання показників ска-

Кожен учений повинен сказати своє слово в науці

сування рішень спеціалізованих вчених рад та відмов у видачі дипломів кандидата та доктора наук. Так, у 2010 році налічувалось 13 відмов, а у першому півріччі 2013-го — 24.

Атестаційна колегія міністерства обов'язково вживає передбачені нормативно-правовою базою стягнення аж до закриття спеціалізованих вчених рад та позбавлення на певний термін окремих науковців права участі в атестаційному процесі.

Нині університети та наукові установи країни можуть запрошувати іноземних науковців до скла-

ду своїх спеціалізованих вчених рад, а також наукових керівників, консультантів і опонентів для здобувачів наукових ступенів. З метою повнішої інтеграції української науки у світовий науково-освітній простір з вересня цього року змінено систему опублікування результатів дисертаційних досліджень. Нині кожен науковець, який прагне захистити дисертацію, зобов'язаний публікувати результати свого дослідження в іноземних наукових фахових виданнях або в тих вітчизняних, які мають міжнародне виз-

нання. В такий спосіб, з одного боку, про здобутки вітчизняних вчених матиме змогу дізнатися міжнародна наукова громадськість, а з другого — це спонукає українські наукові видання шукати шляхи розповсюдження за межами держави.

Для вдосконалення системи атестації наукових кадрів ініційовано створення робочої групи, до складу якої увійдуть представники Національної академії наук України, МОН, галузевих академій наук. Перше засідання заплановано провести у вересні.

СХОДИНКИ ОСВІТИ

Оцінку ставить суспільство

ЗАСЛУЖИЛИ. Державна премія України в галузі освіти стала найвищою відзнакою досягнень науковців і педагогів

Державну премію України в галузі освіти започатковано у 2010 році до Дня працівника освіти для відзначення видатних досягнень науково-педагогічних працівників. Тоді при Президентові України утворено Комітет з Державної премії України в галузі освіти, затверджено Положення про премію, Положення про Комітет та персональний склад Комітету.

За роки існування цієї відзнаки її лауреатами стали 43 особи, наукові та практичні здобутки яких дістали гідну оцінку суспільства. Лауреати Державної премії — видатні діячі освіти і науки різних закладів освіти України — від позашкільних до

вищих, а також науковці провідних наукових та освітніх установ, серед яких 8 академіків, 9 докторів, 12 кандидатів наук.

Відзначені указами Президента України роботи — наочний приклад того, як кращі наукові розробки знаходять визнання і в Україні, й за її межами. Так, результати наукового дослідження «Нова початкова школа» колективу авторів на чолі з академіком Національної академії педагогічних наук Олександром Савченко реалізуються через Державний стандарт загальної початкової освіти, типові навчальні програми, підручни-

ки і методичний супровід для 4-річної початкової школи.

Робота «Всеукраїнського освітнього Інтернет-порталу «Острів знань» колективу авторів на чолі з членом-кореспондентом НАН України Станіславом Довгим нині є тим середовищем онлайн-спільноти української молоді, педагогів та науковців, у якому відбувається обговорення актуальних проблем української освіти і науки, а також виховання майбутніх поколінь.

У номінації «Наукові досягнення в галузі освіти» за комплекс наукових досліджень проблем судово-правової реформи в Україні у 2001—

2011 роках та їх використання у фаховій підготовці юристів присуджено Державну премію колективу авторів на чолі з президентом Національного університету «Одеська юридична академія», дійсним членом Національної академії правових наук України Сергієм Ківаловим. Результати наукових досліджень колективу — невід’ємна частина навчального процесу вищих навчальних закладів, вони сприяють інтеграції судової, правоохоронної й правозахисної систем України у європейський правовий простір.

Перелік лауреатів можна продовжувати, та очевидно,

що Державна премія України в галузі освіти стимулює викладачів, професорсько-викладацький склад, науковців на пошук інноваційних технологій навчання і виховання та їх упровадження у навчальних закладах, а робота Комітету з визначення претендентів на здобуття Державної премії України за видатні досягнення в галузі освіти успішно пройшла перевірку часом.

Ця відзнака сприяє професійному самоствердженню в атмосфері здорової конкуренції й створенню нових наукових проектів для реалізації інновацій у вітчизняній освіті.

Вище, сильніше, влучніше

МОЛОДЦІ. Студентські та учнівські команди виборюють призові місця на міжнародних змаганнях з різних видів спорту

П'яте «срібло». Легкоатлетки Яна Хабіна, Марина Ячнік, Марина Пірієва та Джойс Коба

Спортивна робота в навчальних закладах спрямована на залучення до активних фізичних занять студентської і учнівської молоді, їх участі у всеукраїнських універсіадах, спартакіадах, всесвітніх гімназіадах, Європейських юнацьких олімпійських фестивалях.

Так, кожні непарні роки проводяться Всесвітні зимові та літні Універсіади з багатьох видів спорту, в яких беруть участь українські студенти ВНЗ III—IV рівнів акредитації незалежно від відомчої підпорядкованості та форм власності. Так, на останній, XXV Всесвітній зимовій Універсіаді, яка проходила 2011 року в місті Ерзурум (Туреччина), українська збірна була представлена в 10 видах програми, виборовши третє загальнокомандне місце серед 57 країн світу. Наші спортсмени завоювали 15 медалей — 6 золотих, 5

срібних, 4 бронзові. Нині наші студенти-спортсмени готуються до XXVI Всесвітньої зимової Універсіади-2013, яка пройде в італійській провінції Трен-тін з 11 по 21 грудня.

Успішно виступили українці і на XXVII Всесвітній літній Універсіаді, яка пройшла з 6 по 17 липня 2013 року в місті Казань (Російська Феде-

рація). Національна збірна команда України посіла шосте загальнокомандне місце серед 162 країн. Наші спортсмени завоювали 12 золотих, 29 срібних та 28 бронзових медалей.

Не відстають і молодші спортсмени. З 13 по 19 лютого 2011 року в м. Ліберець, (Чеська Республіка) пройшов X зимовий Європейський юнацький олім-

Федір Панько: дзюдо, «бронза»

пійський фестиваль, на якому збірна учнівська команда України була представлена в 7 видах спорту та здобула 5 медалей різного ґатунку.

З 21 по 30 липня 2011 року в місті Трабзон (Туреччина) на XI літньому Європейському юнацькому олімпійському фестивалі збірна команда України виборола 15 медалей та посіла третє загальнокомандне місце серед 49 країн Європи.

З 13 по 20 липня 2013 року в Утрехті (Нідерланди) пройшов XII літній Європейський юнацький олімпійський фестиваль, на якому українські школярі здобули 14 медалей різного ґатунку.

Разом зі спортивними спілками України учнівська та студентська молодь брала участь у чемпіонатах світу та Європи з багатьох видів спорту, різних міжнародних змаганнях, на яких неодноразово ставали чемпіонами і призерами.

З 1995 року в чемпіонатах світу та Європи бере участь студентська збірна команда України з футзалу і неодноразово стає чемпіоном та призером цих престижних змагань. Збірна команда України в 2012 році здобула перемогу на чемпіонаті світу серед студентів у Португалії.

У чемпіонаті світу серед студентів з легкоатлетичного кросу (квітень 2012-го) вперше за часи незалежності України наша чоловіча збірна виборола друге командне місце серед 38 країн світу.

Щорічно проводяться всеукраїнські огляди-конкурси на кращий стан фізичного виховання та спорту у навчальних закладах, а також наради-семінари з питань першочергових заходів щодо збереження здоров'я учнівської і студентської молоді.

Усі прапори — до нас у гості

Іноземці дедалі частіше обирають для навчання українські виші

СПІВПРАЦЯ. Популярність українських вишів за кордоном зростає. Україна поступово зміцнює свої позиції на світовому ринку вищої освіти. За останні роки у вітчизняних вишах значно збільшилася кількість іноземних студентів. Так, станом на 1 січня 2013 року навчальні аудиторії заповнювали понад 60 тисяч громадян із 146 країн.

Ось динаміка зростання кількості іноземних студентів: у 2009/2010 навчальному році їх стало більше на 1,3 тисячі порівняно з попереднім; у 2010/2011 — на 2,6 тисячі; у 2011/2012 — на 7,1 тисячі.

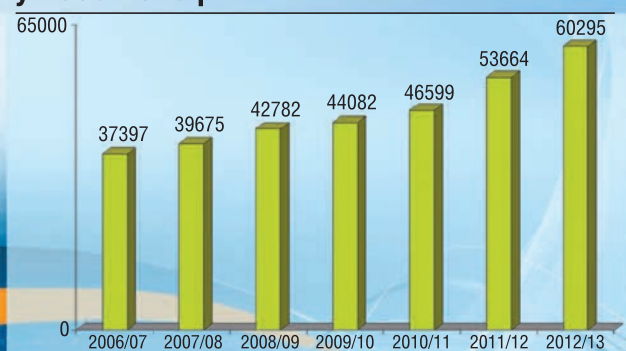
Найбільше представлені країни Азії: 45% іноземних студентів, СНД — 32%, Афри-

ки — 16%. Також зростає кількість студентів з Європи, на сьогодні їх налічується вже близько чотирьох тисяч.

Торік в Україні найбільше іноземних громадян навчалося з таких країн:

1. Туркменістан — 12 068 осіб;
2. Азербайджан — 5895 осіб;
3. Китай — 4102 особи;
4. Нігерія — 3891 особа;
5. Індія — 3489 осіб;
6. Ірак — 3371 особа;
7. Російська Федерація — 2869 осіб;
8. Йорданія — 2199 осіб;
9. Марокко — 1792 особи;
10. Туреччина — 1443 особи;
11. Сирія — 1232 особи.

Динаміка чисельності іноземних студентів, які навчалися у вищих навчальних закладах України у 2006-2013 роках

Матеріали для спецвипуску надані Міністерством освіти і науки, Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

Штучні торговельні бар'єри ведуть у нікуди

ЗАСІДАННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ. Україна прагне максимально використати принципи СОТ для оптимальних рішень у питаннях інтеграції

Юрій МЕДУНИЦЯ,
«Урядовий кур'єр»

Нещодавній робочий візит глави вітчизняного уряду до Росії досі перебуває в центрі уваги експертів. У деякого в суспільстві його результати викликають певний песимізм і настороженість щодо майбутнього нашої євроінтеграції. Тож Прем'єр-міністр Микола Азаров спробував доволі ґрунтовно окреслити перспективи співпраці України як на європейському, так і євразійському просторах.

Нагальна потреба обговорити торговельно-економічні відносини виникла не лише через ускладнення митного оформлення наших товарів на кордоні з Росією. Її зумовлено також тим, що на певному етапі різних інтеграційних процесів, до яких долучаються наші країни, стратегічним партнерам (якими є наші країни) необхідно уточнити позиції й виробити проєкцію взаємодії в умовах, що змінюються. І кожна сторона має обрахувати і свої вигоди, і ризики.

Інвентаризація проблем

Україна, як і Росія, — член СОТ, правила якої спеціально розроблено для справедливого погодження інтересів за умов постійних змін у світовій торгівлі. І наша сторона прагне системно використати принципи цієї організації для пошуку оптимальних рішень. За словами глави уряду, Україна бачить свою мету в тому, щоб за будь-яких обставин нарощувати обсяги і якість торговельно-економічних відносин із Росією. Адже позитивна динаміка двостороннього товарообігу — головне наше досягнення за останні роки. А зведен-

Ці українські двигуни піднімають у небо російські літаки

ня штучних розмежувань ліній не відповідає національним інтересам ні України, ні Росії. Тож бажання Прем'єра усіляко сприяти зростанню товарообігу з Росією та іншими країнами Митного союзу цілком природне.

«Те, що за один рік на наших кордонах з'явилося нове утворення — Митний Союз Росії, Білорусі і Казахстану, ми сприймаємо як реальність, у якій треба працювати. Те, що з 1 січня 2015 року це об'єднання вийде на вищий рівень інтеграції і суб'єктом співпраці стане Євразійський економічний союз, ми також сприймаємо як об'єктивний чинник, — зауважив Микола Азаров. — Тому вже зараз влада і бізнес України енергійно пристосовують свої дії до того, щоб у взаємній торгівлі з Євразійським Союзом не було жодних перешкод».

І те, що після підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом

Україна утворить зону вільної торгівлі з ЄС, так само треба сприймати як реальність, особливо підкреслив глава уряду, додавши тезу про некоректність протиставлення різних інтеграційних проєктів.

Заради взаємовигідних інтересів глава уряду висловився про готовність України поступово приєднуватися до окремих угод Митного союзу: «Доручаю Урядовому уповноваженому в Колегії Євразійського економічного співтовариства Вікторові Суслову разом із російськими колегами визначитися і запропонувати уряду план дій в цьому напрямку».

Загалом тему переговорів з російським колегою Микола Азаров окреслив чітко: інвентаризація питань, які викликають занепокоєння або неоднозначне тлумачення. Часу для їх вивчення й остаточного опрацювання більш ніж достатньо, бо зона вільної торгівлі між

Україною і ЄС передбачає до 10 років перехідного періоду, коли можна гармонізувати й адаптувати нормативні й практичні аспекти.

«Я доручив Міністерству економічного розвитку і торгівлі, Міністерству доходів і зборів та Міністерству закордонних справ під головуванням віцепрем'єр-міністра Юрія Бойка розробити практичні алгоритми й механізми взаємодії з Митним союзом, та в подальшому — з Євразійським економічним союзом в умовах дії зони вільної торгівлі між Україною і ЄС», — упевнено резюмував Микола Азаров.

Про надійність партнерів

Продовжуючи тему, він доречно нагадав про відкриття Міжнародного авіаційно-космічного салону МАКС-2013, де представлено й багато вітчизняних підприємств. Серед партнерів українських науко-

вих колективів і підприємств багато російських: 3 авіаційні заводи; 23 науково-дослідних інститути; 33 підприємства — розробники та постачальники обладнання і систем; 63 підприємства — постачальники матеріалів; 11 ремонтних авіаційних підприємств.

Крім того, Україна з Російською Федерацією реалізує багато масштабних проєктів у галузі літакобудування, а саме: серійне виробництво пасажирських літаків Ан-148; серійне виробництво пасажирських літаків Ан-140; модернізація літаків Ан-124-100; у рамках окремої міжурядової угоди триває розробка й серійне виробництво військово-транспортного літака Ан-70 з двигунами Д-27. Одне слово, поле діяльності тут широке, тим більше, що Росія не має помітних досягнень у сегментах створення важких транспортних літаків, середньоміагістральних лайнерів і будівництві авіадвигунів.

«Конструкторські бюро розпочали роботи над створенням нового транспортного літака Ан-178 та авіаційного двигуна нового покоління АІ-28. Це техніка, розроблена на значне випередження конкурентів, — продовжив думку Микола Азаров. — Але

завоювати ринок вона зможе лише за умови передової виробничої бази для серійного випуску і глобальної сервісно-маркетингової системи». При цьому він реалістично визнав, що нині Україна самотужки не в змозі вирішити всі ці питання.

Поки що завершується підготовка концепції Державної цільової науково-технічної програми розвитку авіаційної промисловості на період до 2020 року. У цьому контексті Мінпромполітики, Мінекономрозвитку, Мінфіну, МЗС, Державному космічному агентству, Держконцерну «Укроборонпром» доручено підготувати матеріали для проведення розширеної наради з питань розвитку вітчизняної аерокосмічної галузі.

«Треба розробити низку системних конкретних заходів для стимулювання вітчизняного авіабудування. Особливо прошу врахувати, що більшість наших діючих і найперспективніших програм у цій галузі так чи інакше здійснюються і реалізуються з Російською Федерацією, — акцентував Микола Азаров. — Прошу на це зважати: ми завжди відкриті для будь-якої співпраці, але вже напрацьовані схеми з надійними партнерами повинні бути на першому місці».

ЩО РОЗГЛЯНУТО НА ЗАСІДАННІ УРЯДУ

- ✓ Про державний контроль у сфері забезпечення безпечності та якості харчових продуктів і кормів, благополуччя тварин (проект Закону);
- ✓ Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань справляння плати за здійснення дозвільних процедур у сфері використання ядерної енергії (постанова Кабінету Міністрів);
- ✓ Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України (щодо обов'язкової вимоги відповідності національних стандартів технічних регламентів відповідним європейським стандартам) (постанова Кабінету Міністрів);
- ✓ Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014—2024 роки (розпорядження уряду);
- ✓ Про схвалення Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року (розпорядження уряду).

Діаспора працює на імідж

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

ЗЕМЛЯКИ. Президент Віктор Янукович провів зустріч із президентом Світового конгресу українців Євгеном Чолієм. Глава держави зазначив, що Україна вбачає у закордонному українстві впливову силу, яка сприяє утвердженню позитивного міжнародного іміджу нашої країни. «Дуже важливо, що закордонні українці, об'єднані в конгрес, мають можливість не тільки відчувати ситуацію в Україні, а й певним чином впливати на неї», — сказав він.

Віктор Янукович привітав Євгена Чолія з 22-ю річницею Незалежності України та успішним проведенням ювілейного, десятого Світового конгресу українців. Президент побажав організації успіхів у подальшій роботі на благо всього закордонного українства.

У свою чергу, президент Світового конгресу українців подякував главі держави за зустріч та привітання. Як передає його слова прес-служба Президента, ювілейний форум зібрав близько 500 представників української діаспори з понад тридцяти країн.

Сторони обговорили також питання європейської інтеграції нашої держави.

Психологи вже обрали фотографії для палат

Відділ новин
«Урядового кур'єра»

МЕТА. Центр для пересадки кісткової мозку та відділення дитячої онкогематології будуть здані в експлуатацію в першому кварталі 2014 року.

А весь комплекс лікарні має вийти на проектну потужність до кінця 2014-го. Таке принципове завдання Прем'єр-міністр Микола Азаров ставить перед всіма відповідальними за цей процес структурами.

Саме ходу будівництва нового комплексу лікарні «Охматдит», монтажу медичної техніки, підготовки медперсоналу для роботи на ній, фінансовому забезпеченню цих робіт і було присвячено робочу нараду, проведену

главою уряду Миколою Азаровим.

«Будівництво цього комплексу необхідно завершити у визначені строки і з дотриманням технології будівництва та оснащення лікарні. Лікарня повинна бути повністю здана в експлуатацію в наступному році. І всі роботи виконані на найвищому рівні якості. Таке завдання перед нами ставить Президент України, і ми його повинні виконати, — наголосив Прем'єр-міністр. — Це унікальний і дуже відповідальний проєкт. Ця ультрасовременна лікарня зможе надавати високоспеціалізовану медичну допомогу дітям з усіх регіонів України».

Для прискорення спорудження лікарні виділено два

пускові комплекси. Це дає змогу здійснити пуск об'єкта автономними частинами та у тестовому режимі ознайомлювати лікарів з новітніми технологіями для створення передумов для найкоршого запровадження в Україні надання належної медичної допомоги за світовими стандартами. Зокрема для пересадки кісткового мозку. Новий комплекс лікарні розділено на блоки, що дає змогу відокремити пускові комплекси. Усі блоки буде введено в експлуатацію поетапно, вони можуть працювати автономно, повідомляє департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату Кабміну. Будівництво здійснюється відповідно до Медичного завдання, підготовленого за

участю провідних вітчизняних експертів, науковців та лікарів-практиків. У лікарні все продумано. До прикладу, психологи «Охматдиту» навіть визначили, які найбільш прийнятні для маленьких пацієнтів фотографії можуть бути розміщені на стінах лікарні.

Зараз на об'єкті завершуються зовнішні роботи, які стосуються покрівлі, завершення тощо, щоб в холодну пору року розпочати внутрішні оздоблювальні роботи. Майже на сто відсотків прокладено інженерні мережі. Також триває робота з лікарями і технічним персоналом нового комплексу, зокрема проводяться навчання, семінари, практичні заняття з новим медичним обладнанням.

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

Фан-зону на Хрещатику заповнять грації

ПОДІЯ. Київ уперше приймає чемпіонат світу з художньої гімнастики

Ось воно — майбутнє української гімнастики

Валерій РЕКУНОВ,
Олександр ЛЕПЕТУХА
(фото),
«Урядовий кур'єр»

Представниці цього чарівного виду спорту зібралися на офіційні змагання в грудні 1963-го в Будапешті. Тож цього року чемпіонати світу з художньої гімнастики відзначають свій півстолітній ювілей. Тим приємніше, що вперше в історії саме в українську столицю приїхали понад 300 спортсменок з рекордної кількості країн — 59. На килим столичного Палацу спорту вийдуть найчарівніші грації світу — лідери збірної України Ганна Різатдінова та Аліна Максименко, зірки російської команди Маргарита Мамун і Яна Кудрявцева, Мелітіна Станюта та Катерина Галкіна з Білорусі, болгарка Сільвія Мітева і Нета Рівкін з Ізраїлю.

У церемонії відкриття XXXII чемпіонату світу з художньої гімнастики взяли участь віце-прем'єр-міністр України Костянтин Грищенко, міністр молоді та спорту України Равіль Сафіуллін, голова КМДА Олександр Попов та президент Міжнародної федерації гімнастики Бруно Гранді.

Під час урочистостей Костянтин Грищенко зачитав вітання Президента Віктора Януковича, наголосивши, що проведення чемпіонату світу з художньої гімнастики сприятиме примноженню міжнародного іміджу нашої країни та подальшому розвитку і популяризації цього виду спорту як в Україні, так і в усьому

П'ятиразова чемпіонка світу Ганна Безсонова також мріяла перемогти у рідних стінах

світі. Від імені уряду та Прем'єр-міністра Миколи Азарова учасників, організаторів та гостей XXXII чемпіонату світу привітав

міністр молоді та спорту Равіль Сафіуллін.

— Упевнений, змагання буде проведено на високому організаційному рівні.

ПРЯМА МОВА

Ірина ДЕРЮГІНА,
віце-президент Федерації гімнастики України:

— Наші гімнастки в гарному стані, й у них бійцівський дух. Цього року як ніколи Україна дуже сильна у двох видах програми.

Склад збірної України:

Індивідуальна першість. Аліна Максименко, Ганна Різатдінова.

Групові вправи. 2 стрічки + 3 м'ячі. 10 булав. Олена Дмитраш, Світлана Прокопова, Валерія Гудим, Вікторія Мазур, Євгенія Гомон, Вікторія Шинкаренко.

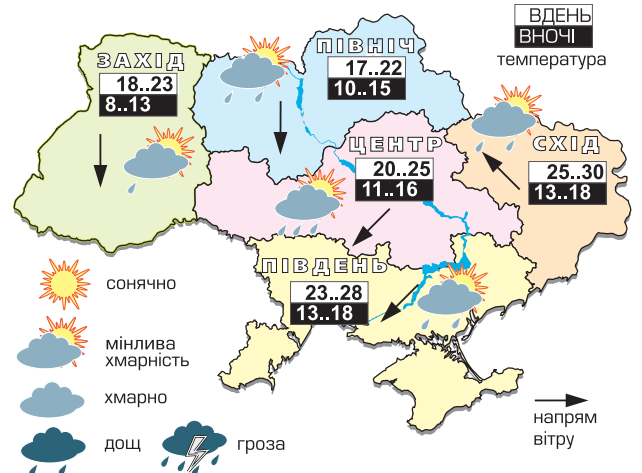
Нехай українська арена стане щасливою для вас на шляху підкорення найвищих спортивних вершин. Бажаю всім міцного здоров'я, впевненості у власних силах та спортивної вдачі, — наголосив очільник відомства. Із вітальним словом виступив президент Міжнародної федерації гімнастики Бруно Гранді, який побажав успіхів усім учасникам світової першості.

Емоційної родзинкою церемонії став виступ співачки Ірини Блохіної. Вона виконала композицію «We make this World go» (Ми змушуємо цей світ рухатися), записану спеціально для цього чемпіонату, яка стала його неофіційним гімном.

У рамках проведення чемпіонату з 25 серпня до 1 вересня на Хрещатику та Майдані Незалежності діє фан-зона. Прийти та підтримати нашу збірну команду може кожен охочий. Тож якщо ви ностальгуєте за улюбленою атмосферою Євро-2012, вирушайте у центр столиці. Можна навіть із футбольною символікою.

Учора увечері визначилися перші переможці — в індивідуальних вправах з обручем та м'ячем.

ПОГОДА НА ЗАВТРА

ТЕМПЕРАТУРА ПО ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ НА 30 СЕРПНЯ

Область	Ніч	День	Область	Ніч	День
Київська	+10 +15	+17 +22	Черкаська	+11 +16	+17 +22
Житомирська	+9 +14	+17 +22	Кіровоградська	+11 +16	+17 +22
Чернігівська	+10 +15	+16 +21	Полтавська	+11 +16	+18 +23
Сумська	+10 +15	+16 +21	Дніпропетровська	+13 +18	+23 +28
Закарпатська	+8 +13	+20 +25	Одеська	+12 +17	+18 +23
Рівненська	+8 +13	+20 +23	Миколаївська	+13 +18	+19 +24
Львівська	+8 +13	+18 +23	Херсонська	+14 +19	+23 +28
Івано-Франківська	+8 +13	+18 +23	Запорізька	+14 +19	+24 +29
Волинська	+8 +13	+18 +23	Харківська	+13 +18	+23 +28
Хмельницька	+8 +13	+18 +23	Донецька	+14 +19	+24 +29
Чернівецька	+8 +13	+18 +23	Луганська	+12 +17	+26 +31
Тернопільська	+8 +13	+18 +23	Крим	+14 +19	+25 +30
Вінницька	+9 +14	+18 +23	Київ	+12 +14	+18 +20

Укргідрометцентр

РЕКЛАМА

ГОРМОН ЧОЛОВІЧОЇ СИЛИ ТА МОЛОДОСТІ

Відомо, що рівень тестостерону — гормону чоловічої молодості та сили — знижується на 3-4 відсотки у рік. В результаті послаблюється потенція. Щоб позбавитись сексуальних проблем, треба вживати малайзійський корінь тонгкат, який допомагає організму виробляти тестостерон.

Тонгкат — рослина, дивовижна здатність якої зміцнювати чоловіче здоров'я, відома уже багато віків. Її називають «азіатською віагрой». Продукт на основі легендарного кореня назвали **Тонгкат™ Алі Платинум**. Він не є гормональним препаратом, але підвищує рівень тестостерону в організмі у 4,5 рази! Таким чином **Тонгкат™ Алі Платинум** омолоджує організм, повертає чоловічу силу.

Продукт безпечний навіть при вживанні з алкоголем. **Тонгкат™ Алі Платинум** не лише ефективний сексуальний стимулятор, а й надійний засіб збереження чоловічого здоров'я. Він посилює імунітет, покращує кровообіг, допомагає боротися з аденомою, простатитом, інфекціями сечостатевої сфери.

Пам'ятайте, вікових обмежень для прийому **Тонгкат™ Алі Платинум** не існує!

Звертайтеся за телефонами консультативної гарячої лінії. Наші консультанти дадуть відповідь на всі ваші запитання і допоможуть якнайшвидше відновити потенцію. «Швидка допомога» для чоловіків: **0-800-503-088** (дзвінок безкоштовний зі стаціонарного телефону, з мобільного — за тарифами оператора), тел. у Києві **0-44-454-14-14**. Конфідентність гарантується. **WWW.TONGKAT.UA**

Не є лікарським засобом.
Висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи
МОЗ України № 05.03.02-03 / 45179 від 01.07.2010 р.

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

Засновник — Кабінет Міністрів України
Реєстраційне свідоцтво КВ № 2 від 12 квітня 1994 року
Передплатні індекси «Урядового кур'єра» —
61035, 40227 (соціальний)

Головний редактор — Сергій БРАГА
Перший заступник
головного редактора
Леонід САМСОНЕНКО
Заступник головного редактора:
Павло БЕБА,
Лариса УСЕНКО
Відповідальний секретар
Іван ГРОМ'ЯК

Адреса в Інтернеті: www.ukurier.gov.ua
Адреса редакції: 01008, Київ, вул. Садова, 1
Телефон для довідок: 253-12-95.
Телефони відділу реклами: 253-55-09,
факс: 230-06-71, e-mail: adv@ukcc.com.ua
«Урядовий кур'єр» виходить у вівторок, середу, четвер,
п'ятницю та суботу
Зам. № 31170. Тираж 40317

Листування з читачами тільки
на сторінках газети.
Відповідальність за достовірність
інформації та реклами несуть автори
та рекламодавці.
Набрано і зверстано у комп'ютерному
центрі «Урядового кур'єра».
Друк: ТОВ «Мег-Поліграф»,
04073, Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14
www.mega-poligraf.kiev.ua